

HRVATSKI SABOR

2321

Na temelju članka 88. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O ZAŠTITI PRIRODE

Proglašavam Zakon o zaštiti prirode, koji je donio Hrvatski sabor na sjednici 25. rujna 2003.

Broj: 01-081-03-3243/2
Zagreb, 1. listopada 2003.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Stjepan Mesić, v. r.

ZAKON

O ZAŠTITI PRIRODE

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

- (1) Ovim se Zakonom uređuje sustav zaštite i cjelovitog očuvanja prirode i njenih vrijednosti.
- (2) Priroda je u smislu ovoga Zakona sveukupna biološka i krajobrazna raznolikost.

Članak 2.

- (1) Priroda predstavlja temeljnu vrijednost i jedan od najznačajnijih resursa Republike Hrvatske te uživa zaštitu sukladno ovom Zakonu.
- (2) Prirodne vrijednosti utvrđene sukladno ovom Zakonu od interesa su za Republiku Hrvatsku i imaju njezinu osobitu zaštitu.
- (3) Na pitanja zaštite prirode koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se odredbe posebnih propisa.
- (4) Republika Hrvatska u cilju zaštite prirode provodi i međunarodne ugovore iz područja zaštite prirode kojih je stranka.
- (5) Na postupovna pitanja u postupcima prema ovom Zakonu koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku.

Članak 3.

Ciljevi i zadaće zaštite prirode su:

- očuvati i obnoviti postojeću biološku i krajobraznu raznolikost u stanju prirodne ravnoteže i usklađenih odnosa s ljudskim djelovanjem,
- utvrditi stanje prirode i osigurati praćenje stanja,
- osigurati sustav zaštite prirodnih vrijednosti radi trajnoga očuvanja njihovih svojstava na temelju kojih se proglašavaju zaštićenima,
- osigurati održivo korištenje prirodnih dobara na dobrobit sadašnjih i budućih naraštaja bez bitnog oštećivanja dijelova prirode i uz što manje narušavanja ravnoteže njenih sastavnica,
- pridonijeti očuvanju prirodnosti tla, očuvanju kakvoće, količine i dostupnosti vode, održavanju atmosfere i proizvodnji kisika, te održavanju klime,
- spriječiti štetne zahvate ljudi i poremećaje u prirodi kao posljedice tehnološkog razvoja i obavljanja djelatnosti,
- osigurati pravo građana na zdrav okoliš, odmor i razonodu u prirodi.

Članak 4.

Zaštita prirode temelji se na načelima:

- svatko se mora ponašati tako da pridonosi očuvanju biološke i krajobrazne raznolikosti, zaštititi prirodnih vrijednosti i očuvanju općekorisne uloge prirode,
- neobnovljiva prirodna dobra treba koristiti racionalno, a obnovljiva prirodna dobra održivo,
- u korištenju prirodnih dobara i uređenju prostora obvezno je primjenjivati načela, mjere i uvjete zaštite prirode,
- zaštita prirode pravo je i obveza svake fizičke i pravne osobe, te su u tom cilju dužni surađivati radi izbjegavanja i sprječavanja opasnih radnji i nastanka šteta, uklanjanja i sanacije posljedica nastale štete, te obnove prirodnih uvjeta koji su postojali prije nastanka štete,
- javnost ima pravo na slobodan pristup informacijama o stanju prirode, pravo na pravodobno obavješćivanje o štetama u prirodi i o poduzetim mjerama za njihovo uklanjanje, te pravo na mogućnost sudjelovanja u odlučivanju o prirodi.

Članak 5.

(1) Zaštita prirode provodi se očuvanjem biološke i krajobrazne raznolikosti, te zaštitom prirodnih vrijednosti.

(2) Zaštita prirode provodi se osobito:

- utvrđivanjem i procjenom stanja svih sastavnica biološke i krajobrazne raznolikosti,
- izradom uvjeta i mjera zaštite prirode,
- unošenjem uvjeta i mjera zaštite prirode u dokumente prostornog uređenja i planove gospodarenja i upravljanja prirodnim dobrima u djelatnostima rudarstva, poljoprivrede, šumarstva, lovstva, ribarstva i vodnoga gospodarstva,
- izradom izvješća o stanju prirode, donošenjem i provedbom strategije, programa, akcijskih planova i planova upravljanja,
- utvrđivanjem prirodnih vrijednosti i zaštićenih prirodnih vrijednosti,
- uspostavom sustava upravljanja prirodnim vrijednostima i zaštićenim prirodnim vrijednostima,
- povezivanjem i usklađivanjem državnog sustava s međunarodnim sustavom zaštite prirode,
- poticanjem znanstvenog i stručnog rada u području zaštite prirode,
- obavješćivanjem javnosti o stanju prirode i sudjelovanjem javnosti u odlučivanju o zaštiti prirode,
- poticanjem i promicanjem zaštite prirode, te razvijanjem svijesti o potrebi zaštite prirode u odgoju i obrazovanju.

Članak 6.

(1) Odredbe ovoga Zakona ne primjenjuju se u slučaju odvratanja neposredne opasnosti za život ili zdravlje ljudi ili imovinu, spašavanja ljudi i imovine te izvođenja obrambenih aktivnosti Republike Hrvatske.

(2) Odredbe stavka 1. ovoga članka primjenjuju se samo za vrijeme trajanja propisanih okolnosti.

Članak 7.

U ovome su Zakonu u uporabi pojmovi sa sljedećim značenjem:

1. *biološka dobra* su genetski izvori, organizmi ili dijelovi organizama, populacije ili neke druge biotičke sastavnice ekoloških sustava sa stvarnom ili potencijalnom uporabom ili vrijednošću za čovječanstvo,

2. *biološka raznolikost* je sveukupnost svih živih organizama koji su sastavni dijelovi ekoloških sustava, a uključuje raznolikost unutar vrsta, između vrsta te raznolikost između ekoloških sustava,

3. *certifikacija šuma* (potvrđivanje svojstava šume) je postupak u kojem treća neovisna strana ispituje postiže li gospodarenje i uporaba šuma unaprijed utvrđenu ekološku, gospodarsku i

društvenu razinu. Šumski certifikat je pisani dokument kojim treća neovisna strana potvrđuje da imatelj potvrde svojim šumama gospodari u skladu s načelima održivosti,

4. *crveni popis ugroženih svojti* je popis divljih svojti, raspoređenih po kategorijama ugroženosti,

5. *derivat* je organski ili anorganski produkt živih organizama (slonova kost, jelenski rogovi i dr.),

6. *divlje svojte* biljaka, gljiva i životinja su sve vrste i podvrste koje nisu nastale pod utjecajem čovjeka kao posljedica uzgojnih aktivnosti,

7. *doprirodni uvjeti* su uvjeti u ekološkom sustavu ili krajobrazu na čiji je razvoj čovjek utjecao u neznatnoj mjeri te se u njima odvijaju procesi koji su uglavnom samoregulirajući i koji mogu opstati bez izravnoga ljudskog djelovanja,

8. *doprirodni vodotok* je vodotok u doprirodnim uvjetima,

9. *ekološka mreža* je sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki značajnih područja, koja uravnoteženom biogeografskom raspoređenošću značajno pridonose očuvanju prirodne ravnoteže i biološke raznolikosti,

10. *ekološki koridor* je ekološka sastavnica ili niz takvih sastavnica koje omogućuju kretanje biološkim svojtima od jednog lokaliteta do drugog i čini dio ekološke mreže,

11. *ekološki sustav* je dinamičan kompleks zajednica biljaka, gljiva, životinja i mikroorganizama i njihovoga neživog okoliša koji međusobno djeluju kao funkcionalna jedinica,

12. *ekološki značajno područje* je područje koje bitno pridonosi očuvanju biološke raznolikosti u Republici Hrvatskoj,

13. *endem* je vrsta ili podvrsta čije rasprostranjenje je ograničeno na određeno područje ili lokalitet,

14. *ex-situ očuvanje (izvan prirode)* je očuvanje komponenti biološke raznolikosti izvan njihovih prirodnih staništa (zoološki vrtovi, akvariji i botanički vrtovi), također očuvanje dijelova geološke baštine izvan prirodnih nalazišta, uglavnom minerala/stijena i fosila u muzejskim ili privatnim zbirka i ustanovama,

15. *genetska modifikacija* označava namjernu izmjenu nasljednoga genetskog materijala organizma na način koji se ne može postići prirodnom rekombinacijom, odnosno uvođenje stranoga nasljednoga genetskog materijala u nasljedni genetski materijal organizma ili uklanjanje dijela nasljednoga genetskog materijala organizma,

16. *genetska raznolikost* je raznolikost gena između jedinki, populacija, vrsta i viših taksonomskih kategorija,

17. *genetski modificirani organizam* označava organizam, s izuzetkom ljudskog bića, čiji je nasljedni genetski materijal izmijenjen genetskom modifikacijom,

18. *geološka baština* je sve ono što je sačuvano u strukturi i teksturi stijena i tla kao što su geološke, geomorfološke, hidrogeološke pojave i objekti te paleontološki nalazi i čini sastavni dio krajobrazu,

19. *geološka raznolikost* je raznolikost geoloških pojava, objekata i struktura te procesa koji stvaraju krajobraze, stijene, minerale, fosile i tla,

20. *in-situ očuvanje* (u prirodi) je očuvanje ekoloških sustava i prirodnih staništa kao i održavanje i obnavljanje vrsta sposobnih za opstanak u prirodi, a u slučaju udomaćenih biljaka i životinja u okruženju u kojem su razvili svoja specifična svojstva, također očuvanje dijelova geološke baštine na mjestu njihova nastanka, odnosno nalazišta minerala/stijena i fosila,

21. *invazivna strana vrsta* je strana vrsta čije naseljavanje ili širenje ugrožava biološku raznolikost,

22. *izvoz* je svako iznošenje vrijednosti iz carinskog područja Republike Hrvatske,

23. *javni interes* je interes za Republiku Hrvatsku ili interes građana (stanovnika) jedinice područne (regionalne) samouprave ili jedinice lokalne samouprave,

24. *karta i kartografski prikaz* odnosi se na službenu državnu kartu u odgovarajućem propisanom mjerilu izrađenu po standardima geodetske struke koji su propisani Zakonom o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (»Narodne novine«, br. 128/99.) i Pravilnikom o načinu topografske izmjere i o izradbi državnih zemljovida (»Narodne novine«, br. 55/01.),

25. *korisnik genetski modificiranih organizama* označava svaku pravnu ili fizičku osobu koja uvozi, stavlja na tržište, rabi ili proizvodi genetski modificirane organizme ili proizvode,

26. *krajobraz* je određeni prostor, viđen ljudskim okom, čije su osobitosti rezultat djelovanja i međudjelovanja prirodnih i/ili ljudskih čimbenika,

27. *krajobrazna raznolikost* je prostorna strukturiranost prirodnih i od čovjeka stvorenih krajobraznih sastavnica (bioloških, ekoloških, geoloških, geomorfoloških i kulturnih vrijednosti),

28. *krš* je specifičan površinski i podzemni reljef i hidrografija u karbonatnim stijenama,

29. *modificirani živi organizam* označava svaki genetski modificirani organizam koji je sposoban za prijenos ili reprodukciju genetskog materijala, uključujući sterilne organizme, viruse i viroide,

30. *oblikovana priroda* je dio prirode koju je čovjek oblikovao s namjenom odgoja, obrazovanja, oblikovanja krajobraznih elemenata ili s kojom drugom svrhom, a koji je značajan za očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti (npr. drvoređi, parkovi, botanički vrtovi, arboretumi i drugo),

31. *obnavljanje prirode* je skup stručnih mjera i radnji kojima se narušeno stanje biološke i krajobrazne raznolikosti vraća u stanje blisko izvornom,

32. *očuvanje prirode* je svaki postupak, koji se obavlja radi održavanja i poboljšanja stanja očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti,
33. *održivo korištenje prirodnih dobara* je korištenje prirodnih dobara na način i u obimu koji ne vodi do njihova propadanja, nego se održava njihov potencijal kako bi se udovoljilo potrebama i težnjama sadašnjih i budućih naraštaja,
34. *ograničena uporaba genetski modificiranih organizama* označava svaku uporabu gdje se genetski modificirani organizam uzgaja, razmnožava, pohranjuje, prevozi, uništava, odstranjuje ili na bilo koji drugi način rabi u zatvorenom sustavu, odnosno u prostoru odvojenom fizičkim preprekama ili kombinacijom fizičkih, kemijskih ili bioloških prepreka koje onemogućuju dodir genetski modificiranih organizama s vanjskim okolišem ili njihov utjecaj na njega,
35. *oštećenje prirode* je stanje prirode, kada su ljudskim djelovanjem promijenjeni prirodni procesi u tolikoj mjeri da je narušena prirodna ravnoteža ili su uništene prirodne vrijednosti,
36. *planovi gospodarenja prirodnim dobrima* su na temelju posebnih zakona, propisane planske osnove za upravljanje, gospodarenje i korištenje prirodnim dobrima u gospodarske, socijalne i ekološke namjene,
37. *podnositelj zahtjeva za uporabu, uvođenje i stavljanje na tržište genetski modificiranih organizama* je fizička ili pravna osoba koja namjerava ili obavlja ograničenu uporabu genetski modificiranih organizama, namjerava ili namjerno uvodi genetski modificirane organizme u okoliš, odnosno namjerava ili stavlja te proizvode na tržište, a »zahtjev« je podnošenje prijave nadležnom tijelu državne uprave s propisanom dokumentacijom radi pribavljanja dopuštenja,
38. *ponovno uvođenje u prirodu (reintrodukcija)* je ponovno naseljavanje odnosno unošenje neke vrste ili podvrste u područje u kojem je ranije bila istrijebljena, a u ekološkom sustavu još postoje približno jednaki ekološki uvjeti kao i prije izumiranja,
39. *populacija* je skupina prostorno i vremenski povezanih primjeraka iste vrste, u kojoj se one međusobno razmnožavaju,
40. *povoljno stanje* vrste ili stanišnoga tipa je stanje koje u predvidljivoj budućnosti osigurava opstanak te vrste ili stanišnoga tipa,
41. *praćenje stanja (monitoring)* je osmišljeno i sustavno praćenje stanja prirode, odnosno sastavnica biološke i krajobrazne raznolikosti,
42. *prekogranični prijenos genetski modificiranih organizama* je uvoz ili izvoz genetski modificiranih organizama ili proizvoda koji sadrže genetske modificirane organizme,
43. *prirodna dobra* su sve sastavnice prirode koje čovjek iskorišćuje u gospodarske svrhe. Prirodna dobra mogu biti neobnovljiva (mineralne sirovine) i obnovljiva (biološka dobra, vode, obnovljivo tlo),
44. *prirodna ravnoteža* je stanje međusobno uravnoteženih odnosa i utjecaja živih bića među sobom i s njihovim staništem. Prirodna ravnoteža je narušena kada se poremeti kvantitativna

ili kvalitativna struktura životne zajednice, oštetiti ili uništi stanište, uništi ili promijeni sposobnost djelovanja ekološkog sustava, prekine međusobna povezanost pojedinih ekoloških sustava, ili prouzroči znatnija izoliranost pojedinih populacija,

45. *prirodne vrijednosti* su dijelovi prirode koji zavrjeđuju posebnu zaštitu radi očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti, radi svoje osjetljivosti ili radi znanstvenoga, kulturološkoga, estetskoga, obrazovnoga, gospodarskog i drugog javnog interesa,

46. *prirodnina* je svaka izvorna sastavnica prirode (npr. biljka, životinja, mineral, fosil, voda, tlo i drugo),

47. *procjena rizika od genetski modificiranih organizama* je utvrđivanje i vrednovanje opasnosti za biološku raznolikost, odnosno zdravlje ljudi koja bi mogla nastati radi ograničene uporabe genetski modificiranog organizma, namjernog uvođenja u okoliš ili stavljanja na tržište, i to za svaki pojedini slučaj,

48. *proizvod od genetski modificiranih organizama* označava pripravak koji se sastoji i/ili sadrži jedan ili više genetski modificiranih organizama, bez obzira na stupanj njegove obrade, koji je namijenjen za stavljanje na tržište,

49. *provoz modificiranih živih organizama* označava svaki promet genetski modificiranih organizama preko područja Republike Hrvatske namijenjenih korisniku u drugoj državi,

50. *rizik za prirodu* je vjerojatnost da će neki zahvat posredno ili neposredno prouzročiti štetu prirodi,

51. *speleološki objekti* su prirodno formirani podzemni prostori duži od pet metara u koje može ući čovjek, a dimenzije ulaza su im manje od dubine ili dužine objekta (špilje, jame, ponori, estavele i dr.),

52. *stanište* je jedinstvena funkcionalna jedinica ekološkog sustava, određena geografskim, abiotičkim i biotičkim svojstvima, sva staništa iste vrste čine jedan stanišni tip,

53. *stavljanje genetski modificiranih organizama i proizvoda na tržište* znači učiniti genetski modificirane organizme i proizvode dostupnim trećoj strani, bilo uz plaćanje ili besplatno,

54. *strana vrsta* je nezavičajna vrsta koja prirodno nije obitavala u određenom ekološkom sustavu nekoga područja, nego je u njega dospjela namjernim ili nenamjernim unošenjem,

55. *stupica* je sredstvo namijenjeno zadržavanju ili hvatanju životinja putem hvataljka koje se zatvaraju čvrsto oko jednog ili više životinjskih udova, sprječavajući time izvlačenje uda ili udova iz zamke,

56. *suvremena biotehnologija* označava primjenu tehnike in vitro nukleinske kiseline, uključujući rekombiniranu deoksinukleinsku kiselinu i izravno ubrizgavanje nukleinske kiseline u stanice ili organele, spajanje stanice izvan taksonomne obitelji čime se savladavaju prirodne fiziološke prepreke za reprodukciju ili rekombinaciju, a što nisu tehnike koje se koriste u tradicionalnom uzgoju i odabiranju,

57. *svojta* je klasifikacijska jedinica bilo koje razine u taksonomiji (imenovanju) organizama (mikroorganizama, gljiva, biljaka i životinja), a u ovom se Zakonu odnosi na vrste i podvrste,

58. *udomaćena vrsta* je vrsta na čiji je proces evolucije djelovao čovjek kako bi udovoljio svojim potrebama,

59. *uvođenje u prirodu (introdukcija)* je namjerno ili nenamjerno naseljavanje odnosno unošenje vrsta ili podvrsta u ekološki sustav nekoga područja, u kojemu one nikad ranije nisu prirodno obitavale,

60. *utočište za životinje* je prostor, namijenjen privremenom boravku, odnosno liječenju bolesnih ili ranjenih životinja, odbačenih mladunaca koji sami još nisu sposobni preživjeti u prirodi, te životinja koje su bile oduzete vlasniku radi protupravnog zadržavanja u zatočeništvu, nedozvoljene trgovine, izvoza, uvoza i radi drugih zakonom određenih razloga,

61. *uvoz* je svako unošenje vrijednosti na carinsko područje Republike Hrvatske,

62. *uzgoj biljaka* je uzgajanje zavičajnih ili stranih vrsta biljaka s namjenom dobivanja hrane, za prodaju, za ukras, za industrijske ili zdravstvene namjene, za znanstveno-odgojne ili znanstveno-istraživačke svrhe te radi očuvanja vrste,

63. *uzgoj životinja* je uzgajanje (hranjenje, omogućavanje razmnožavanja, križanje) zavičajnih ili nezavičajnih vrsta životinja u prostoru odvojenom od prirode s namjenom dobivanja hrane, radi lova, prodaje, znanstveno-odgojnog ili znanstveno-istraživačkog rada te radi očuvanja vrste,

64. *uzgojena životinja* je potomak roditelja uzgojenih u zatočeništvu,

65. *vlažna staništa* uključuju područja močvarnih zemljišta, ritova i cretova, krške hidrološke sustave i druge vode, prirodne ili umjetne, stalne ili povremene, sa stajaćom ili tekućom vodom, slatkom ili slanom, uključujući područja morske vode čija dubina za vrijeme oseke ne prelazi šest metara,

66. *zahvat u prirodu* je svako privremeno ili trajno djelovanje čovjeka na prirodu koje može narušiti prirodnu ravnotežu, ako to djelovanje nije u cilju zaštite i očuvanja prirode,

67. *zaštićene prirodne vrijednosti* su prirodne vrijednosti proglašene zaštićenima od tijela utvrđenog ovim Zakonom i upisane u upisnik zaštićenih prirodnih vrijednosti, a odnose se na zaštićena područja (strogi rezervati, nacionalni parkovi, posebni rezervati, parkovi prirode, regionalni parkovi, spomenici prirode, značajni krajobrazi, park-šume i spomenici parkovne arhitekture), zaštićene biljne, gljivlje i životinjske svojte, te zaštićene minerale i fosile,

68. *zatvoreni sustav* je laboratorij ili proizvodni odjel, ili drugi izolirani prostor u kojem se radi s genetski modificiranim organizmima,

69. *zavičajna vrsta* je vrsta koja prirodno obitava u određenom ekološkom sustavu nekoga područja.

II. OČUVANJE PRIRODE

1. Opće mjere

Članak 8.

Zaštita prirode provodi se na način propisan ovim Zakonom, posebnim propisima i međunarodnim ugovorima kojih je Republika Hrvatska stranka.

Članak 9.

(1) Vlasnici i ovlaštenici prava na prirodinama dužni su dopustiti predstavnicima tijela državne uprave, jedinica područne (regionalne) samouprave i jedinica lokalne samouprave nadležnim za zaštitu prirode (u daljnjem tekstu: nadležna tijela) ili od njih ovlaštenim osobama, obilazak i pregled tih prirodnina u svrhu istraživanja, prikupljanja stručnih podataka, te stručnog nadzora u provođenju propisanih uvjeta i mjera zaštite prirode.

(2) Odredbe stavka 1. ovoga članka odnose se i na zaštićene prirodne vrijednosti.

Članak 10.

Radi sprječavanja nanošenja šteta na prirodi zabranjeno je na područjima izvan naselja i izvan svih vrsta cesta, poljskih puteva, uređenih staza i poligona za vožnju, voziti, parkirati ili organizirati vožnje vozilima na motorni pogon (test vožnje, cross vožnje, off-road vožnje, sportske, takmičarske i promidžbene vožnje, te njima slični oblici korištenja), osim u slučajevima obavljanja službene dužnosti, poljoprivrednih, šumarskih ili drugih dopuštenih djelatnosti, odnosno kada je to u skladu s ovim Zakonom i drugim propisima.

Članak 11.

Radi očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti prenamjena zemljišta dopuštena je na način propisan posebnim zakonom, uz uvažavanje prirodnih vrijednosti te značaja i strukture krajobraza stvorenog tradicionalnim i prirodi bliskim načinima korištenja zemljišta.

Članak 12.

(1) Sredstva za zaštitu bilja i mineralna gnojiva smiju se koristiti na temelju stručnih prosudbi i rezultata provjere cjelokupnog stanja na ugroženim vrstama, na prirodi prihvatljiv način, sukladno posebnim propisima.

(2) U slučaju osnovane sumnje da se uporabom sredstava za zaštitu bilja ili mineralnih gnojiva ugrožava biološka raznolikost ili prirodna vrijednost, odnosno da uporaba nije ekološki prihvatljiva, ministar nadležan za zaštitu prirode (u daljnjem tekstu: ministar) će zatražiti od nadležnog tijela državne uprave privremenu ili trajnu zabranu tih sredstava na pojedinim područjima ili na čitavom području Republike Hrvatske.

(3) Ako nadležno tijelo državne uprave po prijedlogu ministra ne donese zabranu u roku od petnaest dana od dana dostavljanja prijedloga iz stavka 2. ovoga članka, ministar će naredbom privremeno ograničiti ili zabraniti uporabu sredstava za zaštitu bilja ili mineralnih gnojiva kojima se ugrožava biološka raznolikost ili prirodna vrijednost.

(4) Naredba može vrijediti najduže šezdeset dana.

1.1. Uređenje prostora i korištenje prirodnih dobara

Članak 13.

(1) Uređenje prostora i korištenje prirodnih dobara provodi se na temelju dokumenata prostornog uređenja te planova gospodarenja u skladu s uvjetima i mjerama zaštite prirode određenim u svrhu očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti.

(2) Zabranjeno je korištenje prirodnih dobara na način koji uzrokuje:

- dugoročno oštećenje tla i gubitak njegove prirodne plodnosti,
- dugoročno oštećenje površinskih ili podzemnih geomorfoloških vrijednosti,
- dugoročno osiromašenje prirodnoga biljnoga, gljivljeg i životinjskog svijeta,
- dugoročno smanjenje biološke i krajobrazne raznolikosti,
- onečišćenje vode i ugrožavanje njezine iskoristivosti.

Članak 14.

(1) Dokumenti prostornog uređenja i planovi gospodarenja prirodnim dobrima, radi zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti, sadrže mjere i uvjete zaštite prirode propisane ovim Zakonom i posebnim propisima.

(2) Mjere zaštite prirode iz stavka 1. ovoga članka sadrže:

- pregled zaštićenih i evidentiranih prirodnih vrijednosti, ekološki značajnih područja i osobito vrijednih krajobraza s njihovim značajkama i ocjenom stanja,
- pregled područja na kojima se očekuje postojanje prirodnih vrijednosti, te preporuke za ponašanje prilikom otkrivanja tih vrijednosti ili proglašavanja njihove zaštite,
- zaštitne mjere i razvojna usmjerenja za zaštićene prirodne vrijednosti, ekološki značajna područja i osobito vrijedne krajobraze,
- mjere za očuvanje biološke raznolikosti, osobito mjere za očuvanje stanišnih tipova,
- kartografski prikaz, uključujući kartu stanišnih tipova propisanu ovim Zakonom.

(3) Mjere zaštite prirode u planovima gospodarenja prirodnim dobrima temelje se na dokumentaciji i drugim podacima koje izdaje Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) na zahtjev nositelja izrade planova gospodarenja.

(4) Prije izrade planova gospodarenja prirodnim dobrima vlasnici i ovlaštenici prava dužni su od nadležnog tijela državne uprave za zaštitu prirode ishoditi uvjete zaštite prirode. Nadležno tijelo dužno je izdati uvjete zaštite prirode u roku od šezdeset dana od dana podnošenja zahtjeva za izdavanje uvjeta.

(5) Uvjeti zaštite prirode utvrđuju se na temelju stručnih podloga koje izrađuje Državni zavod za zaštitu prirode i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona.

Članak 15.

(1) U postupku izrade dokumenata prostornog uređenja, osim za one koje donosi Hrvatski sabor, Ministarstvo izdaje uvjete zaštite prirode ovisno o vrsti dokumenta prostornog uređenja.

(2) Uvjeti zaštite prirode izdaju se nositelju izrade i izrađivaču dokumenata prostornog uređenja.

(3) Prostorni planovi koji obuhvaćaju posebno zaštićena područja, osim za nacionalne parkove i parkove prirode, ne mogu se donijeti bez prethodne suglasnosti Ministarstva.

Članak 16.

(1) Planove gospodarenja prirodnim dobrima u zaštićenim područjima vlasnici ili ovlaštenici prava donose uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

(2) Ako Ministarstvo ne uskrati ili ne izda suglasnost u roku od trideset dana, smatrat će se da je suglasnost izdana.

Članak 17.

(1) Ako način ili opseg korištenja prirodnih dobara neposredno ugrožava povoljno stanje neke vrste ili stanišnoga tipa, ministar naredbom može korištenje ograničiti ili privremeno obustaviti dok traje ugroženost.

(2) Naredbu iz stavka 1. ovoga članka ministar donosi nakon pribavljene suglasnosti ministra nadležnog za gospodarenje prirodnim dobrom koje se iskorištava.

(3) Ako ministar nadležan za gospodarenje prirodnim dobrom ne dostavi suglasnost u roku od petnaest dana, smatra se da je suglasnost izdana.

(4) Za ograničenja kojima su podvrgnuti, na temelju naredbe iz stavka 1. ovoga članka, vlasnici i ovlaštenici imaju pravo na naknadu razmjerno umanjenom prihodu.

(5) Visina naknade utvrđuje se sporazumno, a u slučaju spora o visini naknade odlučuje sud. Naknada se isplaćuje na teret sredstava državnog proračuna.

(6) Vlasnik i ovlaštenik prava koji ne postupi po naredbi iz stavka 1. ovoga članka odgovara za štetu nastalu na vrsti ili stanišnom tipu koja je nastala nakon dostavljanja naredbe.

1.2. Zahvati u prirodu

Članak 18.

(1) Zahvati u prirodu planiraju se na način da se izbjegnu ili na najmanju mjeru svedu oštećenja prirode.

(2) Tijekom izvođenja zahvata izvođač je dužan djelovati tako da u najmanjoj mjeri oštećuje prirodu, a po završetku zahvata dužan je u zoni utjecaja zahvata uspostaviti ili približiti stanje u prirodi onom stanju koje je bilo prije zahvata.

1.3. Ocjena prihvatljivosti zahvata za prirodu

Članak 19.

(1) Za planirani zahvat u prirodu, koji sam ili s drugim zahvatima može imati bitan utjecaj na ekološki značajno područje ili zaštićenu prirodnu vrijednost, ocjenjuje se njegova prihvatljivost za prirodu u odnosu na ciljeve očuvanja tog ekološki značajnog područja ili zaštićene prirodne vrijednosti, sukladno ovom Zakonu i posebnim propisima.

(2) Za planirane zahvate u prirodu iz stavka 1. ovoga članka za koje je posebnim propisom obvezna procjena utjecaja na okoliš, ocjena prihvatljivosti za prirodu obavlja se u sklopu procjene utjecaja na okoliš sukladno posebnom propisu.

(3) Ocjenom prihvatljivosti zahvata za prirodu utvrđuju se moguće posljedice namjeravanog zahvata na zaštićenoj prirodnoj vrijednosti ili ekološki značajnom području u odnosu na ciljeve očuvanja staništa ili vrsta, odnosno propisane mjere zaštite.

(4) Za više manjih zahvata istog cilja za koje pojedinačno nije obvezna ocjena prihvatljivosti za prirodu, ako se izvode na jednom staništu, odnosno području, izrađuje se jedinstvena ocjena prihvatljivosti zahvata za prirodu.

(5) Ocjenu prihvatljivosti zahvata za prirodu, koja se ne utvrđuje u sklopu procjene utjecaja na okoliš, utvrđuje Ministarstvo na prijedlog Državnog zavoda za zaštitu prirode.

Članak 20.

(1) Ako je zahvat iz članka 19. stavka 1. ovoga Zakona prihvatljiv za prirodu ocjena prihvatljivosti zahvata za prirodu sadrži prijedlog uvjeta zaštite prirode i prijedlog kompenzacijskih uvjeta.

(2) Sadržaj, rok i način utvrđivanja ocjene prihvatljivosti zahvata za prirodu, način obavješćivanja javnosti i način izračuna jamčevine za otklanjanje mogućih posljedica na prirodu ministar će propisati pravilnikom.

Članak 21.

(1) Ako je ocjenom o prihvatljivosti zahvata za prirodu planirani zahvat prihvatljiv, Ministarstvo izdaje rješenje o dopuštenju zahvata. Rješenjem se utvrđuju i uvjeti zaštite prirode koji sadrže i kompenzacijske uvjete. Rješenjem se utvrđuje i plaćanje jamčevine za otklanjanje mogućih posljedica na prirodu do visine predviđenih troškova potrebnih za otklanjanje mogućih posljedica, način plaćanja i povrata jamčevine.

(2) Ako planirani zahvat nije prihvatljiv za prirodu, Ministarstvo izdaje rješenje kojim se uskraćuje dopuštenje za namjeravani zahvat.

(3) Iznimno, ako planirani zahvat nije prihvatljiv za prirodu, zbog prevladavajućega javnog interesa, uključujući one gospodarske i socijalne naravi, ili zbog pomanjkanja drugih pogodnih rješenja, Vlada Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada) može izdati dopuštenje za provođenje planiranog zahvata, uz prethodno pribavljeno mišljenje javnosti. Mišljenje javnosti pribavlja se na način propisan uredbom iz članka 20. stavka 2. ovoga Zakona. Rješenjem o dopuštenju obvezuje se nositelj planiranog zahvata na provođenje kompenzacijskih uvjeta sadržanih u dopuštenju.

(4) Ako se na području planiranoga zahvata nalazi stanišni tip ili stanište biljne, gljivlje ili životinjske vrste, koji su posebno zaštićeni na temelju međunarodnih ugovora i drugih propisa, može se prevladavajući javni interes, zbog kojega se prihvaća planirani zahvat, odnositi samo na zaštitu zdravlja ljudi i javnu sigurnost, ili na uspostavljanje bitno povoljnijih uvjeta za prirodu.

Članak 22.

(1) Ako mjere zaštite prirode nisu sadržane u dokumentima prostornog uređenja za gradnju građevina i izvođenje drugih radova i zahvata na području nacionalnog parka, strogog rezervata, posebnog rezervata, spomenika prirode, za građevine od važnosti za Republiku Hrvatsku utvrđene posebnim propisom, kao i za zahvate za koje je propisana procjena utjecaja na okoliš, odnosno ocjena prihvatljivosti zahvata za prirodu sukladno ovome Zakonu ili posebnom propisu, te za zahvate u prostoru koji obuhvaćaju područja dviju ili više županija i Grada Zagreba, za koje je propisano izdavanje odluke o lokacijskim uvjetima, Ministarstvo izdaje uvjete zaštite prirode.

(2) Ako mjere zaštite prirode nisu sadržane u dokumentima prostornog uređenja, za gradnju građevina i izvođenje drugih radova i zahvata na području parka prirode, regionalnog parka, značajnog krajobraza, park-šume, spomenika parkovne arhitekture, kao i za gradnju građevina i izvođenje radova izvan građevinskih područja za koje je propisano izdavanje odluke o lokacijskim uvjetima, ured državne uprave u jedinici područne (regionalne) samouprave nadležan za poslove zaštite prirode (u daljnjem tekstu: ured državne uprave u županiji i Gradu Zagrebu) izdaje uvjete zaštite prirode.

(3) Nadležno tijelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka dužno je izdati uvjete zaštite prirode u roku od trideset dana od dana podnošenja zahtjeva.

(4) Građevna dozvola može se izdati, a izvođenje drugih radova dopustiti, ako nadležno tijelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka, svako u svom djelokrugu, izda potvrdu da je glavni projekt ili druga odgovarajuća dokumentacija izrađena u skladu s uvjetima zaštite prirode. Nadležno tijelo dužno je izdati potvrdu u roku od trideset dana.

(5) Nadležno tijelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka, odnosno njegov ovlašten predstavnik, neće dati pozitivno mišljenje o uporabi građevine ako u tijeku rada povjerenstva za tehnički pregled utvrdi da građevina nije glede zaštite prirode izgrađena u skladu s glavnim projektom za kojeg je ono izdalo potvrdu.

(6) Uvjete zaštite prirode iz stavka 1. i 2. ovoga članka nadležno tijelo izdaje na temelju pravilnika o unutarnjem redu u zaštićenim područjima, te propisanih mjera zaštite ekološke mreže i stanišnih tipova.

1.4. Ublažavanje štetnih posljedica na prirodu nastalih zahvatima u prirodu ili korištenjem prirodnih dobara

Članak 23.

(1) Kompenzacijski uvjeti su radnje kojima se ublažuje ili nadomještava predvidiva oštećenja prirode.

(2) Kompenzacijski uvjeti određuju se ovisno o predviđenom ili prouzročenom oštećenju prirode te mogućnosti nadoknade.

(3) Pri izboru kompenzacijskog uvjeta prednost ima nadoknađivanje područjem koje ima iste ili slične značajke oštećene prirode za koju se provodi kompenzacija, i kojim se osigurava povezanost i cjelovitost ekološke mreže.

(4) Oblici kompenzacijskih uvjeta su:

– uspostavljanje kompenzacijskog područja, koji ima iste ili slične značajke oštećene prirode,

– uspostavljanje drugog područja značajnog za očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti, odnosno za zaštitu prirodnih vrijednosti,

– plaćanje novčanog iznosa u vrijednosti prouzročеног оштеćenja prirode u slučaju da nije moguće provesti sanacijske ili druge kompenzacijske uvjete.

(5) Izračun visine i načina uplate novčanog iznosa iz stavka 4. podstavka 3. ovoga članka propisat će se pravilnikom iz članka 20. stavka 2. ovoga Zakona. Novčani iznos se uplaćuje u korist državnog proračuna.

(6) Kompenzacijski uvjeti utvrđuju se rješenjem iz članka 21. stavka 1. ovoga Zakona, odnosno rješenjem o prihvatljivosti zahvata za okoliš koje se donosi prema posebnom propisu.

Članak 24.

(1) Ako se zahvat u prirodu ili korištenje prirodnih dobara izvede suprotno izdanim uvjetima zaštite prirode, te zbog toga nastanu nedopuštena oštećenja prirode, nositelj zahvata odnosno korištenja prirodnih dobara dužan je bez odgađanja i na vlastiti trošak otkloniti štetne posljedice svog djelovanja.

(2) Ako nositelj zahvata u prirodu, odnosno korištenja prirodnih dobara ne otkloni štetne posljedice svog djelovanja u skladu sa stavkom 1. ovoga članka, te zbog toga nastanu oštećenja prirode na ekološki značajnim područjima, zaštićenim područjima ili drugim prirodnim vrijednostima, Ministarstvo nositelju zahvata, odnosno korisniku prirodnih dobara rješenjem određuje kompenzacijski uvjet, koji je dužan provesti sukladno članku 23. ovoga Zakona, i iznos naknade štete zbog nanesenih oštećenja prirodi.

(3) Sredstva ostvarena naknadom štete prihod su državnog proračuna.

2. Krajobrazi

Članak 25.

U planiranju i uređenju prostora te u planiranju i korištenju prirodnih dobara treba osigurati očuvanje značajnih i karakterističnih obilježja krajobraza te održavanje bioloških, geoloških i kulturnih vrijednosti koje određuju njegov značaj i estetski doživljaj.

Članak 26.

(1) Krajobrazi se prema svojim značajnim i karakterističnim obilježjima razvrstavaju u krajobrazne tipove koji izražavaju raznolikost prirodne i kulturne baštine.

(2) Pod značajnim i karakterističnim obilježjima krajobraza razumijevaju se, u smislu ovoga Zakona, dijelovi prirode karakteristični za određene krajobrazne tipove ili umjetne sastavnice krajobraza koje imaju prirodnu, povijesnu, kulturnu, znanstvenu ili estetsku vrijednost.

(3) Krajobrazne tipove utvrđuje ministar na prijedlog Državnog zavoda za zaštitu prirode, uz sudjelovanje javnosti, nadležnog ureda državne uprave u županiji i Gradu Zagrebu, jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave i drugih pravnih i fizičkih osoba koje imaju interes u utvrđivanju vrijednosti krajobraza.

(4) Popis krajobraznih tipova objavljuje se u »Narodnim novinama«.

(5) Za utvrđene krajobrazne tipove proučavaju se i analiziraju njihova svojstva, osjetljivost i ugroženost, te prate i bilježe promjene značajnih i karakterističnih obilježja.

(6) Praćenje stanja značajnih i karakterističnih obilježja krajobraza obavljaju jedinice područne (regionalne) samouprave i jedinice lokalne samouprave u suradnji s Državnim zavodom za zaštitu prirode te drugim ovlaštenim pravnim osobama.

Članak 27.

(1) Državni zavod za zaštitu prirode vrednuje krajobrazne tipove, uzimajući u obzir i posebne vrijednosti koje im pripisuje stanovništvo i druge zainteresirane pravne i fizičke osobe.

(2) Osobito vrijedne krajobraze utvrđuje ministar pravilnikom nakon pribavljenog mišljenja ministra nadležnog za kulturu i ministra nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo.

(3) Osobito vrijedni krajobrazi uživaju zaštitu kao zaštićene prirodne vrijednosti sukladno ovom Zakonu.

Članak 28.

(1) Istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina obavlja se na način da se u najvećoj mjeri očuvaju krajobrazne vrijednosti prostora.

(2) Štetne posljedice za krajobraz koje bi mogle nastati eksploatacijom mineralnih sirovina izbjegavaju se izborom najpovoljnije lokacije, tipa i obima namjeravanog zahvata.

(3) Štetne posljedice za krajobraz, izazvane istraživanjem i eksploatacijom mineralnih sirovina, otklanjaju se sanacijom kopa, odnosno uređenjem cjelokupnoga eksploatacijskog

polja, oblikovanjem prema stanju prirode u svrhu uspostavljanja doprirodnog krajobraza ili pripreme tog prostora za druge namjene prihvatljive za prirodu.

(4) Izjava o obavljenoj provjeri rudarskog projekta i prihvaćanju projektnih rješenja ne može se dati ako Ministarstvo nije izdalo potvrdu da je projektno rješenje sanacije, odnosno uređenja cjelokupnog eksploatacijskog polja, izrađeno u skladu s izdanim uvjetima zaštite prirode. Ako Ministarstvo ne uskrati ili ne izda potvrdu u roku od trideset dana smatrat će se da je potvrda o usklađenosti s izdanim uvjetima zaštite prirode izdana.

(5) Projekt sanacije, odnosno uređenja eksploatacijskog prostora zahvaćenog radovima nakon završetka iskorištavanja mineralnih sirovina, sastavni je dio glavnoga rudarskog projekta eksploatacije mineralnih sirovina.

(6) Kad se potpuno ili trajno obustave eksploatacijski radovi, provode se mjere osiguranja kojima se isključuje moguća opasnost za ljude, imovinu i zemljište sukladno posebnom propisu. Nadležno tijelo utvrđeno posebnim propisom ne može izdati potvrdu o obavljenoj sanaciji dok ne pribavi od Ministarstva mišljenje da su provedene mjere sanacije utvrđene projektom sukladno ovome Zakonu. Mišljenje o provedenim mjerama sanacije Ministarstvo je dužno izdati u roku od trideset dana.

3. Ekološki sustavi

Članak 29.

(1) Zaštita ekoloških sustava ostvaruje se provođenjem mjera očuvanja biološke raznolikosti u korištenju prirodnih dobara i uređenju prostora, te zaštitom stanišnih tipova.

(2) Ministarstvo vodi katastar ekoloških sustava te zajedno s tijelom državne uprave nadležnim za gospodarenje prirodnim dobrom prati stanje (monitoring) osobitih i ugroženih ekoloških sustava, odnosno stanišnih tipova sukladno ovom Zakonu i na temelju njega donesenim propisima.

Članak 30.

(1) Očuvanje biološke raznolikosti šumskih ekoloških sustava obavlja se sukladno ovom Zakonu i posebnim propisima.

(2) Očuvanje biološke raznolikosti šuma u gospodarenju šumama osigurava se na načelima održivog razvitka, te gdje je moguće održavanja prirodnoga sastava vrsta i njihove prirodne obnove.

(3) Gospodarenje šumama u smislu stavka 2. ovoga članka provodi se na načelima certifikacije šuma i prema posebnom propisu.

(4) Za zaštićena područja donosi se program zaštite šumskih ekoloških sustava koji sadrži mjere njihove zaštite, unapređenja i praćenja stanja.

(5) Sastavnice programa šumskih ekoloških sustava propisat će ministar pravilnikom, uz suglasnost ministra nadležnog za šumarstvo.

(6) Program zaštite šumskih ekoloških sustava sastavni je dio plana upravljanja javnih ustanova koje upravljaju zaštićenim područjima iz članka 181. stavka 1. ovoga Zakona i planova gospodarenja šumama.

Članak 31.

(1) Pošumljavanje, gdje to dopuštaju uvjeti staništa, obavlja se autohtonim vrstama drveća u sastavu koji odražava prirodni sastav, koristeći prirodni metode.

(2) Pošumljavanje nešumskih površina obavlja se tamo gdje je opravdano uz uvjet da se ne ugrožavaju ugroženi nešumski i rijetki stanišni tipovi.

(3) Ugroženi i rijetki stanišni tipovi unose se u planove gospodarenja šumama određenog područja na temelju karte stanišnih tipova iz članka 52. ovoga Zakona.

Članak 32.

(1) Radi očuvanja biološke raznolikosti u šumama je dopušteno korištenje bioloških i biotehničkih sredstava za zaštitu bilja.

(2) Ako se pojavi uzročnik koji bi mogao izazvati veće gospodarske štete, a ne postoji odgovarajuće biološko ili biotehničko sredstvo za zaštitu bilja, mogu se koristiti kemijska sredstva za zaštitu bilja uz dopuštenje tijela državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede i šumarstva.

Članak 33.

(1) Radi očuvanja biološke raznolikosti u svim šumama treba osigurati stalan postotak zrelih, starih i suhih stabala, osobito stabala s dupljama, sukladno uvjetima zaštite prirode koji su sastavni dio šumsko-gospodarskih osnova.

(2) Uvjeti zaštite prirode utvrđuju se za pojedini ekološko-gospodarski tip šume.

(3) Prilikom dovršenoga sijeka većih šumskih površina, gdje god je to moguće i prikladno, ostavljaju se manje neposječene površine koje se utvrđuju šumsko-gospodarskim osnovama radi očuvanja biološke raznolikosti.

(4) Radi obogaćivanja biološke i krajobrazne raznolikosti, u gospodarenju šumama postupa se na način da se u najvećoj mjeri očuvaju šumske čistine (livade, pašnjaci i dr.) i šumski rubovi.

(5) U gospodarenju šumama potrebno je osigurati produljenje sječive zrelosti zavičajnih vrsta drveća s obzirom na fiziološki vijek pojedine vrste i zdravstveno stanje šumske zajednice.

Članak 34.

(1) Krški ekološki sustavi predstavljaju bogatstvo globalne razine vrijednosti i prirodne su vrijednosti u smislu ovoga Zakona.

(2) Planovima gospodarenja prirodnim dobrima u krškom području utvrđuje se mogući utjecaj njihova korištenja u odnosu na cijelo slivno područje.

(3) Radi izuzetne osjetljivosti podzemnih životinjskih vrsta i staništa, pravne i fizičke osobe u obavljanju djelatnosti dužne su posebnu pozornost posvetiti zaštiti podzemnih voda u krškim područjima od onečišćenja, te poduzimati nužne radnje za smanjenje onečišćenja na najmanju mjeru i za stalno praćenje stanja voda.

Članak 35.

(1) Speleološki objekti predstavljaju prirodne vrijednosti u smislu ovoga Zakona i uživaju mjere zaštite sukladno člancima 36. – 39. ovoga Zakona, odnosno posebnu zaštitu utvrđenu ovim Zakonom ako su proglašeni zaštićenim prirodnim vrijednostima.

(2) Speleološki objekti su u vlasništvu Republike Hrvatske.

(3) Za speleološke objekte izrađuje se katastar.

(4) Katastar uspostavlja i vodi Državni zavod za zaštitu prirode. Oblik, sadržaj i način vođenja katastra propisat će ministar pravilnikom.

(5) Otkriće svakoga speleološkog objekta ili njegovog dijela prijavljuje se Ministarstvu u roku od osam dana.

Članak 36.

(1) Zabranjeno je oštećivati, uništavati i odnositi špiljski nakit i živi svijet speleoloških objekata.

(2) U cilju zaštite speleoloških objekata ili njihovih dijelova od Ministarstva je potrebno ishoditi dopuštenje za:

– posjećivanje, korištenje ili uređenje speleološkog objekta ili njegovoga dijela,

– zatvaranje ulaza ili nekog dijela špilje, kao i za izgradnju, obnovu ili sanaciju svakoga podzemnog objekta,

– obavljanje istraživanja, izvođenje pokusa ili sakupljanje biljaka, gljiva i životinja u speleološkom objektu ili njegovome dijelu,

– ronjenje u speleološkom objektu,

– snimanje filmova ili fotografiranje pomoću elektroničke opreme u speleološkom objektu,

– sve ostale radnje i zahvate koji utječu na temeljne značajke, uvjete i prirodnu floru ili faunu u speleološkom objektu ili njegovom nadzemlju.

(3) Rješenje o dopuštenju sadrži i uvjete zaštite prirode.

Članak 37.

Ako se speleološki objekt nalazi na zaštićenom području ili je posebno zaštićen speleološkim objektom upravlja ovlaštena javna ustanova sukladno odredbama ovoga Zakona.

Članak 38.

(1) Ako se speleološki objekt nalazi izvan zaštićenog područja ili ako nije posebno zaštićen, upravljanje speleološkim objektom radi posjećivanja i razgledavanja može se povjeriti pravnoj ili fizičkoj osobi na temelju odluke o dodjeli koncesije.

(2) Odluku o dodjeli koncesije donosi Ministarstvo na temelju programa posjećivanja i razgledavanja. Odluka o koncesiji sadrži uvjete zaštite prirode.

(3) Na postupak dodjele i korištenja koncesije odgovarajuće se primjenjuju odredbe članka 206.-217. ovoga Zakona.

(4) Program iz stavka 2. ovoga članka sadrži prijedlog mjera zaštite speleološkog objekta, uvjete za razgledavanje i mjere zaštite posjetitelja.

Članak 39.

(1) Vlasnik ili ovlaštenik prava na zemljištu na kojemu se nalazi speleološki objekt ne smije ugroziti ili oštetiti speleološki objekt, zatrpati ulaz, priječiti njegovo korištenje na dopušten način, te je dužan omogućiti pristup i razgledavanje tog objekta u dopuštene svrhe.

(2) Vlasnik i ovlaštenik prava na zemljištu na kojem se nalazi speleološki objekt ima pravo na naknadu za ograničenja kojima je podvrgnut zbog korištenja speleološkog objekta razmjerno umanjenom prihodu. Visina naknade određuje se sporazumno, a u slučaju spora o visini naknade odlučuje sud. Naknada se isplaćuje na teret sredstava državnog proračuna, odnosno proračuna županije ili Grada Zagreba.

(3) Ako se za korištenje speleološkog objekta izda koncesija, vlasniku za ograničenja kojima je podvrgnut koncesionar plaća naknadu u visini koja se utvrđuje sukladno stavku 2. ovoga članka.

Članak 40.

(1) Vlažna staništa, uključujući vode, predstavljaju prirodne vrijednosti u smislu ovoga Zakona, te ih treba očuvati u prirodnom ili doprirodnom stanju gdje je to moguće i prikladno.

(2) Na pitanja zaštite vlažnih staništa, uključujući vode, koja nisu uređena ovim Zakonom, primjenjuju se odredbe posebnih propisa.

(3) Pravne i fizičke osobe u obavljanju djelatnosti dužne su skrbiti o zaštiti voda od onečišćenja, poduzimati nužne mjere za smanjenje onečišćenja na najmanju mjeru i stalno pratiti stanje onečišćenja.

(4) Sva prirodna jezera i bare, sve lokve u priobalju veće od 0,01 ha, prirodne i doprirodne močvare veće od 0,25 ha, cretovi, te izvori i potoci s obalnim pojasom od dva metra, predstavljaju ekološki značajna područja u smislu ovoga Zakona.

Članak 41.

(1) U vlažnim staništima nije dopušteno pregrađivanje vodotokova, isušivanje, zatrpavanje izvora, bara i dr. ako se time ugrožava opstanak prirodnih vrijednosti i očuvanje biološke raznolikosti.

(2) Količinu vodnih zaliha u vlažnim staništima iz stavka 1. ovoga članka koja je nužna za opstanak prirodnih vrijednosti i očuvanje biološke raznolikosti, određuje ministar uz prethodno pribavljenu suglasnost tijela državne uprave nadležnog za vode, na temelju studije o potrebnim količinama vodnih zaliha u vlažnim staništima koju izrađuje Državni zavod za zaštitu prirode u suradnji s tijelom državne uprave nadležnim za vode.

(3) Nadležna tijela u sklopu svoga djelokruga, te fizičke i pravne osobe u obavljanju djelatnosti, dužni su osigurati pročišćavanje gradskih i industrijskih otpadnih voda koje se ulijevaju u vode i vlažna staništa.

(4) Vode se štite od onečišćenja odnosno zagađenja, a njihovu prirodnu sposobnost vlastitog čišćenja treba očuvati ili ponovno uspostavljati. Tijelo državne uprave nadležno za vode dužno je osigurati stalno praćenje onečišćenja voda.

Članak 42.

Zabranjeno je graditi građevine ili gospodarski koristiti prirodna dobra oko prirodnih izvora, uz obale prirodnih i doprirodnih vodotoka te vlažnih područja, uz obale prirodnih ili umjetnih jezera, ili u poplavnim ravninama vodotoka, te uz morsku obalu, a osobito uz obale morskih uvala, osim ako to nije dopušteno posebnim propisom ili dokumentima prostornog uređenja.

Članak 43.

(1) Aktivnostima na moru i u podmorju ne smiju se uništavati niti ugrožavati morska staništa.

(2) Očuvanje biološke raznolikosti mora osigurava se provođenjem mjera za očuvanje stanišnih tipova u povoljnom stanju iz članka 53. ovoga Zakona te mjerama za očuvanje divljih svojti iz članka 59. ovoga Zakona.

Članak 44.

(1) Radi očuvanja biološke raznolikosti mora nadležna tijela ili ovlaštene pravne osobe dužni su osigurati uređaje za prihvat zauljenih, kaljužnih i onečišćenih voda s brodova u lukama otvorenim za međunarodni promet sukladno posebnim propisima.

(2) Nije dopušteno ispuštanje onečišćenih, odnosno otpadnih fekalnih voda iz plovila u vodama zaštićenih dijelova prirode.

(3) Plovila koja uplovljavaju u vode zaštićenih dijelova prirode moraju imati ugrađene posebne spremnike za prihvat onečišćenih, odnosno fekalnih otpadnih voda.

(4) Način saniranja posljedica namjernog ili nenamjernog ispuštanja onečišćenih, odnosno otpadnih fekalnih voda iz stavka 2. ovoga članka propisat će ministar uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za pomorstvo.

Članak 45.

(1) Radi očuvanja biološke raznolikosti Jadranskog mora te sprječavanja širenja invazivnih stranih vrsta i patogena putem balastnih voda uvodi se sustav upravljanja i nadzora balastnim vodama.

(2) Sustav iz stavka 1. ovoga članka primjenjuje se na sve plovne, plutajuće i nepomične odobalne objekte koji su upisani u odgovarajuće upisnike i očevidnike u Republici Hrvatskoj i sve plovne, plutajuće i nepomične odobalne objekte dok se nalaze u morskim i podmorskim prostorima pod nadležnošću Republike Hrvatske, osim objekata izričito isključenih primjenjivim međunarodnim ugovorima.

(3) Sustav upravljanja i nadzora balastnim vodama iz stavka 1. ovoga članka uredit će se posebnim propisom sukladno primjenjivim međunarodnim standardima.

Članak 46.

Radi očuvanja biološke raznolikosti mora zabranjuje se stavljanje u promet i korištenje štetnih antivegetativnih samopolirajućih organokositrenih polimernih premaza na bazi 3-butilkositra za plovila, plutajuće i nepomične odobalne objekte.

Članak 47.

Ako to zahtijeva zaštita pojedinih strogo zaštićenih vrsta ili stanišnih tipova ministar može naredbom, po prethodno pribavljenoj suglasnosti ministra nadležnog za ribarstvo, privremeno ili trajno izuzeti od ribolova i drugih uporaba dijelove mora i podmorja.

Članak 48.

Radi očuvanja biološke raznolikosti travnjacima se gospodari putem ispaše i režimom košnje, prilagođenim vrsti travnjaka, uz prirodu prihvatljivo korištenje sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva.

Članak 49.

(1) Radi očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti na oranicama treba očuvati vrijedna i ugrožena rubna staništa (živice, pojedinačna stabla, skupine stabala, bare i livadne pojaseve).

(2) Prilikom planiranja i izvođenja okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta, potrebno je u što većoj mjeri očuvati postojeća ili stvoriti nova staništa iz stavka 1. ovoga članka, te isplanirati njihov raspored i veličinu na način da se osigura najveća vrijednost staništa za biološku i krajobraznu raznolikost.

Članak 50.

U dokumentima prostornog uređenja, radi očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti unutar planiranih građevinskih područja, potrebno je osigurati međusobnu povezanost istih stanišnih tipova, čuvati postojeće i umjetno stvarati zelene površine, drveće, skupine stabala, vode tekućice i stajaćice, te druga staništa, dajući prednost autohtonim vrstama i staništima.

4. Ekološka mreža

Članak 51.

(1) Očuvanje ekološkog sustava osigurava se očuvanjem stanišnih tipova u povoljnom stanju, odnosno obnavljanjem staništa kojima je narušeno povoljno stanje.

(2) Stanišni tip je u povoljnom stanju, ako:

– je njegovo prirodno područje rasprostranjenosti i površina koju pokriva stabilna ili se povećava,

– postoji, i u doglednoj budućnosti će se vjerojatno održati, specifična struktura i funkcije nužne za njegov dugoročni opstanak,

– je zajamčeno povoljno stanje njegovih značajnih bioloških vrsta.

Članak 52.

(1) Stanišni tipovi se kartiraju, a njihovo stanje i ugroženost se procjenjuje i prati.

(2) Ugroženi stanišni tipovi su oni koji nisu u povoljnom stanju te im prijeti nestanak.

(3) Područja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova su ekološki značajna područja u smislu ovoga Zakona.

(4) Vrste stanišnih tipova, kartu staništa te ugrožene i rijetke stanišne tipove utvrdit će ministar pravilnikom.

(5) Praćenje stanja i ugroženosti staništa obavlja Državni zavod za zaštitu prirode u suradnji s drugim ovlaštenim pravnim osobama.

Članak 53.

(1) Mjere za očuvanje stanišnih tipova u povoljnom stanju propisat će ministar pravilnikom nakon pribavljene suglasnosti tijela državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede, šumarstva, lovstva, ribarstva i voda.

(2) Mjere za očuvanje stanišnih tipova u povoljnom stanju unose se u dokumente prostornog uređenja i planove gospodarenja prirodnim dobrima.

(3) Pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnosti na području stanišnih tipova dužne su provoditi propisane mjere sukladno stavku 1. ovoga članka.

Članak 54.

(1) Ekološki značajna područja su:

– područja koja su biološki iznimno raznovrsna ili dobro očuvana, a koja su međunarodno značajna po mjerilima međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka,

- područja koja bitno doprinose očuvanju biološke i krajobrazne raznolikosti u Republici Hrvatskoj,
- područja stanišnih tipova koji su ugroženi na svjetskoj, europskoj ili državnoj razini,
- staništa vrsta koje su ugrožene na svjetskoj, europskoj ili državnoj razini,
- staništa endemičnih svojiti za Republiku Hrvatsku,
- područja koja bitno pridonose genskoj povezanosti populacija bioloških vrsta (ekološki koridori),
- selidbeni putevi životinja,
- očuvane šumske cjeline.

(2) Sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki značajnih područja, koja uravnoteženom biogeografskom raspoređenošću značajno pridonose očuvanju prirodne ravnoteže i biološke raznolikosti, čini ekološku mrežu. Unutar ekološke mreže njezini dijelovi povezuju se prirodnim ili umjetnim ekološkim koridorima.

(3) Ekološku mrežu sa sustavom ekološki značajnih područja i ekoloških koridora izrađuje Državni zavod za zaštitu prirode, a donosi uredbom Vlada na prijedlog Ministarstva.

(4) Sastavni dio ekološke mreže iz stavka 3. ovoga članka je ekološki značajno područje za koje to utvrdi predstavničko tijelo županije ili Grada Zagreba, po postupku proglašenja zaštićenog dijela prirode.

Članak 55.

(1) Zaštita ekološki značajnih područja osigurava se provođenjem propisanih mjera i uvjeta zaštite prirode u cilju očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti i zaštite prirodnih vrijednosti sukladno odredbama ovoga Zakona.

(2) Nisu dopuštene radnje koje mogu dovesti do uništenja ili neke druge znatne ili trajne štete na ekološki značajnom području.

(3) Iznimno, Ministarstvo može dopustiti radnje iz stavka 2. ovoga članka ako se oštećenje ekološki značajnog područja može odgovarajućim mjerama kompenzirati, ili ako su zahvati i radnje potrebni radi prevladavajućega javnog interesa.

(4) U slučaju izdavanja dopuštenja sukladno stavku 3. ovoga članka Ministarstvo određuje kompenzacijske uvjete.

Članak 56.

(1) Međunarodno ekološki značajno područje je ono područje koje je na temelju međunarodnih standarda značajno za očuvanje ili postizanje povoljnog stanja vrsta, njihovih staništa i stanišnih tipova u Europi.

(2) Međunarodno ekološki značajna područja utvrdit će Vlada uredbom te osigurati zaštitu određenim režimom zaštite, sukladno odredbama ovoga Zakona.

(3) Upravljanjem međunarodno ekološki značajnim područjem iz stavka 2. ovoga članka osigurava se očuvanje i poboljšanje njegovih svojstava koja su najznačajnija za očuvanje povoljnog stanja stanišnog tipa ili divlje vrste.

(4) Radi zaštite međunarodno ekološki značajnih područja i poboljšanja povezanosti ekološke mreže, čuvaju se i razvijaju značajke koje su najvažnije za očuvanje povoljnog stanja vrsta zaštićenih na temelju međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka.

(5) Nisu dopuštene radnje koje mogu dovesti do uništenja ili neke druge znatne ili trajne štete na međunarodno ekološki značajnom području.

5. Vrste i podvrste

5.1. Opće mjere

Članak 57.

(1) Divlje vrste i podvrste biljaka, gljiva i životinja (u daljnjem tekstu: divlje svojte) čine:

– živi i mrtvi primjerci samoniklih biljaka i gljiva i slobodnoživućih životinja, te njihovi uzgojeni primjerci,

– njihovi razvojni oblici (jaja, ličinke, kukuljice, sjemenke, plodovi, miceliji i dr.),

– njihovi dijelovi i derivati,

– i od njih dobiveni lako raspoznatljivi proizvodi.

(2) Zabranjeno je istrijebiti zavičajnu divlju svojtu.

(3) Zabranjeno je smanjiti brojnost populacija divljih svojti, uništavati njihova staništa ili mijenjati njihove životne uvjete u mjeri u kojoj bi svojta postala ugrožena.

(4) Povoljno stanje divljih svojti osigurava se zaštitom njihovih staništa i zaštitnim mjerama za pojedine svojte prema odredbama ovoga Zakona.

(5) Stanje divlje svojte je povoljno, ako je njezina rasprostranjenost i brojnost populacije u okviru prirodnih kolebanja i ne pokazuje dugoročni trend smanjivanja, te ako su staništa dovoljno prostrana da osiguravaju dugoročno očuvanje populacije.

Članak 58.

(1) Zabranjeno je bez valjana razloga:

– namjerno uznemiravati divlje životinje, ili ih hvatati, ozljeđivati ili ubijati,

– namjerno uklanjati divlje biljke i gljive iz njihovih staništa, smanjivati njihove populacije, ili ih na bilo koji način uništavati,

– namjerno oštećivati ili uništavati staništa divljih svojti.

(2) Razlog iz stavka 1. ovoga članka je valjan ako postoji prevladavajući javni interes ili ako ima korisnu posljedicu.

Članak 59.

(1) Prilikom izvođenja zahvata u prirodu i korištenja prirodnih dobara kojima se zadire u staništa divljih svojti, primjenjuju se načini, metode i tehnička sredstva koja pridonose očuvanju dobrog stanja vrsta, odnosno koji najmanje ometaju divlje svojte ili staništa njihovih populacija, te se mogu ograničiti zahvati u staništa populacija životinjskih vrsta u vremenu koje se poklapa s njihovim životno značajnim razdobljima.

(2) Očuvanje divljih svojti i njihovih staništa iz stavka 1. ovoga članka sastavni je dio mjera i uvjeta zaštite prirode iz članka 14. ovoga Zakona.

Članak 60.

(1) Javne ceste, druge prometnice ili druge građevine koje prelaze preko poznatih migracijskih puteva divljih životinja grade se na način da se omogući sigurno prelaženje divljih životinja na odgovarajućim prostornim razmacima.

(2) Izgrađeni prijelazi kojima se osigurava nesmetano i sigurno prelaženje divljih životinja uživaju zaštitu kao prirodne vrijednosti.

(3) Mjere zaštite, obveznike zaštite i način održavanja prijelaza iz stavka 2. ovoga članka ministar će propisati pravilnikom, uz suglasnost ministra nadležnog za javne radove i graditeljstvo i ministra nadležnog za pomorstvo, promet i veze.

Članak 61.

(1) Stupovi i tehničke komponente srednjonaponskih vodova izvode se na način da se ptice zaštite od strujnog udara.

(2) Na stupovima i tehničkim komponentama koji su izgrađeni prije stupanja na snagu ovoga Zakona, i koji u visokom stupnju ugrožavaju ptice, u roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovoga Zakona provest će se nužne mjere radi zaštite ptica od strujnog udara.

(3) Odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka ne odnose se na gornje vodove željeznica.

(4) Način izvedbe stupova i tehničkih komponenti srednjonaponskih vodova, odnosno mjere zaštite ptica iz stavka 2. ovoga članka ministar će propisati pravilnikom uz suglasnost ministra nadležnog za energetiku.

Članak 62.

(1) Za skupljanje biljaka, gljiva i njihovih dijelova, te hvatanje ili ubijanje životinja, u svrhu prerade, trgovine i drugog prometa, ako nije ovim ili drugim zakonom drugačije propisano, potrebno je ishoditi dopuštenje Ministarstva. Dopuštenje se izdaje rješenjem.

(2) Radnje iz stavka 1. ovoga članka mogu se obavljati uz prethodnu suglasnost vlasnika ili ovlaštenika prava na prirodnim dobrima.

(3) Uvjete za ishođenje dopuštenja iz stavka 1. ovoga članka, količine te način korištenja divljih svojti propisat će ministar pravilnikom uz prethodno pribavljeno mišljenje ministra nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo.

(4) Ako način ili opseg korištenja biljaka, gljiva ili životinja neposredno ugrožava dobro stanje vrste, ministar naredbom, uz pribavljeno mišljenje ministra nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo, ograničava ili privremeno zabranjuje korištenje.

Članak 63.

(1) Strane fizičke i pravne osobe dužne su prijaviti Ministarstvu istraživanja koja obavljaju na prirodninama u Republici Hrvatskoj. Ako se radi o znanstvenim istraživanjima, strana fizička i pravna osoba koja je registrirana za znanstvenu djelatnost dužna je ishoditi dopuštenje od ministarstva nadležnog za poslove znanosti. Dopuštenje se izdaje uz suglasnost Ministarstva.

(2) Istraživanja iz stavka 1. ovoga članka mogu se obavljati na zemljištu ili vodenoj površini uz prethodnu suglasnost vlasnika ili ovlaštenika prava.

(3) Pravna ili fizička osoba koja je obavila istraživanja dužna je o rezultatima istraživanja izvijestiti Ministarstvo u roku od šezdeset dana od dana završetka istraživanja.

(4) Biljke, gljive i njihovi dijelovi, odnosno životinje i njihovi dijelovi koje ne predstavljaju zaštićenu prirodnu vrijednost u smislu ovoga Zakona mogu se iznositi iz Republike Hrvatske u znanstveno-istraživačke svrhe uz dopuštenje Ministarstva. Dopuštenje se izdaje rješenjem.

Članak 64.

(1) Zabranjeno je uvođenje divljih svojti u prirodu na područje Republike Hrvatske.

(2) Zabranjeno je uvođenje stranih vrsta riba u prirodne i doprirodne vode, kao i prenošenje takvih vrsta iz ribogjilišta u druga vlažna staništa.

(3) Iznimno, uvođenje iz stavaka 1. ovoga članka je dopušteno ako je znanstveno i stručno utemeljeno i prihvatljivo s gledišta zaštite prirode i održivog gospodarenja.

(4) Ministarstvo izdaje dopuštenje iz stavka 3. ovoga članka na temelju studije o procjeni rizika uvođenja na prirodu, i uz prethodno pribavljenu suglasnost ministarstva nadležnog za poslove poljoprivrede i šumarstva, ako posebnim propisom nije drugačije određeno. Dopuštenje se izdaje rješenjem.

(5) Poblize uvjete, način izrade i provođenja studije o procjeni rizika uvođenja na prirodu ministar će propisati pravilnikom.

(6) Troškove izrade studije i provođenja postupka procjene rizika uvođenja na prirodu snosi pravna ili fizička osoba koja je podnijela zahtjev za izdavanje dopuštenja.

(7) Ne smatra se uvođenjem uzgoj stranih divljih svojti u kontroliranim uvjetima koji onemogućavaju naseljavanje u prirodu.

Članak 65.

(1) Radi sprječavanja nenamjernog uvođenja stranih svojti na područje Republike Hrvatske, ministar će, uz suglasnost ministra nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo, pravilnikom propisati mjere preventivne zaštite.

(2) Ako dođe do nenamjernog uvođenja stranih svojti na područje Republike Hrvatske, ili ako postoji opravdana sumnja da će doći do takvog uvođenja, ministar će naredbom propisati mjere postupanja u cilju uništavanja ili sprječavanja daljnjeg širenja uvedenih stranih svojti.

Članak 66.

(1) Ponovno uvođenje nestalih divljih svojti u prirodu na području Republike Hrvatske može se obavljati uz dopuštenje Ministarstva, koje se izdaje uz prethodno pribavljenu suglasnost ministarstva nadležnog za poslove poljoprivrede i šumarstva, nakon pribavljenog mišljenja javnosti.

(2) Ponovno uvođenje nestalih divljih svojti na otoke može se obavljati uz dopuštenje Ministarstva, koje se izdaje uz prethodno pribavljenu suglasnost ministarstva nadležnog za poslove poljoprivrede i šumarstva, nakon pribavljenog mišljenja javnosti.

(3) Ministarstvo izdaje dopuštenja iz stavka 1. i 2. ovoga članka na temelju studije o procjeni rizika ponovnog uvođenja na prirodu. Dopuštenje se izdaje rješenjem.

(4) Pravilnikom iz članka 64. stavka 5. ovoga Zakona propisuju se uvjeti, način izrade i provođenja studije o procjeni rizika ponovnog uvođenja na prirodu, te način pribavljanja mišljenja javnosti.

(5) Troškove izrade studije i provođenja postupka procjene utjecaja ponovnog uvođenja na prirodu snosi pravna ili fizička osoba koja je podnijela zahtjev za izdavanje dopuštenja.

5.2. Prekogраниčni promet zaštićenim divljim svojtima

Članak 67.

(1) Ministarstvo izdaje dopuštenje za izvoz, uvoz, ponovni izvoz ili provoz životinja, gljiva i biljaka koje su zaštićene na temelju ovoga Zakona ili međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka, njihovih dijelova i derivata, ovisno o propisanoj zaštiti. Dopuštenje se izdaje rješenjem.

(2) Dopuštenje iz stavka 1. ovoga članka izdat će se na temelju dokaza:

– o zakonitom podrijetlu divlje životinje, gljive i biljke ili da se radi o uzgojenom primjerku,

- da su životinje ili pošiljka obilježeni na način propisan pravilnikom iz stavka 7. ovoga članka,
- da je u slučaju uvoza, pribavljeno izvozno dopuštenje nadležnoga tijela u zemlji izvoza,
- da su ispunjeni drugi uvjeti propisani odredbama međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka ili ovoga Zakona.

(3) Dopuštenje iz stavka 1. ovoga članka izdat će se samo ako je Ministarstvo utvrdilo da uvoz, izvoz, ponovni izvoz ili provoz koji se odobrava ne ugrožava divlje populacije životinje, gljive ili biljke o kojoj se radi.

(4) Dopuštenje iz stavka 1. ovoga članka potrebno je pribaviti i kad se radi o križancu čiji jedan ili oba roditelja pripadaju zaštićenoj divljoj svojti na temelju ovoga Zakona ili međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka.

(5) Dopuštenje iz stavka 1. ovoga članka nije potrebno ako se radi o osobnim i kućanskim predmetima dobivenim od zaštićenih životinja, gljiva i biljaka, ili ako se radi o nekomercijalnoj razmjeni između znanstvenika ili znanstveno-stručnih institucija.

(6) Dopuštenje za provoz nije potrebno ako je tako određeno međunarodnim ugovorima kojih je Republika Hrvatska stranka.

(7) Vrste za koje se izdaje dopuštenje iz stavka 1. ovoga članka, postupak i uvjete izdavanja dopuštenja, njegov sadržaj, način obilježavanja životinja ili pošiljki, način provođenja nadzora i vođenja evidencije te izrade izvješća, ministar će propisati pravilnikom.

(8) U slučajevima uvoza, izvoza ili provoza živih životinja iz stavka 1. ovoga članka, primjerci će se prevoziti i njegovati na način koji svodi na najmanju mjeru mogućnost ozljeđivanja, oštećenja zdravlja ili nehumanog postupanja, u skladu s posebnim propisima.

Članak 68.

(1) Uvoznik ili izvoznik životinje, gljive ili biljke koja podliježe postupku propisanom ovim Zakonom ili međunarodnim ugovorima kojih je Republika Hrvatska stranka, dužan je uvoz ili izvoz prijaviti nadležnoj carinskoj službi uz predočenje dopuštenja iz članka 67. stavka 1. ovoga Zakona i ostalih dokumenata prema posebnim propisima.

(2) Carinska služba dužna je prilikom uvoza, izvoza ili provoza iz članka 67. stavka 1. ovoga Zakona pregledati odgovarajuća dopuštenja ovisno o propisanoj zaštiti divljih svojti, te ovjeriti prelazak granice u za to predviđenoj rubrici obrasca dopuštenja. U slučaju izvoza, odgovarajuću kopiju dopuštenja s naznakom »za zemlju izvoza«, carinska služba ovjerenu dostavlja Ministarstvu.

(3) Ostale nadležne službe na graničnim prijelazima dužne su surađivati u nadzoru uvoza, izvoza i provoza iz članka 67. stavka 1. ovoga Zakona, svaka u svom djelokrugu.

(4) Ministar će pravilnikom propisati, uz suglasnost tijela državne uprave nadležnih za carinu, uvoz i izvoz divljih svojti iz članka 67. stavka 1. ovoga Zakona, granične prijelaze na kojima

će se obavljati uvoz, izvoz i provoz tih svojti i uvjete koje granični prijelaz mora zadovoljavati.

Članak 69.

(1) Ako prilikom uvoza, izvoza ili provoza iz članka 67. stavka 1. ovoga Zakona carinska služba ne može odrediti pripadaju li životinje, gljive ili biljke svojstama čiji uvoz ili izvoz podliježe ograničenjima ili zabranama može ih:

– na trošak uvoznika, odnosno izvoznika sama pohraniti ili dati nekome na čuvanje do utvrđenja pripadaju li svojstama čiji uvoz, izvoz ili provoz podliježe ograničenjima,

– prepustiti ih uvozniku, odnosno izvozniku do okončanja postupka, ali uz zabranu raspolaganja.

(2) Carinska služba može od uvoznika, odnosno izvoznika tražiti da dostavi potvrdu ovlaštene pravne ili fizičke osobe iz popisa Ministarstva o tome da životinje, gljive ili biljke ne spadaju u svoje čiji uvoz ili izvoz podliježe ograničenjima prema odredbama ovoga Zakona ili međunarodnim ugovorima kojih je Republika Hrvatska stranka. Ako se postupak carine pokaže ne-utemeljenim, Republika Hrvatska je dužna nadoknaditi uvozniku, odnosno izvozniku troškove pribavljanja potvrde i dodatne troškove čuvanja.

(3) Životinje, gljive ili biljke za koje carinska služba utvrdi da se uvoze ili izvoze bez propisanih dopuštenja ili drugih dokumenata, zapljenjuju se do okončanja postupka. O zaplijenjenim životinjama, gljivama ili biljkama izdaje se potvrda. Zaplijenjene životinje, gljive ili biljke predaju se na čuvanje ovlaštenoj pravnoj ili fizičkoj osobi iz popisa Ministarstva, a mogu se ostaviti na čuvanje uvozniku, odnosno izvozniku uz zabranu raspolaganja. Ako se propisano dopuštenje ili drugi zatraženi dokumenti ne dostave u roku od mjesec dana nakon zapljene ili u produženom roku koji može iznositi najduže dva mjeseca, carinska služba donosi odluku o oduzimanju.

(4) Ako se pri carinskoj obradi životinja, gljiva ili biljaka utvrdi da se radi o životinjama, gljivama ili biljkama za koje se ne izdaje uvozno ili izvozno dopuštenje, oduzimaju se, a o oduzetim životinjama, gljivama ili biljkama izdaje se potvrda.

(5) U slučajevima iz stavka 3. i 4. ovoga članka carinska služba dužna je u najkraćem roku izvijestiti Ministarstvo koje odlučuje o privremenom ili trajnom zbrinjavanju oduzetih životinja, gljiva ili biljaka, imajući u vidu odredbe posebnih propisa i međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka.

(6) Zaplijenjene ili oduzete životinje, gljive ili biljke mogu se privremeno ili trajno zbrinuti kod fizičkih ili pravnih osoba koje za to ovlasti Ministarstvo, na način propisan pravilnikom iz članka 75. stavka 1. ovoga Zakona.

(7) Ako se zaplijenjene ili oduzete životinje, gljive ili biljke prodaju na dražbi, dobit se isplaćuje vlasniku ako dokaže da nije bio upoznat s okolnostima da se radi o životinji, gljivi ili biljci za koje se ne izdaje uvozno ili izvozno dopuštenje, ili se uplaćuje u državni proračun.

(8) Zapljenjene ili oduzete životinje, gljive ili biljke koje se prodaju na dražbi sukladno stavku 7. ovoga članka, ne mogu se prodati fizičkoj ili pravnoj osobi kojoj su oduzete ili onima koji su sudjelovali u prekršaju.

(9) Kada se životinje, gljive ili biljke zaplijene ili oduzmu, tada time izazvane troškove (troškovi hrane, smještaja, prijevoza, vraćanja i drugo) snosi uvoznik, odnosno izvoznik. Ako nije utvrđen uvoznik, odnosno izvoznik, troškovi se zaračunavaju pošiljatelju, prijevozniku ili naručitelju ako je bio ili mogao biti upoznat s okolnostima koje su dovele do zapljene ili oduzimanja.

(10) Ako obveznici plaćanja iz stavka 9. ovoga članka ne podmire troškove zbrinjavanja, troškove snosi Republika Hrvatska s pravom regresa od obveznika plaćanja.

5.3. Držanje, uzgoj i trgovina divljim svojcima

Članak 70.

(1) Zabranjeno je držati u zatočeništvu životinje divljih svojci u neprikladnim uvjetima i bez odgovarajuće skrbi.

(2) Fizičke ili pravne osobe koje postanu vlasnici zaštićenih životinja sukladno odredbama ovoga Zakona ili međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka, s namjerom njihova držanja u zatočeništvu, dužne su o tome izvijestiti Ministarstvo u roku od trideset dana po stjecanju vlasništva nad tim životinjama.

(3) Životinje iz stavka 2. ovoga članka za koje je to propisano trajno i nezamjenljivo se obilježavaju sukladno odredbama pravilnika iz članka 67. stavka 7. ovoga Zakona.

(4) Uvjete držanja životinja iz stavka 2. ovoga članka, način vođenja evidencije i način izvješćivanja Ministarstva o skrbi nad tim životinjama ministar će propisati pravilnikom.

(5) Ministar može pravilnikom zabraniti držanje životinja zaštićenih na temelju međunarodnih ugovora.

Članak 71.

(1) Fizička ili pravna osoba koja namjerava držati životinje zavičajnih ili stranih divljih svojci u zatočeništvu s namjenom prikazivanja javnosti u zoološkim vrtovima, akvarijima, terarijima ili sličnim prostorima, dužna je ishoditi dopuštenje Ministarstva. Dopuštenje se izdaje rješenjem.

(2) Dopuštenje iz stavka 1. ovoga članka izdat će se ako podnositelj zahtjeva dokaže da su ispunjeni uvjeti propisani pravilnikom iz članka 70. stavka 4. ovoga Zakona, te da će životinje prikazivati u okruženju koje oponaša prirodne uvjete u staništu i koje ne iskrivljuje saznanja o biologiji svojte.

Članak 72.

(1) Fizička ili pravna osoba koja namjerava uzgajati zavičajne ili strane divlje svojte dužna je ishoditi dopuštenje sukladno ovome Zakonu ili posebnom propisu.

(2) Ako za uzgoj divljih svojti iz stavka 1. ovoga članka treba ishoditi dopuštenje na temelju posebnog propisa, dopuštenje se izdaje po tom propisu uz pribavljenu suglasnost Ministarstva.

(3) Nije potrebno ishoditi dopuštenje za uzgoj divljih svojti koje ne ugrožavaju zavičajne divlje svojte, za koje utvrdi ministar pravilnikom.

(4) Za uzgoj stranih divljih svojti koje nisu navedene u pravilniku iz stavka 3. ovoga članka potrebno je pribaviti dopuštenje Ministarstva.

(5) Ako se u postupku izdavanja dopuštenja utvrdi da postoji ekološki rizik, Ministarstvo može zatražiti od podnositelja zahtjeva da prije izdavanja dopuštenja izradi prethodnu studiju o procjeni rizika radi nadziranja negativnih utjecaja na lokalne ekološke sustave i zavičajne vrste.

(6) Studija o procjeni rizika izrađuje se sukladno pravilniku iz članka 64. stavka 5. ovoga Zakona.

(7) O izdanim rješenjima o dopuštenju iz stavka 4. ovoga članka Ministarstvo uspostavlja očevidnik.

Članak 73.

(1) Uzgojena životinja divljih svojti za koje je to propisano pravilnikom iz članka 67. stavka 7. ovoga Zakona trajno i nezamjenjivo se obilježava.

(2) Vlasnik uzgojene životinje divljih svojti dužan je onemogućiti da životinja pobjegne u prirodu, te je odgovoran za nastalu i očekivanu štetu koju ta životinja prouzroči.

Članak 74.

(1) Ovlaštena pravna ili fizička osoba može obavljati trgovinu životinja, gljiva i biljaka iz članka 72. stavka 1. ovoga Zakona, kao i drugih životinja, gljiva i biljaka sukladno međunarodnim ugovorima kojih je Republika Hrvatska stranka.

(2) Trgovinom se smatra prodaja i kupovina, stjecanje u komercijalne svrhe, izlaganje javnosti radi stjecanja dobiti, korištenje u svrhu stjecanja dobiti, držanje radi prodaje, nuđenje na prodaju ili prijevoz radi prodaje, te najam i razmjena životinja, gljiva i biljaka iz stavka 1. ovoga članka. Trgovati se može samo primjercima uzgojenim u prijavljenom uzgoju ili koji imaju ispravu o dopuštenom porijeklu, uz uvjet da je primjerak ili pošiljka propisno obilježena sukladno pravilniku iz članka 67. stavka 7. ovoga Zakona.

(3) Pravna i fizička osoba, koja obavlja trgovačku djelatnost živim životinjama zavičajnih ili stranih divljih svojti, dužna je osigurati odgovarajuće uvjete za držanje životinja sukladno pravilniku iz članka 70. stavka 4. ovoga Zakona, te voditi evidenciju o trgovini životinjama.

(4) Životinjske svojte za koje je potrebno voditi evidenciju i način vođenja evidencije ministar će propisati pravilnikom.

(5) Prilikom trgovine životinjama koje su zaštićene na temelju ovoga Zakona ili međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka, prodavatelj, odnosno vlasnik dužan je novome vlasniku izdati potvrdu o podrijetlu životinje i/ili račun.

(6) Pravne i fizičke osobe za obavljanje djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka dužne su pribaviti dopuštenje, odnosno suglasnost Ministarstva. Uvjete i način izdavanja dopuštenja, odnosno suglasnosti ministar će propisati pravilnikom.

(7) O izdanim dopuštenjima, odnosno suglasnostima iz stavka 6. ovoga članka Ministarstvo vodi očevidnik.

Članak 75.

(1) Primjerci divljih svojti koje se nedopušteno drže u zatočeništvu ili uzgajaju ili kojima se obavlja nedopuštena trgovina, oduzimaju se na način i u postupku koji će ministar propisati pravilnikom.

(2) Oduzete životinje iz stavka 1. ovoga članka se privremeno ili trajno zbrinjavaju kod fizičkih ili pravnih osoba koje za to ovlasti Ministarstvo.

5.4. Posebna zaštita divljih svojti

Članak 76.

(1) Ugrožena divlja svojta je ona svojta kojoj prijete izumiranje ili je osjetljiva te joj je dugoročni opstanak u opasnosti ili koja je rijetka, te druga divlja svojta koja je kao takva određena u crvenom popisu ugroženih biljnih, gljivljih i životinjskih svojti.

(2) Crveni popis je popis ugroženih divljih svojti raspoređenih po kategorijama ugroženosti.

(3) Crveni popis utvrdit će ministar pravilnikom na osnovi znanstveno utemeljenih stručnih podloga.

Članak 77.

(1) Ugrožene divlje svojte koje se u smislu ovoga Zakona proglašavaju zaštićenim prirodnim vrijednostima mogu biti strogo zaštićene svojte i zaštićene svojte.

(2) Strogo zaštićene svojte i zaštićene svojte proglašava ministar uz prethodno pribavljenu suglasnost ministra nadležnog za poljoprivredu, šumarstvo, lovstvo i ribarstvo, na temelju procjene ugroženosti pojedinih svojti i obveza koje proizlaze iz međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka.

(3) Ministar će ukinuti zaštitu divlje svojte koja više nije ugrožena, ili prebaciti pojedinu divlju svojtu iz jedne kategorije u drugu, ako se takva potreba ukaže na temelju procjene ugroženosti određene svojte ili obveza koje proizlaze iz međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka, na način i u postupku propisanom stavkom 2. ovoga članka.

Strogo zaštićene divlje svojte

Članak 78.

(1) Strogo zaštićena svojta je:

- divlja svojta kojoj prijete izumiranje na području Republike Hrvatske,
- usko rasprostranjeni endem,
- divlja svojta čiji je odgovarajući način zaštite propisan međunarodnim ugovorima kojih je Republika Hrvatska stranka.

(2) Pojedina divlja svojta može biti strogo zaštićena na cijelom području Republike Hrvatske ili na pojedinom njenim dijelovima.

(3) Mjere zaštite za strogo zaštićene divlje svojte i mjere zaštite njihovih staništa ministar će propisati pravilnikom ili odrediti naredbom.

(4) Ako je neko područje privremeno stanište strogo zaštićene divlje svojte, a njegova se zaštita ne može osigurati na neki drugi način, ministar može naredbom, uz pribavljeno mišljenje ministra poljoprivrede i šumarstva, proglasiti to područje ili neki njegov dio privremeno zaštićenim, ali ne duže od šest mjeseci.

Članak 79.

(1) Zabranjeno je namjerno branje, sakupljanje, uništavanje, sječa ili iskopavanje samoniklih strogo zaštićenih biljaka i gljiva.

(2) Zabranjeno je držanje i trgovina samoniklim strogo zaštićenim biljkama i gljivama.

(3) Strogo zaštićene životinje zabranjeno je:

- namjerno hvatati, držati i ubijati,
- namjerno oštećivati ili uništavati njihove razvojne oblike, gnijezda ili legla, te područja njihova razmnožavanja ili odmaranja,
- namjerno uznemiravati, naročito u vrijeme razmnožavanja, podizanja mladih, migracije i hibernacije, ako bi uznemiravanje bilo značajno u odnosu na ciljeve zaštite,
- namjerno uništavati ili uzimati jaja iz prirode ili držati prazna jaja,
- prikrivati, držati, uzgajati, trgovati i otuđivati ili na bilo koji način pribavljati i preparirati.

(4) Zaštitu iz ovoga članka uživaju i samonikle biljke i gljive, te divlje životinje koje se nalaze u nacionalnom parku, strogom rezervatu, te u posebnom rezervatu ako se radi o samoniklim biljkama, gljivama i divljim životinjama radi kojih je područje primarno zaštićeno, kao i sve podzemne životinje, i kad nisu zaštićene kao pojedine svojte, ako aktom o zaštiti toga područja za pojedinu vrstu nije drugačije određeno.

(5) Nenamjerno hvatanje i ubijanje strogo zaštićenih životinja prijavljuje se Ministarstvu.

(6) Ministarstvo vodi evidenciju o nenamjerno uhvaćenim i ubijenim strogo zaštićenim životinjama te odlučuje o zaštitnim mjerama u cilju sprječavanja negativnog utjecaja na pojedine vrste.

Članak 80.

(1) Iznimno od odredbi članka 79. ovoga Zakona, u slučaju da nema drugog zadovoljavajućeg rješenja i da iznimka neće biti štetna za opstanak određene populacije, ministar može dopustiti pojedine zabranjene radnje radi:

- zaštite biljaka, gljiva i životinja,
- sprječavanja ozbiljnih šteta na usjevima, stoci, šumama, ribnjacima, vodi i drugim oblicima vlasništva,
- zaštite javnoga zdravlja i sigurnosti, zračne sigurnosti ili drugih prevladavajućih javnih interesa,
- istraživanja i obrazovanja, ponovnog naseljavanja (repopulacije), ponovnog unošenja, te nužnoga razmnožavanja.

(2) Ministar može pravilnikom propisati, na selektivnoj osnovi i ograničeno, uzimanje, držanje i ostalo razumno korištenje nekih strogo zaštićenih divljih svojti u malim količinama, pod uvjetima strogoga nadzora radi održavanja povoljnog stanja vrste.

Članak 81.

(1) Pojedini primjerci strogo zaštićenih divljih životinjskih svojti mogu se držati u zatočeništvu, uzgajati, prodavati i kupovati na temelju dopuštenja Ministarstva, uz uvjet:

- da se radi o primjercima koji su zakonito uvezeni u Republiku Hrvatsku i imaju vlasnika,
- da se radi o primjercima koji su zakonito stečeni prije nego je svojta zakonom zaštićena,
- da se radi o divljoj svojti iz članka 80. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Iznimno od članka 79. ovoga Zakona, pojedine strogo zaštićene životinje, gljive i biljke smiju se stavljati u promet, odnosno izvoziti i uvoziti u svrhu trgovine dopuštenjem Ministarstva, sukladno odredbama članka 67. ovoga Zakona

(3) Dopušteno je ukloniti iz prirode i predati od Ministarstva ovlaštenim pravnim ili fizičkim osobama:

- pronađene mrtve primjerke strogo zaštićenih divljih životinja,
- primjerke strogo zaštićenih divljih životinja koji su bolesni ili ozlijeđeni u mjeri da nisu sposobni samostalno preživjeti u prirodi.

(4) Nalaznik je dužan prijaviti Ministarstvu pronađene mrtve, bolesne i ozlijeđene primjerke strogo zaštićenih divljih životinja bez odgađanja, a najkasnije u roku od tri dana.

(5) Nadležna veterinarska služba je dužna utvrditi uzroke uginuća pronađenih mrtvih strogo zaštićenih divljih životinja. Troškove postupka snosi Ministarstvo.

(6) Ministarstvo može nalazniku bolesne ili ozlijeđene životinje na njegov zahtjev dopustiti, ako se uvjeri da posjeduje zadovoljavajuće znanje i uvjete, držanje te životinje u zatočeništvu radi liječenja i oporavka.

(7) Oporavljena životinja pušta se na slobodu, ako Ministarstvo ne odredi drugačije.

(8) Ministarstvo može dopustiti izuzetke od zabrane držanja u zatočeništvu i prodaje strogo zaštićenih divljih svojti, ako se radi o zaplijenjenim ili oduzetim primjercima, i ako to nije u suprotnosti s drugim propisima i međunarodnim ugovorima kojih je Republika Hrvatska stranka.

(9) Svi primjerci strogo zaštićenih divljih svojti iz stavka 6. ovoga članka moraju biti obilježeni na način propisan pravilnikom iz članka 67. stavka 7. ovoga Zakona.

Članak 82.

(1) Strogo zaštićene životinje, gljive i biljke ne smiju se izvoziti niti uvoziti.

(2) Iznimno, pojedine strogo zaštićene životinje, gljive i biljke smiju se izvoziti i uvoziti u znanstveno-istraživačke svrhe, radi razmjene, izlaganja i slično na temelju dopuštenja Ministarstva.

Članak 83.

(1) Za istraživanje strogo zaštićenih svojti potrebno je ishoditi dopuštenje na način propisan ovim Zakonom.

(2) Rezultati istraživanja i utvrđeni podaci važni za procjenu ugroženosti istraživane svojte s prijedlozima zaštitnih mjera dostavljaju se Ministarstvu u roku od trideset dana po obavljenom istraživanju.

Zaštićene divlje svojte

Članak 84.

Zaštićena svojta je:

– zavičajna divlja svojta koja je osjetljiva ili rijetka, i ne prijeti joj izumiranje na području Republike Hrvatske,

– divlja svojta koja nije ugrožena, ali je radi njezina izgleda lako moguće zamijeniti s ugroženom divljom svojtom,

– divlja svojta čiji je odgovarajući način zaštite propisan međunarodnim ugovorima kojih je Republika Hrvatska stranka.

Članak 85.

(1) Korištenje zaštićenih divljih svojti dopušteno je na način i u količini da se njihove populacije na državnoj ili na lokalnoj razini ne dovedu u opasnost.

(2) Ministar i ministar nadležan za poljoprivredu, šumarstvo, lovstvo i ribarstvo, svaki u svom djelokrugu, propisuju mjere zaštite zaštićenih divljih svojti koje obuhvaćaju:

- sezonsku zabranu korištenja i druga ograničenja korištenja populacija,
- privremenu ili lokalnu zabranu korištenja radi obnove populacija na zadovoljavajuću razinu,
- reguliranje trgovine, držanja radi trgovine i transporta radi trgovine živih i mrtvih primjeraka.

(3) Mjere zaštite iz stavka 2. ovoga članka koje donosi ministar nadležan za poljoprivredu, šumarstvo, lovstvo i ribarstvo uz prethodnu suglasnost ministra, moraju biti primjerene potrebama migratornih vrsta divljih životinja.

(4) Ministarstvo vodi evidenciju o načinu i količini korištenja zaštićenih divljih svojti radi utvrđivanja i praćenja stanja populacija. Ako se na temelju evidencije utvrdi da je zbog korištenja zaštićena divlja svojta ugrožena, ministar donosi naredbu kojom zabranjuje ili ograničava korištenje.

Članak 86.

(1) Populacije lovnih i ribolovnih svojti koriste se i štite prema odredbama ovoga Zakona i posebnih propisa.

(2) Zabranjena je uporaba svih neselektivnih sredstava za hvatanje i ubijanje zaštićenih životinja te uporaba svih sredstava koja mogu prouzročiti lokalno nestajanje ili ozbiljno uznemiravanje populacije tih vrsta, a posebno sredstava zabranjenih međunarodnim ugovorima kojih je Republika Hrvatska stranka, kao što su:

- stupice,
- žive životinje, oslijepljene ili osakaćene životinje koje se koriste kao mamci,
- električne ubojite ili omamljujuće naprave,
- umjetne svjetleće naprave,
- zrcala i druge zasljepljujuće naprave,
- odašiljači zvuka (magnetofoni, kazetofoni i dr.) koji emitiraju zvukove dozivanja, boli ili javljanja,
- naprave za osvjetljavanje cilja,
- optički nišani za noćni lov s mogućnošću elektroničkog povećavanja ili pretvaranja slike,
- eksplozivi,

- otrovi i otrovni ili omamljujući mamci,
- poluautomatsko ili automatsko oružje sa spremnikom koji može sadržavati više od dva naboja,
- letjelice,
- vozila na motorni pogon u pokretu,
- i druga sredstva utvrđena međunarodnim ugovorima kojih je Republika Hrvatska stranka.

6. Genetska raznolikost

6.1. Zavičajne udomaćene svojte

Članak 87.

- (1) Zavičajna udomaćena svojta, kao dio biološke raznolikosti, je svaka baštinjena biljna sorta ili životinjska pasmina koja se razvila kao rezultat tradicijskog uzgoja.
- (2) Ugrožene zavičajne udomaćene svojte predstavljaju zaštićene prirodne vrijednosti u smislu ovoga Zakona i posebnih propisa.

Članak 88.

- (1) Ugrožene zavičajne udomaćene svojte štite se metodama in-situ i ex-situ.
- (2) Tradicionalni način uzgoja i korištenja ugroženih zavičajnih udomaćenih svojti potiče se gdje je to moguće i prikladno.
- (3) Ugrožene zavičajne udomaćene svojte propisat će ministar pravilnikom uz pribavljeno mišljenje ministra nadležnog za poljoprivredu.
- (4) Pravilnikom iz stavka 3. ovoga članka propisat će se i uzgojni ciljevi, pravila uzgoja i očuvanja čiste i zdrave genetske osnove, te načine korištenja ugroženih zavičajnih udomaćenih svojti koji nisu propisani posebnim zakonom.

6.2. Genetski materijal

Članak 89.

- (1) Genetski materijal je dio biljke, gljive, životinje ili mikroorganizma koji sadržava dijelove naslijeđa.
- (2) Genetski materijal se koristi sukladno ovome Zakonu i posebnim propisima.
- (3) Uzimanje genetskog materijala iz prirode radi korištenja ne smije ugrožavati opstanak ekološkog sustava ili populacija vrsta u njihovim staništima.

(4) Uvjete i način uzimanja genetskog materijala iz prirode ministar će propisati pravilnikom uz suglasnost ministra nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo.

Članak 90.

(1) Pristup genetskim izvorima dopušten je svima pod istim uvjetima na način propisan ovim Zakonom ili posebnim propisom.

(2) Rezultati istraživanja i razvoja proizašli iz korištenja genetskih izvora koriste se na pravičan način sukladno posebnim propisima.

(3) Nitko ne može postati vlasnik genetskog materijala stvorenog na temelju genetskog materijala divljih svojti. Republika Hrvatska ugovorom može prenijeti samo neka prava na korisnika radi prevladavajućega javnog interesa, sukladno posebnim propisima.

Članak 91.

(1) U genskim bankama čuvaju se biološki materijali, te sadrže nadzirane ili uzgajane populacije ili dijelovi životinja, gljiva ili biljaka, posebno sjeme, spore, spolne stanice i drugi biološki materijali, kojima se upravlja za namjene očuvanja vrsta odnosno njihovih genetskih bogatstava.

(2) Biološki materijali su mikroorganizmi, molekule i fragmenti deoksiribonukleinske kiseline (DNA), virusi, tkivne i stanične kulture.

(3) Genskim bankama upravljaju pravne ili fizičke osobe ovlaštene na temelju ovoga Zakona ili posebnog propisa.

(4) Uvjete i kriterije za dodjelu ovlaštenja za upravljanje genskim bankama, te način izdavanja ovlaštenja ministar i ministar nadležan za poljoprivredu i šumarstvo propisat će pravilnikom, svaki u svom djelokrugu.

6.3. Genetski modificirani organizmi

Članak 92.

(1) Radi sprječavanja negativnog utjecaja na očuvanje i održivo korištenje biološke raznolikosti, vodeći računa o opasnostima po zdravlje ljudi i okoliš, osiguravaju se i provode odgovarajuće mjere zaštite u cilju sigurnoga prekograničnog prijenosa, provoza, ograničene uporabe, namjernog uvođenja u okoliš i stavljanja genetski modificiranih organizama (u daljnjem tekstu: GMO) ili proizvoda koji sadrže GMO na tržište.

(2) Prekogranični prijenos, provoz, ograničena uporaba, namjerno uvođenje u okoliš, stavljanje GMO-a ili proizvoda koji sadrže GMO na tržište, dopušteni su uz uvjete i na način propisan ovim Zakonom i posebnim propisima.

(3) Dopuštenje za uvoz, provoz, ograničenu uporabu, namjerno uvođenje u okoliš, stavljanje na tržište GMO-a ili proizvoda izdaje Ministarstvo ili drugo nadležno tijelo državne uprave na način i pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom i posebnim propisima.

(4) Sadržaj i način podnošenja zahtjeva, način izdavanja dopuštenja za uvoz, ograničenu uporabu, namjerno uvođenje u okoliš, stavljanje na tržište GMO-a ili proizvoda koji sadrže GMO, te način zaštite tajnosti podataka navedenih u zahtjevu uređuje se ovim Zakonom i posebnim propisima.

(5) Na pitanja uvoza, provoza, stavljanja na tržište, uporabe i proizvodnje hrane i hrane za životinje koja sadrži GMO, koja nisu uređena ovim Zakonom, primjenjuju se odredbe posebnih propisa.

(6) Na uvoz, provoz, stavljanje na tržište, uporabu i proizvodnju lijekova koji sadrže GMO, ne primjenjuju se odredbe ovoga Zakona ako posebnim propisom nije drugačije određeno.

Članak 93.

(1) Prekogranični prijenos, provoz, ograničena uporaba, namjerno uvođenje u okoliš i stavljanje GMO-a i proizvoda koji sadrže GMO na tržište, obavlja se na način kojim se sprječava ili na najmanju mjeru smanjuje opasnost za biološku raznolikost, vodeći računa o opasnostima po zdravlje ljudi i okoliš.

(2) Način rada i mjere sigurnosti pri prekograničnom prijenosu, provozu, ograničenoj uporabi, namjernom uvođenju u okoliš i stavljanju GMO-a i proizvoda koji sadrže GMO na tržište, dopuštene tehnike i dopuštene genetske modifikacije, mjere uklanjanja štetnih posljedica od nekontroliranog korištenja GMO-a, te način neškodljivog uništavanja GMO-a i otpada koji sadrži GMO propisat će Vlada uredbom.

(3) U slučaju nekontroliranog uvođenja u okoliš ministar će naredbom utvrditi odgovarajuće mjere sigurnosti i zaštite.

Članak 94.

(1) Radi praćenja stanja i razvoja na području rukovanja s GMO-om te pružanja stručne pomoći nadležnim tijelima državne uprave Vlada osniva Povjerenstvo za genetski modificirane organizme (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo za GMO), Znanstveni odbor za ograničenu uporabu genetski modificiranih organizama (u daljnjem tekstu: Odbor za ograničenu uporabu GMO-a), Znanstveni odbor za uvođenje genetski modificiranih organizama u okoliš (u daljnjem tekstu: Odbor za uvođenje GMO-a u okoliš) i Odbor za novu hranu i hranu za životinje koja sadrži genetski modificirane organizme (u daljnjem tekstu: Odbor za novu hranu i hranu za životinje koja sadrži GMO).

(2) Sastav, djelokrug i način rada Odbora za novu hranu i hranu za životinje koja sadrži GMO uređuje se posebnim propisom.

Članak 95.

(1) Povjerenstvo za GMO ima sedamnaest članova koje imenuje Vlada na prijedlog ministra nadležnog za zaštitu prirode i okoliša, ministra nadležnog za znanost i tehnologiju, ministra nadležnog za zdravstvo, ministra nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo, ministra nadležnog za gospodarstvo i ministra nadležnog za rad i socijalnu skrb na vrijeme od četiri godine.

(2) Povjerenstvo čine predstavnici znanstvenih, obrazovnih i stručnih institucija, nevladinih udruga s područja zaštite prirode i okoliša, zaštite potrošača i zaštite zdravlja, i proizvođača poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.

(3) Predsjednici i zamjenici predsjednika Odbora za ograničenu uporabu GMO-a, Odbora za uvođenje GMO-a u okoliš i Odbora za novu hranu i hranu za životinje koja sadrži GMO su članovi Povjerenstva za GMO.

(4) Povjerenstvo za GMO između svojih članova bira predsjednika i njegova zamjenika.

(5) Povjerenstvo za GMO donosi uz suglasnost Vlade poslovnik kojim uređuje način svoga rada.

(6) Povjerenstvo za GMO je u svom radu samostalno i neovisno, i njegov rad je javan.

(7) Sredstva za rad Povjerenstva za GMO i obavljanje stručno-administrativnih poslova osigurava Ministarstvo.

Članak 96.

Povjerenstvo za GMO obavlja sljedeće poslove:

- prati stanje i razvoj na području korištenja genetske tehnologije i uporabe GMO-a,
- prati stručno-znanstvena postignuća i daje mišljenja i poticaje u svezi s uporabom genetske tehnologije i uporabe GMO-a,
- daje mišljenja u svezi sa socijalnim, etičkim, tehničkim i tehnološkim, znanstvenim i drugim uvjetima korištenja GMO-a,
- daje savjete Vladi i nadležnim tijelima državne uprave o pitanjima vezanim za uporabu GMO-a i genetske tehnologije,
- izvješćuje javnost o stanju i razvoju na području uporabe genetske tehnologije i uporabe GMO-a, te o svojim stajalištima i mišljenjima,
- surađuje s inozemnim sličnim tijelima, te razmjenjuje podatke i iskustva.

Članak 97.

(1) Odbor za ograničenu uporabu GMO-a ima sedam članova, znanstvenika i stručnjaka s područja mikrobiologije, genetike, medicine, biokemije i molekularne biologije, farmacije, biotehnologije i zaštite na radu.

(2) Odbor za uvođenje GMO-a u okoliš ima devet članova, znanstvenika i stručnjaka s područja genetike, ekologije, zaštite prirode, poljoprivrede, šumarstva, veterine, biokemije i molekularne biologije, mikrobiologije i medicine.

(3) Članove Odbora iz stavka 1. ovoga članka imenuje Vlada na vrijeme od četiri godine na prijedlog ministra nadležnog za znanost i tehnologiju, uz prethodno pribavljenu suglasnost

ministra nadležnog za zaštitu prirode i okoliša, ministra nadležnog za zdravstvo, ministra nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo, ministra nadležnog za gospodarstvo i ministra nadležnog za rad i socijalnu skrb.

(4) Članove Odbora iz stavka 2. ovoga članka imenuje Vlada na vrijeme od četiri godine na prijedlog ministra, uz prethodno pribavljenu suglasnost ministra nadležnog za znanost i tehnologiju, ministra nadležnog za zdravstvo i ministra nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo.

(5) Vlada za svakog člana odbora iz stavka 1. i 2. ovoga članka imenuje i njegova zamjenika na način propisan stavkom 3. i 4. ovoga članka.

(6) Odbori iz stavka 1. i 2. ovoga članka biraju između svojih članova predsjednika odbora i njegova zamjenika.

(7) Način rada odbora iz stavka 1. i 2. ovoga članka Vlada će propisati odlukom.

Članak 98.

(1) Odbori iz članka 97. stavka 1. i 2. ovoga Zakona:

- daju stručna mišljenja o uporabi GMO-a u upravnim postupcima i drugim postupcima sukladno ovom Zakonu,
- daju mišljenje i prijedloge u pripremi propisa o uporabi GMO-a,
- daju mišljenja i prijedloge nadležnim tijelima državne uprave o pitanjima uporabe GMO-a,
- surađuje sa sličnim tijelima u inozemstvu, te s njima razmjenjuju podatke i iskustva,
- obavljaju i druge stručne poslove propisane ovim Zakonom i na temelju njega donesenim propisima.

(2) Odbori o svom radu podnose godišnja izvješća Vladi, koja se objavljuju na način dostupan javnosti.

(3) Sredstva za rad odbora i obavljanje stručno-administrativnih poslova osigurava Ministarstvo.

Članak 99.

(1) Članovi odbora iz članka 97. ovoga Zakona i njihovi zamjenici dužni su tijekom svojeg mandata i po isteku mandata čuvati podatke koji su označeni kao tajni u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(2) Tajnost podataka dužni su čuvati i svi vanjski suradnici i stručnjaci koji sudjeluju u radu odbora ili koji sudjeluju u postupku izdavanja dopuštenja prema odredbama ovoga Zakona.

Članak 100.

Podaci o ograničenoj uporabi GMO-a, namjernom uvođenju GMO-a u okoliš, stavljanju GMO-a i proizvoda koji sadrže GMO na tržište, i podaci o postupcima iz djelokruga Ministarstva i drugih tijela državne uprave nadležnih za uporabu GMO-a prema ovom Zakonu, javni su sukladno ovome Zakonu i drugim propisima.

6.3.1. Ograničena uporaba GMO

Članak 101.

(1) Ograničena uporaba GMO-a uvrštava se u jednu od četiri razine opasnosti, i to:

- prva razina opasnosti, odnosi se na ograničenu uporabu gdje je rizik zanemariv,
- druga razina opasnosti, odnosi se na ograničenu uporabu gdje su rizici mali,
- treća razina opasnosti, odnosi se na ograničenu uporabu gdje su rizici značajni,
- četvrta razina opasnosti, odnosi se na ograničenu uporabu u kojima su rizici veliki.

(2) Uvrštavanje ograničene uporabe GMO-a u određenu razinu opasnosti provodi se na temelju udovoljavanja propisanim mjerama sigurnosti i propisanim uvjetima.

(3) Kriterije za uvrštavanje ograničene uporabe u razine opasnosti, standarde objekata za zatvorene sustave, mjere sprječavanja i druge sigurnosne mjere, način rukovanja i druge uvjete za određenu razinu opasnosti Vlada će propisati uredbom.

Članak 102.

(1) Ograničena uporaba GMO-a provodi se u zatvorenom sustavu koji udovoljava svim propisanim uvjetima za razinu opasnosti u koju je uvrštena namjeravana uporaba.

(2) Podnositelj zahtjeva dužan je zatvoreni sustav prije prve ograničene uporabe GMO-a prijaviti Ministarstvu.

(3) Prijava zatvorenog sustava mora sadržavati sve podatke o podnositelju zahtjeva, zatvorenom sustavu i razini opasnosti namjeravanih radnji u zatvorenom sustavu.

(4) Ministarstvo će ispitati udovoljava li zahtjev propisanim uvjetima, te nakon pribavljenoga stručnog mišljenja Odbora za ograničenu uporabu upisat će zatvoreni sustav u upisnik GMO-a. O upisu u upisnik GMO-a Ministarstvo je dužno podnositelju zahtjeva izdati potvrdu u roku od šezdeset dana od kada je zaprimilo prijavu.

(5) Odbor za ograničenu uporabu GMO-a dužan je dati svoje mišljenje u roku od trideset dana od dana kada mu je dostavljena preslika zahtjeva.

(6) Sadržaj prijave iz stavka 3. ovoga članka ministar će propisati pravilnikom.

(7) Standarde objekata za ograničenu uporabu GMO-a u zatvorenom sustavu, s obzirom na razinu opasnosti, propisat će pravilnikom ministar nadležan za znanost i tehnologiju uz

suglasnost ministra nadležnog za zaštitu prirode i okoliša, ministra nadležnog za zdravstvo i ministra nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo.

(8) Ako nakon prijave iz stavka 2. ovoga članka podnositelju zahtjeva postanu dostupne nove informacije koje mogu značajno utjecati na biološku raznolikost, okoliš ili zdravlje ljudi, ili uvrštavanje u novu razinu opasnosti, dužan je o tome obavijestiti Ministarstvo i podnijeti novi zahtjev.

Članak 103.

(1) Prije započinjanja s ograničenom uporabom GMO-a podnositelj zahtjeva dužan je izraditi procjenu rizika za namjeravanu uporabu.

(2) Na temelju analize karakteristika GMO-a i namjeravane uporabe, kao i okoliša koji bi bio izložen opasnosti, u procjeni će se utvrditi ocjena mogućega štetnog utjecaja, razina opasnosti, potrebne mjere sprječavanja i druge sigurnosne mjere. U procjeni će se utvrditi mjere za postupanje s otpadom i otpadnim vodama iz zatvorenog sustava.

(3) Na temelju procjene rizika podnositelj zahtjeva uvrštava ograničenu uporabu GMO-a u jednu od razina opasnosti iz članka 101. stavka 1. ovoga Zakona.

(4) Ako je podnositelj zahtjeva u dvojbi u koju razinu opasnosti uvrstiti ograničenu uporabu GMO-a, uvrštava je u razinu sa strožim mjerama nadzora.

(5) Podnositelj zahtjeva može uvrstiti ograničenu uporabu GMO-a u razinu opasnosti s blažim kontrolnim mjerama uz prethodno pribavljenu suglasnost Ministarstva.

(6) Sadržaj i opseg procjene rizika za ograničenu uporabu GMO-a te metodologiju izrade, ministar će propisati pravilnikom.

Članak 104.

(1) Podnositelj zahtjeva dužan je prije započinjanja s ograničenom uporabom GMO izraditi plan mjera za slučaj nesreće, u skladu s ovim Zakonom i posebnim propisima.

(2) Podnositelj zahtjeva dužan je dostaviti podatke o planu mjera za slučaj nesreće Ministarstvu, ministarstvu nadležnom za poslove zdravstva, ministarstvu nadležnom za poslove poljoprivrede i šumarstva, ministarstvu nadležnom za poslove znanosti i tehnologije, ministarstvu nadležnom za unutarnje poslove te nadležnim tijelima područne (regionalne) samouprave i jedinicama lokalne samouprave.

(3) Podaci o mjerama za slučaj nesreće moraju biti dostupni javnosti.

Članak 105.

(1) Podnositelj može u zahtjevu označiti podatke koji su poslovna tajna ili koji su zaštićeni na temelju posebnog propisa. Podaci koji će se u postupku smatrati tajnim moraju biti provjereno utemeljeni.

(2) Ministarstvo će, nakon savjetovanja s podnositeljem zahtjeva, odlučiti koji će se podaci u postupku smatrati tajnim.

(3) Podnositelj u zahtjevu kao tajne podatke ne smije označiti:

- ime i prezime, tvrtku i sjedište tvrtke,
- područje ograničene uporabe GMO-a,
- opis karakteristika GMO-a,
- razinu opasnosti ograničene uporabe GMO-a,
- mjere nadzora,
- podatke o mogućim štetnim i drugim utjecajima na biološku raznolikost, okoliš i zdravlje ljudi.

(4) Podaci koji su označeni kao tajni, ostaju tajni i u slučaju da podnositelj zahtjeva svoju prijavu povuče.

Članak 106.

(1) Ministarstvo je dužno u postupku za izdavanje dopuštenja za ograničenu uporabu GMO-a uvrštenu u 3. i 4. razinu opasnosti omogućiti javnosti uvid u sadržaj prijave, procjenu rizika i sadržaj mišljenja Odbora za ograničenu uporabu GMO-a.

(2) Javno priopćenje s naznakom trajanja i vremena za uvid u akte iz stavka 1. ovoga članka, te o načinu davanja mišljenja i primjedaba, objavit će se putem sredstava javnog priopćavanja.

(3) Rok u kojem Ministarstvo daje na uvid i omogućava davanje mišljenja i primjedbi na akte iz stavka 1. ovoga članka ne može biti duži od trideset dana. Taj rok se ne računa u rok za izdavanje dopuštenja utvrđen člankom 109. ovoga Zakona.

(4) Ministarstvo je dužno u obrazloženju rješenja o dopuštenju unijeti i svoje očitovanje o primjedbama i mišljenju javnosti.

Članak 107.

(1) Ograničena uporaba GMO-a uvrštena u prvu razinu opasnosti može započeti bez podnošenja prijave Ministarstvu ako se obavlja u zatvorenom sustavu za kojega je izdana potvrda u skladu s odredbama članka 102. ovoga Zakona.

(2) Podnositelj zahtjeva dužan je dostaviti procjenu rizika za namjeravanu uporabu iz stavka 1. ovoga članka samo na zahtjev Ministarstva.

Članak 108.

(1) Podnositelj zahtjeva dužan je ograničenu uporabu GMO-a uvrštenu u drugu razinu opasnosti, koja će se obavljati u zatvorenom sustavu za kojeg je izdana potvrda sukladno članku 102. ovoga Zakona, prijaviti Ministarstvu.

(2) Prijava uporabe mora sadržavati sve podatke o zatvorenom sustavu, vrsti i karakteristikama GMO-a, trajanju i namjeni uporabe, o predviđenim nadzornim i drugim sigurnosnim mjerama, uključujući mjere postupanja s otpadom i otpadnim vodama, te mjerama u slučaju nesreće. Prijava mora sadržavati i procjenu opasnosti za namjeravanu uporabu GMO-a.

(3) Podnositelj zahtjeva može započeti s uporabom GMO-a četrdesetpet dana po podnošenju prijave, a prije toga roka samo na temelju zahtjeva uz dopuštenje Ministarstva.

(4) Ministarstvo može u roku iz stavka 3. ovoga članka, nakon što je pribavilo mišljenje Odbora za ograničenu uporabu, zabraniti ograničenu uporabu i o tome izdati rješenje.

(5) Podnositelj zahtjeva može započeti s uporabom GMO-a iz stavka 1. ovoga članka ako je prije toga u istom zatvorenom sustavu koristio GMO iz druge ili više razine opasnosti, i ako su bili ispunjeni propisani uvjeti.

(6) Podnositelj zahtjeva može u slučaju iz stavka 5. ovoga članka zatražiti od Ministarstva izdavanje dopuštenja za namjeravanu ograničenu uporabu.

(7) Ministarstvo je dužno o zahtjevu iz stavka 6. ovoga članka odlučiti, nakon pribavljenog mišljenja Odbora za ograničenu uporabu, najkasnije u roku od četrdesetpet dana od zaprimanja zahtjeva.

(8) Odbor za ograničenu uporabu dužan je svoje pismeno mišljenje iz stavka 4. i 7. ovoga članka dostaviti Ministarstvu u roku od dvadesetjedan dan od dana kada mu je dostavljena preslika prijave.

(9) Sadržaj prijave za ograničenu uporabu u drugoj razini opasnosti ministar će pobliže propisati pravilnikom.

Članak 109.

(1) Podnositelj zahtjeva dužan je za svaku ograničenu uporabu GMO-a uvrštenu u 3. i 4. razinu opasnosti, koja će se obavljati u zatvorenom sustavu za koji je dobivena potvrda sukladno članku 102. ovoga Zakona, ishoditi dopuštenje Ministarstva.

(2) Zahtjev za dobivanje dopuštenja mora sadržavati podatke navedene u članku 108. stavku 2. ovoga Zakona i opis opreme zatvorenog sustava. Zahtjev mora sadržavati i procjenu rizika za namjeravanu uporabu i plan mjera za slučaj nesreće.

(3) Ministarstvo provjerava udovoljava li zahtjev propisanim uvjetima i nakon što je pribavilo mišljenje Odbora za ograničenu uporabu GMO-a u roku od četrdesetpet dana po podnošenju zahtjeva, izdaje dopuštenje ako će se radnje obavljati u zatvorenim sustavima za koji je već prije bila izdana dozvola za ograničenu uporabu iz 3. i 4. razine opasnosti, i ako su bile ispunjene sve propisane mjere nadzora.

(4) Ako se ne radi o slučajevima iz stavka 3. ovoga članka Ministarstvo će provjeriti udovoljava li zahtjev propisanim uvjetima i nakon pribavljanja mišljenja Odbora za ograničenu uporabu GMO-a izdat će dopuštenje najkasnije devedeset dana po podnošenju zahtjeva.

(5) Odbor za ograničenu uporabu GMO-a dužan je svoje pismeno mišljenje dati u roku od dvadesetjedan dan, odnosno u roku od četrdesetpet dana za slučajeve iz stavka 4. ovoga članka računajući od dana kada mu je dostavljena preslika zahtjeva.

(6) Ministarstvo izdaje dopuštenje iz stavka 1. ovoga članka najduže za razdoblje koje je podnositelj naveo u svojem zahtjevu. Po proteku valjanosti dopuštenja podnositelj zahtjeva može zatražiti produženje dozvole ako ispunjava propisane uvjete.

(7) Sadržaj zahtjeva za dobivanje dopuštenja za uporabu GMO-a u 3. i 4. razini opasnosti ministar će propisati pravilnikom.

Članak 110.

(1) Ministarstvo može po primitku zahtjeva iz članka 102., 108. i 109. ovoga Zakona, radi zaštite biološke raznolikosti, okoliša i zdravlja ljudi, od podnositelja zahtjeva zatražiti da u određenom roku podnese nove podatke o zatvorenom sustavu ili o ograničenoj uporabi GMO-a, ili da izmjeni uvjete ograničene uporabe GMO-a navedene u zahtjevu, ili da uvrsti uporabu GMO-a u neku drugu razinu opasnosti.

(2) U slučajevima iz stavka 1. ovoga članka Ministarstvo može zahtijevati od podnositelja da ne započinje s uporabom, da je prekine ili privremeno obustavi, dok Ministarstvo na temelju dodatnih informacija ili traženih izmjena ne dopusti uporabu.

(3) U slučajevima iz stavka 1. ovoga članka za upis zatvorenog sustava u upisnik GMO-a ili za ograničenu uporabu GMO-a uvrštenih u 2., 3. ili 4. razinu opasnosti, rok iz stavka 1. ovoga članka ne računa se u rok za izdavanje potvrda iz članka 102. ovoga Zakona, odnosno u rok za izdavanje dopuštenja prema članku 108. i 109. ovoga Zakona.

Članak 111.

(1) Ako podnositelju zahtjeva postanu dostupne nove informacije o ograničenoj uporabi GMO-a, ili dođe do promjena u radu s GMO-om u zatvorenom sustavu tako da bi to značajno utjecalo na biološku raznolikost, okoliš ili zdravlje ljudi ili uvrštavanje uporabe u razinu opasnosti, dužan je o tome obavijestiti Ministarstvo i podnijeti novi zahtjev ako se radi o ograničenoj uporabi GMO-a iz 2., 3. ili 4. razine opasnosti.

(2) Ako Ministarstvu postanu dostupne nove informacije o ograničenoj uporabi GMO-a, koje mogu značajno utjecati na rizike za biološku raznolikost, okoliš ili zdravlje ljudi ili na uvrštavanje uporabe u razinu opasnosti, Ministarstvo može promijeniti uvjete ograničene uporabe GMO-a, ili od podnositelja zahtijevati da obustavi ili trajno prekine ograničenu uporabu GMO-a.

Članak 112.

U slučaju nesreće podnositelj zahtjeva dužan je djelovati u skladu s planom mjera za slučaj nesreće, i o njoj obavijestiti Ministarstvo bez odgađanja, a posebno o:

- okolnostima nesreće,
- vrsti i količini GMO-a koji su iz zatvorenoga sustava nenamjerno uvedeni u okoliš,
- izvedenim i potrebnim radnjama i mjerama zaštite,
- drugim podacima koji su potrebni da se ocijene utjecaji nesreće na biološku raznolikost, okoliš i zdravlje ljudi.

6.3.2. Namjerno uvođenje GMO-a u okoliš

Članak 113.

(1) Podnositelj zahtjeva za namjerno uvođenje GMO-a u okoliš dužan je ishoditi dopuštenje Ministarstva, uz suglasnost ministarstva nadležnog za poslove poljoprivrede i šumarstva.

(2) Namjerno uvođenje GMO-a u okoliš provodi se u skladu s uvjetima utvrđenim u dopuštenju.

(3) Uvjete kojima mora udovoljavati GMO i druge uvjete kojima mora biti udovoljeno da bi se izdalo dopuštenje po skraćenom postupku Vlada će propisati uredbom.

Članak 114.

(1) Nije dopušteno namjerno uvođenje GMO-a u okoliš u zaštićenim područjima i u područjima ekološke mreže, područjima namijenjenim ekološkoj proizvodnji poljoprivrednih proizvoda i ekološkim oblicima turizma te područjima koja predstavljaju zaštitne zone utjecaja.

(2) Zaštitne zone utjecaja iz stavka 1. ovoga članka obuhvaćaju prostore koji sprječavaju širenje GMO-a na područja na kojima nije dopušteno namjerno uvođenje GMO-a u okoliš, koje se utvrđuju uvjetima zaštite prirode koji su sastavni dio dopuštenja o namjernom uvođenju GMO-a u okoliš.

(3) Reprodukcijski biljni materijal koji sadrži GMO-e nije dopušteno namjerno uvoditi u okoliš, osim iznimno na površinama koje će, na prijedlog ministra nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo i ministra nadležnog za zaštitu okoliša, uredbom utvrditi Vlada.

Članak 115.

(1) Podnositelj zahtjeva dužan je putem ovlaštene pravne osobe prije podnošenja zahtjeva za dobivanje dopuštenja za namjerno uvođenje GMO-a u okoliš izraditi procjenu rizika za namjeravano uvođenje.

(2) U procjeni se utvrđuje, na temelju analize karakteristika GMO-a i njegovoga namjeravanog uvođenja u okoliš i ekološkog sustava u koji bi se GMO uveo te biološke raznolikosti koja bi mogla biti izložena rizicima, ocjena mogućih negativnih utjecaja i njihove

moguće posljedice, stupanj opasnosti i potrebne mjere za nadzor, uzimajući u obzir i utjecaj na zdravlje ljudi.

(3) Podnositelj zahtjeva može priložiti procjenu rizika koju je za jednako namjerno uvođenje istog GMO-a u okoliš izradio drugi podnositelj, te ako je za to dobio pismenu suglasnost podnositelja koji je izradio tu procjenu opasnosti.

(4) Sadržaj i opseg procjene rizika za namjerno uvođenje GMO-a u okoliš, metodologiju za izradu procjene, te ovlaštene pravne osobe za izradu procjene propisat će ministar pravilnikom uz suglasnost ministra nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo.

Članak 116.

(1) Podnositelj zahtjeva dužan je prije započinjanja s namjernim uvođenjem GMO-a u okoliš izraditi plan mjera koje će se primijeniti u slučaju nekontroliranog širenja GMO u okoliš.

(2) Plan mjera za otklanjanje opasnosti od nekontroliranog širenja GMO-a u okoliš (u daljnjem tekstu: plan mjera) je dokument koji opisuje radnje i mjere koje se provode u slučaju nesreće, i koje bi ublažile moguće negativne posljedice na biološku raznolikost, okoliš i zdravlje ljudi.

(3) Podnositelj zahtjeva dužan je podnijeti plan mjera, osim u slučaju propisanom u stavku 1. ovoga članka, u sljedećim slučajevima:

- po isteku pet godina od datuma zadnjeg podnošenja plana za uklanjanje opasnosti,
- u roku od trideset dana od dana promjene uvjeta i stanja koji mogu ozbiljno utjecati na mjere propisane u slučaju nesreće.

(4) Plan mjera sadrži:

- način nadzora GMO-a u slučaju nekontroliranog širenja u okoliš,
- ocjenu mogućih posljedica i ugroženost biološke raznolikosti, okoliša i zdravlja ljudi,
- potrebne mjere zaštite,
- mjere potrebne za sprječavanje daljnjeg širenja i uklanjanje GMO-a te sanaciju okoliša koji bi mogao biti izložen nekontroliranom širenju GMO-a.

(5) Poblizi sadržaj plana mjera i način njegove provedbe Vlada će propisati uredbom.

Članak 117.

(1) Zahtjev za dobivanje dopuštenja za namjerno uvođenje GMO-a u okoliš sadrži:

1. tehničku dokumentaciju s propisanim sastavnim dijelovima, a posebno:

- podatke o podnositelju,

- podatke o GMO-u,
 - podatke o uvjetima namjernog uvođenja u okoliš, stanje okoliša u koji će biti uvedeni, te o biološkoj raznolikosti toga područja,
 - podatke o međusobnom utjecaju GMO-a i okoliša,
 - program monitoringa za utvrđivanje utjecaja na biološku raznolikost, okoliš i zdravlje ljudi,
 - podatke o metodama nadzora nad uvođenjem GMO-a u okoliš i postupanju s otpadom od GMO-a,
 - sažetak tehničke dokumentacije,
2. procjenu rizika namjeravanog uvođenja GMO-a u okoliš,
 3. plan mjera za slučaj nekontroliranog širenja GMO-a u okoliš,
 4. druge podatke koje podnositelj smatra važnima.

(2) Podnositelj se u zahtjevu može pozvati i na podatke ili rezultate namjernog uvođenja koje je Ministarstvu podnio drugi podnositelj, ako ti podaci nisu označeni kao tajni, ili ako je podnositelj zahtjeva pribavio pismenu suglasnost toga podnositelja.

(3) Podnositelju zahtjeva može se dopustiti, izdavanjem jednog dopuštenja, namjerno uvođenje GMO-a u okoliš ili kombinacije GMO-a na istom području ili na različitim područjima, ali za istu namjenu i u određenom razdoblju.

(4) Način podnošenja zahtjeva i njegov sadržaj ministar će propisati pravilnikom uz suglasnost ministra nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo.

Članak 118.

(1) Ministarstvo izdaje dopuštenje za namjerno uvođenje GMO-a u okoliš uz suglasnost ministarstva nadležnog za poslove poljoprivrede i šumarstva najkasnije u roku od 90 dana od primitka zahtjeva, ako su ispunjeni svi propisani uvjeti, i po prethodno pribavljenom mišljenju Odbora za uvođenje GMO-a u okoliš.

(2) Ako smatra potrebnim Ministarstvo će zatražiti dodatne podatke od podnositelja, i o tome će izdati odluku. Rok u kojem je podnositelj zahtjeva dužan dostaviti tražene podatke ne uzima se u obzir pri računanju roka za izdavanje dopuštenja iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Ministarstvo je dužno preslike zahtjeva iz članka 117. i 119. ovoga Zakona bez odgađanja proslijediti Odboru za uvođenje GMO-a u okoliš.

(4) Ako Odbor smatra da se iz podataka navedenih u zahtjevu ne može jasno utvrditi kakvi će biti utjecaji namjernog uvođenja GMO-a na zdravlje ljudi, okoliš i biološku raznolikost, može od Ministarstva zatražiti da od podnositelja zahtjeva dodatne podatke o utjecajima namjeravanog uvođenja GMO-a u okoliš.

(5) Odbor za uvođenje GMO-a u okoliš dužan je dostaviti svoje mišljenje u roku od 45 dana od dana zaprimanja zahtjeva.

Članak 119.

(1) Dopuštenje za namjerno uvođenje GMO-a u okoliš može se izdati i po skraćenom postupku, ako postoji dovoljno podataka i iskustva o namjernom uvođenju određenog GMO-a u određene ekološke sustave i ako GMO ispunjava propisane uvjete, posebno u svezi s otklanjanjem opasnosti.

(2) Za dobivanje dopuštenja za namjerno uvođenje GMO-a u okoliš po skraćenom postupku zahtjev mora sadržavati:

– podatke o podnositelju,

– podatke o GMO-u,

– podatke o uvjetima namjernog uvođenja u okoliš, te o okolišu u koji će GMO biti uveden i o biološkoj raznolikosti toga područja,

– podatke o međusobnom djelovanju između GMO-a i okoliša,

– procjenu rizika o mogućim opasnostima na biološku raznolikost, okoliš i zdravlje ljudi, ovisno o namjeni uvođenja,

– plan mjera za slučaj nekontroliranog širenja GMO-a u okoliš.

(3) Ministarstvo, uz suglasnost ministarstva nadležnog za poslove poljoprivrede i šumarstva, odlučuje o zahtjevu najkasnije u roku od trideset dana od dana zaprimanja zahtjeva, te izdaje dopuštenje ako su ispunjeni propisani uvjeti, po prethodno pribavljenom mišljenju Odbora za uvođenje GMO-a u okoliš.

(4) Ministarstvo može tražiti od podnositelja zahtjeva dodatne podatke i utvrđuje rok u kojem oni moraju biti dostavljeni. Rok za dostavu dodatnih podataka ne računa se u rok propisan za izdavanje dopuštenja.

(5) Odbor za uvođenje GMO-a u okoliš dužan je pismeno mišljenje dostaviti Ministarstvu u roku od petnaest dana od dana dostave preslike zahtjeva.

(6) Način podnošenja i sadržaj zahtjeva ministar će propisati pravilnikom iz članka 117. stavka 4. ovoga Zakona.

Članak 120.

(1) Ministarstvo je dužno u postupku izdavanja dopuštenja iz članka 118. ovoga Zakona javnosti dati na uvid sadržaj tehničke dokumentacije i procjene rizika iz članka 117. stavka 1. ovoga Zakona te mišljenje Odbora za uvođenje GMO-a u okoliš o namjeravanom namjernom uvođenju u okoliš. U postupku za izdavanje dopuštenja prema članku 119. ovoga Zakona javnosti se mora omogućiti uvid u sadržaj prijave i mišljenje Odbora za uvođenje GMO-a u okoliš.

(2) Javni poziv u kojem se navodi mjesto i vrijeme za uvid iz stavka 1. ovoga članka te način davanja mišljenja i primjedbi objavljuje se u sredstvima javnog priopćavanja.

(3) Rok u kojem Ministarstvo omogućava uvid te davanje mišljenja i primjedbi ne može biti duži od trideset dana, i ne računa se u rok za izdavanje dopuštenja iz članka 118. i 119. ovoga Zakona.

(4) Ministarstvo je dužno u obrazloženje odluke o izdavanju dopuštenja iz stavka 3. ovoga članka unijeti i stajališta o danom mišljenju javnosti i istaknutim primjedbama.

Članak 121.

(1) Ako nakon podnošenja zahtjeva ili nakon izdavanja dopuštenja za namjerno uvođenje GMO-a u okoliš dođe do bilo kakvih modifikacija ili neplanirane promjene u namjernom uvođenju u okoliš koje bi mogle štetno utjecati na biološku raznolikost, okoliš ili zdravlje ljudi, ili ako se dođe do novih podataka, podnositelj zahtjeva dužan je bez odgađanja:

- poduzeti mjere zaštite za biološku raznolikost, okoliš i zdravlje ljudi,
- obavijestiti Ministarstvo o modifikacijama ili neplaniranim promjenama i novim podacima,
- prilagoditi uvjete uvođenja u okoliš koji su bili predloženi u zahtjevu, nastalim promjenama.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka Ministarstvo, uz suglasnost ministarstva nadležnog za poslove poljoprivrede i šumarstva, može zahtijevati od podnositelja zahtjeva da izmijeni uvjete namjernog uvođenja GMO-a u okoliš, ili privremeno ili trajno zabraniti namjerno uvođenje GMO-a u okoliš.

(3) U slučaju bilo kakvih modifikacija i neplaniranih promjena u namjernom uvođenju u okoliš sukladno stavku 1. ovoga članka Ministarstvo je dužno nakon obavljene procjene rizika obavijestiti javnost.

Članak 122.

(1) Podnositelj zahtjeva dužan je, najkasnije šezdeset dana po isteku roka za koje je Ministarstvo izdalo dopuštenje za namjerno uvođenje GMO-a u okoliš, ili u roku koji je određen u dopuštenju iz članka 118. i 119. ovoga Zakona, dostaviti Ministarstvu izvješće o rezultatima namjernog uvođenja GMO-a u okoliš.

(2) Ako podnositelj namjerava bilo koji materijal, dobiven od GMO-a koji je bio predmetom namjernog uvođenja u okoliš, staviti na tržište kao proizvod, dužan je u izvješće iz stavka 1. ovoga članka uključiti i podatke o tome.

Članak 123.

(1) Podnositelj zahtjeva dužan je u slučaju neplaniranog širenja GMO-a u okoliš djelovati u skladu s planom mjera iz članka 116. ovoga Zakona i obavijestiti Ministarstvo o:

- opsegu posljedica neplaniranog širenja GMO-a u okoliš i ugroženosti biološke raznolikosti, okoliša ili zdravlja ljudi,

- provedenim i potrebnim mjerama za zaštitu biološke raznolikosti, okoliša ili zdravlja ljudi,
- provedenim i potrebnim mjerama za umanjivanje ili uklanjanje posljedica, uklanjanje GMO-a i sanaciju okoliša izloženog neplaniranom širenju,
- drugim podacima potrebnim za ocjenu utjecaja neplaniranog širenja GMO-a na biološku raznolikost, okoliš i zdravlje ljudi.

(2) Ministarstvo u suradnji s nadležnim tijelima državne uprave donosi i provodi program uklanjanja posljedica nekontroliranog širenja GMO-a u okoliš, kojeg donosi Vlada.

(3) U programu iz stavka 2. ovoga članka, na temelju ocjene opasnosti, određuju se nositelji, uvjeti i mjere za umanjivanje ili otklanjanje posljedica i sprječavanje daljnega nekontroliranog širenja GMO-a, način pokrivanja troškova i potrebna ograničenja ili zabrane u svezi s daljnjim uvođenjem GMO-a u okoliš, prometom ili uporabom.

(4) Ministarstvo je dužno o događaju iz stavka 1. ovoga članka, te o pripremi i provedbi programa iz stavka 2. ovoga članka, izvijestiti Vladu i javnost.

(5) U slučajevima neplaniranog širenja GMO-a u okoliš koje može imati značajne negativne posljedice na biološku raznolikost, okoliš i zdravlje ljudi, Ministarstvo će obavijestiti ugrožene ili potencijalno ugrožene države i, kada je to potrebno, odgovarajuće međunarodne organizacije, te im staviti na raspolaganje sve podatke potrebne za utvrđivanje prikladnih mjera.

(6) Način obavješćivanja iz stavka 5. ovoga članka propisat će Vlada uredbom.

6.3.3. Stavljanje GMO-a i proizvoda koji sadrže GMO na tržište

Članak 124.

Podnositelj zahtjeva dužan je pribaviti dopuštenje za svaki GMO ili proizvod koji sadrži GMO kojeg namjerava prvi put staviti na tržište.

Članak 125.

(1) Podnositelj zahtjeva dužan je prije podnošenja zahtjeva za izdavanjem dopuštenja za stavljanje na tržište GMO-a ili proizvoda koji sadrže GMO izraditi procjenu rizika koju može izazvati namjeravano stavljanje na tržište.

(2) U procjeni se utvrđuje, na temelju analize karakteristika GMO-a i proizvoda koji sadrže GMO, te njegove uporabe, ocjena mogućih štetnih utjecaja i posljedica na biološku raznolikost, okoliš i zdravlje ljudi, stupanj opasnosti, kao i potrebne mjere za nadzor.

(3) Sadržaj i opseg procjene rizika za stavljanje GMO-a i proizvoda koji sadrže GMO na tržište te metodologiju izrade procjene ministar će propisati pravilnikom uz suglasnost ministra nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo i ministra nadležnog za zdravstvo.

Članak 126.

(1) Podnositelj može u zahtjevu označiti podatke koji su poslovna tajna ili koji su zaštićeni na temelju posebnog propisa. Podaci koji će se u postupku smatrati tajnima moraju biti provjereno utemeljeni.

(2) Podnositelj u zahtjevu kao tajne podatke ne smije označiti:

- ime i prezime, tvrtku i sjedište tvrtke,
- namjeravani način uporabe GMO-a i proizvoda koji sadrže GMO, uvjete stavljanja proizvoda na tržište i uvjete njegove uporabe,
- karakteristike GMO-a i proizvoda, odnosno GMO-a kojeg sadrži,
- plan monitoringa u svezi stavljanja GMO-a i proizvoda koji sadrže GMO na tržište, njegove uporabe i mjere u slučaju nepredviđenih rizika vezanih uz stavljanje na tržište ili uporabu,
- procjenu rizika.

(3) Tijelo državne uprave nadležno za izdavanje dopuštenja nakon savjetovanja s podnositeljem zahtjeva za stavljanje na tržište odlučit će koji će se podaci smatrati tajni.

(4) Podaci će se smatrati tajnim i u slučaju da podnositelj svoj zahtjev povuče.

Članak 127.

(1) Zahtjev za dobivanje dopuštenja za stavljanje GMO-a ili proizvoda koji sadrže GMO na tržište mora sadržavati:

1. tehničku dokumentaciju, koja pored podataka iz članka 117. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona mora još sadržavati:

- predloženo tržišno ime proizvoda,
- podatke o proizvođaču, uvozniku, distributeru koji je sukladno propisima odgovoran za stavljanje proizvoda na tržište,
- podatke o osobi koja će provoditi kontrolu uzoraka i iste dostavljati nadležnom tijelu,
- podatke o namjeravanoj uporabi proizvoda,
- podatke o geografskom položaju, tipu okoliša i ekološkom sustavu gdje je uporaba proizvoda predviđena,
- podatke o predviđenim korisnicima proizvoda;

2. procjenu rizika za okoliš sukladno odredbama članka 115. ovoga Zakona;

3. podatke o uvjetima stavljanja na tržište, uključujući posebne uvjete uporabe i rukovanja s proizvodom;

4. plan monitoringa utjecaja proizvoda i njegove uporabe na biološku raznolikost, okoliš i zdravlje ljudi, uključujući vremensko razdoblje u kojem će se provoditi plan monitoringa;

5. prijedlog vremena za koje se traži izdavanje dopuštenja;

6. prijedlog za označavanje proizvoda;

7. prijedlog za pakiranje proizvoda;

8. sažetak tehničke dokumentacije.

(2) Podnositelj može u zahtjev uključiti podatke o rezultatima namjernog uvođenja u okoliš istog GMO-a ili kombinacije GMO-a koju sadrži proizvod, koja je bila predmet njegove ranije prijave, ili se takvo namjerno uvođenje još provodi.

(3) Podnositelj zahtjeva može se pozvati na podatke ili rezultate koji se odnose na proizvode koje je nadležnom tijelu državne uprave predložio drugi podnositelj, ako ti podaci nisu tajni i ako ima njegov pismeni pristanak.

(4) Podnositelj zahtjeva dužan je za svaku namjeravanu uporabu GMO-a ili proizvoda koji sadrže GMO, koja je drugačija od dopuštene, podnijeti nadležnom tijelu državne uprave novu prijavu radi dobivanja dopuštenja za stavljanje na tržište.

(5) Podnositelj je dužan zahtjev dostaviti onom tijelu državne uprave koje je prema članku 129. ovoga Zakona nadležno za izdavanje dopuštenja za stavljanje GMO-a ili proizvoda koji sadrže GMO na tržište.

(6) Sadržaj prijave i tehničke dokumentacije za stavljanje GMO-a ili proizvoda koji sadrže GMO na tržište, uvjete monitoringa, označavanja i pakiranja proizvoda ministar će propisati pravilnikom uz suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo i ministra nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo.

Članak 128.

(1) Ako stavljanje GMO-a na tržište uključuje i njegovo namjerno uvođenje ili mogućnost nenamjernog uvođenja u okoliš, tijelo državne uprave iz članka 129. ovoga Zakona nadležno za izdavanje dopuštenja dostavit će presliku zahtjeva iz članka 127. ovoga Zakona Odboru za uvođenje GMO-a u okoliš. Ako se na tržište stavlja hrana i stočna hrana koja sadrži GMO, nadležno tijelo dostavit će preslik zahtjeva i Odboru za novu hranu i hranu za životinje koja sadrži GMO.

(2) Odbor za uvođenje GMO-a u okoliš i Odbor za novu hranu i hranu za životinje koja sadrži GMO dužni su, najkasnije u roku od šezdeset dana od dana kada im je dostavljena preslika zahtjeva, nadležnom tijelu državne uprave dostaviti pismeno mišljenje o namjeravanom stavljanju GMO-a i proizvoda od GMO-a na tržište. Mišljenje se daje na temelju cjelovite analize sigurnosti proizvoda i njegova utjecaja na biološku raznolikost, okoliš i zdravlje ljudi.

Članak 129.

(1) Dopuštenje za stavljanje GMO-a ili proizvoda koji sadrže GMO na tržište izdaje nadležno tijelo državne uprave nakon provedenog ispitivanja udovoljava li zahtjev propisanim uvjetima, te nakon pribavljanja mišljenja Odbora za uvođenje GMO-a u okoliš i/ili nadležnog Odbora za novu hranu i hranu za životinje koja sadrži GMO te nakon provedene javne rasprave, u roku od stomet dana od dana zaprimanja zahtjeva.

(2) Dopuštenje za stavljanje na tržište GMO-a ili proizvoda koji sadrže GMO koji se upotrebljavaju u kozmetici, farmaciji i zdravstvenoj zaštiti ljudi izdaje tijelo državne uprave nadležno za poslove zdravstva.

(3) Dopuštenje za stavljanje na tržište GMO-a ili proizvoda koji sadrže GMO koji se upotrebljava u poljoprivredi, veterinarstvu, šumarstvu i ribarstvu izdaje tijelo državne uprave nadležno za poslove poljoprivrede i šumarstva uz suglasnost Ministarstva.

(4) Dopuštenje za stavljanje na tržište prehrambenih proizvoda i proizvoda koji se upotrebljavaju u prehrambeno-prerađivačkoj industriji ili su njen proizvod, izdaje tijelo državne uprave nadležno za poslove zdravstva uz suglasnost tijela državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede i šumarstva.

(5) Dopuštenja za stavljanje na tržište GMO-a ili proizvoda koji sadrže GMO, koji nisu navedeni u stavku 2., 3. i 4. ovoga članka, izdaje Ministarstvo.

(6) Podnositelj zahtjeva može staviti na tržište GMO i proizvode koji sadrže GMO na način i pod uvjetima koji su propisani u dopuštenju.

(7) Dopuštenje za stavljanje na tržište izdaje se najviše na rok od pet godina, uz mogućnost produženja dozvole sukladno odredbama ovoga Zakona.

(8) Provedbene propise kojima će se urediti postupci za izdavanje dopuštenja sukladno stavku 2. ovoga članka donijet će ministar nadležan za zdravstvo, za postupke propisane stavkom 3. ovoga članka ministar nadležan za poljoprivredu i šumarstvo uz suglasnost ministra nadležnog za zaštitu prirode i okoliša, za postupke propisane stavkom 4. ovoga članka ministar nadležan za zdravstvo uz suglasnost ministra nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo, a za postupke propisane stavkom 5. ovoga članka ministar nadležan za zaštitu prirode i okoliša.

(9) Na pitanja proizvodnje, zdravstvene ispravnosti, deklariranja i označavanja hrane i stočne hrane, te stavljanja na tržište hrane i stočne hrane koja sadrži GMO ili njihove sastojke, primjenjuju se odredbe ovoga Zakona i posebnih propisa.

Članak 130.

(1) Dopuštenje za stavljanje na tržište GMO-a i proizvoda koji sadrže GMO sadrži:

– namjenu i opseg za koju se dopuštenje izdaje, uključujući identifikaciju proizvoda s naznakom njegovih karakteristika,

– vrijeme važenja dopuštenja,

- uvjete stavljanja na tržište, uključujući posebne uvjete za uporabu, rukovanje, pakiranje, te uvjete za zaštitu okoliša ili specifičnoga ekološkog sustava ili geografskog područja,
- obveza kontroliranja uzoraka i dostavljanja rezultata nadležnom tijelu državne uprave na njegov zahtjev,
- uputu za označavanje,
- uputu za monitoring, uključujući obvezu izvješćivanja nadležnog tijela državne uprave o rezultatima monitoringa,
- druge uvjete koje je dužna ispunjavati osoba koja proizvod stavlja na tržište ili ga rabi.

(2) Dopuštenje, osim podataka koji su propisani i označeni kao tajni, i procjena rizika za biološku raznolikost, okoliš i zdravlje ljudi iz članka 125. ovoga Zakona moraju biti dostupni javnosti u skladu s ovim Zakonom i drugim propisima.

Članak 131.

(1) Podnositelj zahtjeva koji namjerava tražiti produženje dopuštenja za stavljanje GMO-a ili proizvoda koji sadrže GMO na tržište, mora najkasnije devet mjeseci prije isteka važenja dopuštenja dostaviti nadležnom tijelu državne uprave iz članka 129. ovoga Zakona zahtjev koji sadrži:

- presliku dopuštenja za stavljanje na tržište koje želi produžiti,
- izvješće o rezultatima monitoringa, izrađeno u skladu s propisanom metodologijom,
- nove informacije o opasnosti proizvoda za biološku raznolikost, okoliš i zdravlje ljudi, ako s takvim informacijama raspolaže,
- prijedlog za izmjenu ili dopunu uvjeta za stavljanje na tržište iz prvog dopuštenja, a posebno onih koji se tiču monitoringa i vremenskog ograničenja važenja dopuštenja, ako je to potrebno.

(2) Nadležno tijelo državne uprave iz članka 129. ovoga Zakona nakon provedenog ispitivanja udovoljava li zahtjev propisanim uvjetima i nakon pribavljenog mišljenja Odbora za uvođenje GMO-a u okoliš i/ili nadležnog Odbora za novu hranu i hranu za životinje koja sadrži GMO, uz suglasnost drugoga nadležnog tijela državne uprave, produžuje za određeno vremensko razdoblje dopuštenje, u roku od devedeset dana od dana zaprimanja zahtjeva.

(3) Vremensko razdoblje za koji se produžava dopuštenje mora biti kraće od deset godina.

(4) Podnositelj zahtjeva koji od nadležnog tijela državne uprave zahtijeva produženje dopuštenja za stavljanje GMO-a ili proizvoda koji sadrže GMO na tržište u roku iz stavka 1. ovoga članka može nastaviti sa stavljanjem proizvoda na tržište pod uvjetima koji su utvrđeni u prvom, odnosno prethodnom dopuštenju sve dok ne dobije dopuštenje sukladno stavku 2. ovoga članka.

Članak 132.

(1) Ako podnositelj zahtjeva nakon dobivanja dopuštenja sazna za nove informacije koje se tiču opasnosti GMO-a ili proizvoda koji sadrže GMO za biološku raznolikost, okoliš i zdravlje ljudi dužan je bez odgađanja poduzeti mjere za zaštitu biološke raznolikosti, okoliša i zdravlja ljudi i o tome obavijestiti Ministarstvo i nadležno tijelo državne uprave koje je izdalo dopuštenje.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka podnositelj zahtjeva dužan je, na temelju promijenjenih uvjeta, nadležnom tijelu državne uprave podnijeti novi zahtjev.

(3) U skladu s uvjetima iz dopuštenja nove informacije o opasnostima za biološku raznolikost, okoliš i zdravlje ljudi može dostaviti svaki korisnik GMO-a ili proizvoda koji sadrže GMO Ministarstvu, drugom nadležnom tijelu državne uprave ili podnositelju zahtjeva.

(4) Ako nadležnom tijelu državne uprave postanu dostupne, prije ili tijekom postupka za izdavanje dopuštenja, nove informacije u svezi s opasnostima koje predstavlja GMO ili proizvod koji sadrži GMO ili njegova uporaba, te informacije mora uzeti u obzir prilikom donošenja odluke o stavljanju GMO-a ili proizvoda koji sadrži GMO na tržište.

(5) Ako nadležnom tijelu državne uprave postanu dostupne nove informacije nakon što je dopuštenje postalo pravomoćno o tome je dužno obavijestiti Odbor za uvođenje GMO u okoliš i/ili stavljanje na tržište i Odbor za novu hranu i hranu za životinje koja sadrži GMO, te na temelju danog mišljenja u roku od devedeset dana izdati novu odluku kojom dopunjava važeće dopuštenje ili kojom ga ukida.

Članak 133.

(1) Podnositelj zahtjeva dužan je na tržište staviti samo proizvod s vidnom oznakom na ambalaži i na popratnoj dokumentaciji da je taj proizvod GMO ili da sadrži GMO, kao i druge propisane podatke vezane za proizvod ili njegovu uporabu.

(2) Oznaka mora jasno navoditi »genetski modificiran organizam« ili sadržavati rečenicu »ovaj proizvod sadrži genetski modificirane organizme«.

(3) Za proizvode gdje se slučajni ili tehnološki neizbježni tragovi dopuštenih GMO-a ne mogu isključiti, Vlada će uredbom utvrditi razinu ispod koje ti proizvodi ne moraju biti označeni.

(4) Osoba koja stavlja na tržište GMO ili proizvode koji sadrže GMO dužna je dokazati nadležnom tijelu državne uprave da je poduzela sve mjere potrebne za izbjegavanje slučajnog ili tehnološki neizbježnog onečišćenja dopuštenim GMO-om.

Članak 134.

(1) Osoba koja stavlja na tržište GMO ili proizvode koji sadrže GMO dužna je osigurati da se dostave osobi koja prihvaća proizvod dokumentacija iz koje je vidljivo:

– da se radi o GMO-u ili proizvodu koji sadrži GMO, i

– odgovarajući jedinstveni kod (brojčani i abecedni) dodijeljen tom GMO-u.

(2) Kod stavljanja na tržište GMO-a ili proizvoda koji sadrže GMO prodavatelj je dužan korisniku dostaviti dokumentaciju s podacima navedenim u stavku 1. ovoga članka.

(3) Osobe koje GMO ili proizvode koji sadrže GMO stavljaju na tržište dužni su voditi bazu podataka i osigurati postupak koji će omogućiti identifikaciju, za period od pet godina od svakog stavljanja na tržište, osobe od koje je GMO ili proizvod dobavljen i osobe kojim su ti proizvodi učinjeni dostupnima, izuzev krajnjih korisnika.

6.3.4. Rukovanje, prijevoz i pakiranje GMO-a

Članak 135.

(1) Prilikom svakog rukovanja, prijevoza i pakiranja GMO-a popratnom dokumentacijom treba:

– GMO namijenjen izravnom korištenju za hranu ili stočnu hranu ili za preradu, jasno obilježiti kao GMO, te naznačiti da nisu namijenjeni namjernom uvođenju u okoliš, te navesti mjesto za pribavljanje daljnjih informacija,

– GMO koji je namijenjen za ograničenu uporabu jasno obilježiti kao GMO, te označiti sve uvjete i zahtjeve za sigurno rukovanje, skladištenje, prijevoz i uporabu, mjesto za pribavljanje daljnjih informacija, uključujući ime i adresu pojedinca ili institucije kojima je povjeren GMO,

– GMO koji je namijenjen namjernom uvođenju u okoliš jasno obilježiti kao GMO te označiti identitet i odgovarajuće značajke i /ili obilježja, sve uvjete za sigurno rukovanje, skladištenje, prijevoz i korištenje, kao i mjesto za pribavljanje daljnjih informacija.

(2) Standarde u svezi s rukovanjem, pakiranjem i prijevozom GMO-a, uzimajući u obzir međunarodne propise i praksu, ministar će propisati pravilnikom.

(3) Standarde u svezi s obilježavanjem GMO-a donijet će tijelo državne uprave iz članka 129. stavka 2., 3., 4. i 5. ovoga Zakona, svako u sklopu svojih nadležnosti.

(4) Korisnik je dužan pridržavati se propisanih standarda sukladno stavku 1. ovoga članka.

(5) U prijevozu, provozu i postupanju s živim modificiranim organizmima primjenjuju se odredbe posebnih propisa koji uređuju prijevoz, provoz i postupanje s opasnim tvarima, ako ovim Zakonom ili na temelju njega donesenom propisu nije drugačije određeno.

6.3.5. Uvoz GMO-a i proizvoda koji sadrže GMO

Članak 136.

(1) Uvoz GMO-a ili proizvoda koji sadrže GMO dopušten je ako je za GMO ili proizvode koji su predmet uvoza, prije uvoza izdano dopuštenje za ograničenu uporabu, za namjerno uvođenje u okoliš ili stavljanje GMO-a ili proizvoda koji sadrže GMO na tržište sukladno odredbama ovoga Zakona i posebnih propisa.

(2) Bez obzira na odredbe stavka 1. ovoga članka uvoz radi ograničene uporabe GMO-a uvrštenog u 1. ili 2. razinu opasnosti dopušten je ako je prije uvoza pribavljena potvrda o upisu zatvorenog sustava u upisnik GMO-a iz članka 102. stavka 4. ovoga Zakona.

(3) Način postupanja i druge uvjete za uvoz GMO-a ili proizvoda koji sadrže GMO Vlada će propisati uredbom.

Članak 137.

(1) Vlada može, sukladno principu predostrožnosti, uredbom propisati i strože mjere, uključujući i zabranu uporabe GMO-a, od onih koje su predviđene ovim Zakonom.

(2) Vlada može, na prijedlog nadležnog tijela državne uprave i na temelju mišljenja Odbora za uvođenje GMO-a u okoliš, odnosno Odbora za novu hranu i hranu za životinje koja sadrži GMO, uvoz privremeno ili trajno ograničiti ili zabraniti u slučaju nedostatka znanstvenih informacija i znanja o mogućim razmjerima negativnih posljedica na biološku raznolikost, okoliš i zdravlje ljudi, ili ako postoje novi ili dodatni znanstveno utemeljeni podaci o tome da proizvod može izazvati opasnosti za biološku raznolikost, okoliš i zdravlje ljudi.

Članak 138.

(1) Ako postoji sumnja da se uvozi, uvodi u okoliš, stavlja na tržište, koristi ili odlaže u okoliš GMO ili proizvod koji sadrži GMO suprotno odredbama ovoga Zakona ili posebnog propisa, nadležni inspektor će zatražiti od uvoznika, odnosno korisnika vjerodostojnu ispravu, te odrediti rok u kojemu se isprava ima predložiti.

(2) Ako uvoznik ili korisnik u određenom roku ne predloži vjerodostojnu ispravu, inspektor će privremeno zabraniti uvoz, ograničenu uporabu, uvođenje u okoliš, stavljanje na tržište, ili odlaganje u okoliš, a uzorak će dostaviti na analizu ovlaštenom laboratoriju.

(3) Laboratorij za ispitivanje, kontrolu i praćenje GMO-a i proizvoda koji sadrže GMO sukladno međunarodnim standardima, osnovat će ministarstvo nadležno za poslove zdravstva, uz potporu ministarstva nadležnog za poslove poljoprivrede i šumarstva i ministarstva nadležnog za zaštitu prirode i okoliša.

(4) Uvjete koje mora ispunjavati laboratorij iz stavka 3. ovoga članka propisat će pravilnikom ministar nadležan za zdravstvo uz suglasnost ministra nadležnog za zaštitu prirode i okoliša i ministra nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo.

(5) Ako se analizom utvrdi da se radi o nedopuštenom GMO-u ili proizvodu koji sadrži GMO inspektor će zabraniti uvoz, ograničenu uporabu, uvođenje u okoliš, stavljanje na tržište ili odlaganje u okoliš, a uzeti uzorci i/ili zaplijenjeni genetski modificirani organizmi i proizvodi trajno i neškodljivo će se uništiti.

(6) Troškove analize i uništavanja, kao i privremene pohrane i čuvanja, ako se analizom utvrdi da se radi o nedopuštenom uvozu, ograničenoj uporabi, uvođenju u okoliš, stavljanju na tržište ili odlaganju u okoliš, snosi uvoznik, odnosno korisnik GMO-a ili proizvoda koji sadrži GMO.

6.3.6. Upisnik GMO-a

Članak 139.

(1) Upisnik GMO-a vodi Ministarstvo i druga nadležna tijela državne uprave svako u sklopu svog djelokruga.

(2) U upisniku GMO-a vode se evidencije o zatvorenim sustavima, izdanim potvrđama i dopuštenjima za ograničenu uporabu GMO-a, namjernom uvođenju GMO-a u okoliš i stavljanju GMO-a ili proizvoda koji sadrže GMO na tržište.

(3) Evidencija sadrži podatke iz zahtjeva, a posebno:

1. tvrtku i sjedište podnositelja prijave:

- zatvorenog sustava,
- za ograničenu uporabu GMO-a,
- za namjerno uvođenje GMO-a u okoliš,
- za stavljanje GMO-a i proizvoda koji sadrže GMO na tržište,

2. naziv i opis zatvorenog sustava,

3. podatke o ograničenoj uporabi i podatke o uvrštavanju u razinu opasnosti,

4. podatke o namjernom uvođenju GMO-a u okoliš, uključujući točnu lokaciju uvođenja GMO-a

5. podatke o stavljanju GMO-a i proizvoda koji sadrže GMO na tržište.

(4) Sastavni dio upisnika iz stavka 1. ovoga članka čine izdane potvrde i dopuštenja za ograničenu uporabu, namjerno uvođenje u okoliš ili stavljanje GMO-a i proizvoda koji sadrže GMO na tržište.

(5) Svatko ima pravo uvida u podatke iz upisnika GMO-a te zahtijevati i dobiti ispise iz upisnika GMO-a uz plaćanje naknade koja ne smiju biti veća od stvarnih troškova izdavanja ispisa.

(6) U upisnik GMO-a ne smiju se upisivati podaci koji su označeni, sukladno ovom Zakonu, kao poslovna tajna, ili koji uživaju zaštitu na temelju posebnog propisa.

(7) Oblik i način vođenja upisnika GMO-a i način određivanja naknade za izdavanje ispisa ministar će propisati pravilnikom.

(8) Upisnik GMO-a dužna su voditi i nadležna tijela državne uprave koja na temelju ovoga Zakona i posebnog propisa izdaju dopuštenja za uporabu ili stavljanje na tržište GMO-a ili proizvoda koji sadrže GMO. Oblik i način vođenja upisnika o GMO-u propisat će nadležni ministri, svaki u svom djelokrugu.

6.3.7. Postupanje s otpadom nastalim uporabom GMO-a

Članak 140.

(1) Podnositelj zahtjeva ili pravna ili fizička osoba koja upotrebljuje GMO dužni su zbrinuti i trajno neškodljivo uništiti nastali otpad koji sadrži GMO na način da GMO više nije sposoban za prijenos ili reprodukciju genetskog materijala, te da se njegov genetski materijal ne može prenijeti na druge organizme.

(2) Način zbrinjavanja i neškodljivog uništavanja otpada koji sadrži GMO Vlada će propisati uredbom iz članka 93. stavka 2. ovoga Zakona.

6.3.8. Odgovornost za štetu nastalu nedopuštenom uporabom GMO-a

Članak 141.

Pravne i fizičke osobe dužne su nadoknaditi štetu koju prouzroče nedopuštenim prekograničnim prijenosom, provozom, uporabom, uvođenjem u okoliš ili stavljanjem GMO-a ili proizvoda koji sadrže GMO na tržište, na način utvrđen ovim Zakonom i posebnim propisima.

7. Minerali i fosili

7.1. Opće mjere

Članak 142.

(1) Minerali su samородni homogeni kemijski elementi ili spojevi u vidu kristalizirane ili amorfne tvari, određene strukture, oblika i sastava. Minerali u smislu ovoga Zakona nisu mineralne sirovine.

(2) Fosili predstavljaju sačuvane cjeline, dijelove, ili tragove izumrlih organizama i njihovih životnih aktivnosti.

(3) Minerali i fosili vlasništvo su Republike Hrvatske.

(4) Zabranjeno je bez valjana razloga uništavati minerale i fosile te oštećivati njihova nalazišta. Razlog je valjan ako postoji prevladavajući javni interes ili ima korisnu posljedicu.

7.2. Zaštićeni minerali i fosili

Članak 143.

(1) Minerali i fosili koji su značajni radi svoje rijetkosti, izuzetne veličine ili izgleda ili izvanrednog i univerzalnog obrazovnog i znanstvenog značenja, predstavljaju zaštićene prirodne vrijednosti u smislu ovoga Zakona.

(2) Minerale i fosile koji predstavljaju zaštićene prirodne vrijednosti ministar će utvrditi pravilnikom na prijedlog Državnog zavoda za zaštitu prirode

(3) Minerali i fosili koji su proglašeni za zaštićenu prirodnu vrijednost čuvaju se na mjestu nalaza, a nalazište uživa zaštitu kao zaštićena prirodna vrijednost.

(4) Ako minerale i fosile nije moguće zaštititi na nalazištu daju se na čuvanje pravnoj ili fizičkoj osobi koja će osigurati njihovu stručnu zaštitu i omogućiti njihovu uporabu u svrhu obrazovanja, muzejske djelatnosti, znanosti i zaštite prirode.

(5) Uvjete pod kojima se minerali i fosili mogu dati pravnoj ili fizičkoj osobi na zaštitu i čuvanje ministar će propisati pravilnikom.

(6) Uvjete za istraživanje nalazišta, načina zaštite minerala ili fosila na mjestu nalaza, način zaštite nalazišta, te sadržaj, način i uvjete stručne zaštite minerala ili fosila koji se čuvaju izvan nalazišta propisuje ministar pravilnikom uz prethodno pribavljeno mišljenje Ministarstva znanosti i tehnologije i mjerodavne znanstvene i/ili stručne institucije, ovisno o složenosti prosudbe.

(7) Upisnik pravnih i fizičkih osoba za zaštitu i čuvanje minerala i fosila, te pravnih osoba koje su ovlaštene istraživati nalazišta minerala i fosila, vodi Ministarstvo.

Članak 144.

(1) Zabranjeno je uzimati iz prirode minerale ili fosile koji su proglašeni zaštićenim prirodnim vrijednostima ili se nalaze na zaštićenom nalazištu.

(2) Iznimno, Ministarstvo može dopustiti uzimanje iz prirode minerala ili fosila koji su proglašeni zaštićenim prirodnim vrijednostima, ili se nalaze na zaštićenom nalazištu, u svrhu znanstvenog i stručnog istraživanja, obrazovanja, izlaganja na izložbama i dr.

7.3. Pronalazak minerala i fosila i istraživanje nalazišta

Članak 145.

(1) Pronalazak minerala ili fosila koji bi mogli predstavljati zaštićenu prirodnu vrijednost iz članka 144. ovoga Zakona, nalaznik je dužan prijaviti Ministarstvu u roku od osam dana od dana pronalaska, te poduzeti nužne mjere zaštite od uništenja, oštećivanja ili krađe.

(2) Ministarstvo odlučuje o istraživanju nalazišta minerala ili fosila uz prethodno pribavljeno mišljenje Državnog zavoda za zaštitu prirode najkasnije u roku od trideset dana od dana prijave nalazišta. Rješenjem o istraživanju propisuju se i mjere zaštite prirode.

(3) Ako Ministarstvo ne donese rješenje o istraživanju u roku iz stavka 2. ovoga članka, smatra se da istraživanje i zaštita nisu potrebni.

(4) Ako Ministarstvo ne odredi drugačije, nalaznik ne smije na mjestu nalaza obavljati nikakve djelatnosti koje bi mogle dovesti do uništavanja ili oštećivanja nalaza, osim mjera zaštite.

(5) Vlasnik ili ovlaštenik prava na zemljištu na kojem su minerali i fosili pronađeni dužni su omogućiti istraživanje nalazišta u skladu s rješenjem Ministarstva.

(6) Istraživanje nalazišta obavlja ovlaštena pravna ili fizička osoba na temelju dopuštenja Ministarstva, na način propisan pravilnikom iz članka 143. stavka 6. ovoga Zakona.

(7) Ako postoji vjerojatnost daljnjih nalaza minerala ili fosila Ministarstvo, po dovršenju odobrenih istraživačkih radova, na temelju provedenog nadzora odlučuje o nastavku radova.

Članak 146.

(1) Ako pravna ili fizička osoba namjerava istraživati nalazišta minerala ili fosila, dužna je od Ministarstva zatražiti dopuštenje najkasnije trideset dana prije namjeravanog početka istraživanja.

(2) Ako se istraživanje odnosi na nalazište zaštićenih minerala ili fosila koji su proglašeni prirodnim vrijednostima, Ministarstvo može zabraniti istraživanje ili izdati dopuštenje u kojemu se utvrđuju i uvjeti zaštite prirode, odnosno mjere zaštite za nalazište. Dopuštenje se izdaje rješenjem.

(3) Pravna ili fizička osoba dužna je u roku od trideset dana od dana obavljenog istraživanja dostaviti Ministarstvu izvješće o obavljenom istraživanju s podacima o stanju nalazišta, mogućoj ugroženosti nalazišta, te o potrebnim dodatnim istraživanjima i dodatnim mjerama zaštite.

7.4. Korištenje minerala i fosila

Članak 147.

(1) Fizička osoba može za vlastitu zbirku uzeti minerale i fosile iz prirode koji nisu proglašeni zaštićenim prirodnim vrijednostima.

(2) Pravna osoba može uzimati minerale ili fosile iz prirode koji nisu proglašeni zaštićenim prirodnim vrijednostima radi obavljanja istraživačke, obrazovne ili muzejske djelatnosti.

(3) Pravna i fizička osoba može uzimati minerale ili fosile iz prirode radi stavljanja u promet uz prethodno pribavljeno dopuštenje Ministarstva. Dopuštenje se izdaje rješenjem.

(4) Pravna i fizička osoba koja stavlja minerale ili fosile u promet dužna je, za svaki mineral ili fosil koji posjeduje, imati dokaz o podrijetlu, odnosno dopuštenje o uzimanju iz prirode. Dokaz ili dopuštenje prilikom prodaje minerala i fosila uručuju se kupcu.

(5) Pravna i fizička osoba iz stavka 4. ovoga članka je dužna voditi evidenciju o stavljanju u promet minerala ili fosila.

(6) Oblik i sadržaj evidencije o stavljanju u promet minerala i fosila ministar će propisati pravilnikom.

Članak 148.

(1) Pri uzimanju minerala ili fosila iz prirode zabranjeno je koristiti strojeve, eksploziv, potisne plinove ili druga kemijska sredstva.

(2) Iznimno, Ministarstvo može dopustiti uporabu sredstava iz stavka 1. ovoga članka radi prikupljanja minerala i fosila u znanstveno-istraživačke ili obrazovne svrhe.

Članak 149.

(1) Fizička ili pravna osoba koja namjerava izvoziti minerale ili fosile dužna je od Ministarstva dobiti dopuštenje za izvoz. Dopuštenje se izdaje rješenjem.

(2) Nije dopušten izvoz minerala i fosila koji su proglašeni zaštićenim prirodnim vrijednostima.

(3) Iznimno, Ministarstvo može dopustiti izvoz minerala ili fosila koji su proglašeni zaštićenim prirodnim vrijednostima radi znanstvenog istraživanja, obrazovanja ili izlaganja. U dopuštenju se utvrđuju uvjeti izvoza minerala i fosila.

III. ZAŠTITA PRIRODNIH VRIJEDNOSTI

1. Zaštićene prirodne vrijednosti

Članak 150.

(1) Zaštićene prirodne vrijednosti prema ovome Zakonu su:

1. zaštićena područja:

- strogi rezervat,
- nacionalni park,
- posebni rezervat,
- park prirode,
- regionalni park,
- spomenik prirode,
- značajni krajobraz,
- park šuma,
- spomenik parkovne arhitekture,

2. zaštićene svojte:

- strogo zaštićena i zaštićena divlja svojta (u daljnjem tekstu: zaštićena divlja svojta),
- zaštićena zavičajna udomaćena svojta,

3. zaštićeni mineral i fosil.

(2) Zaštićene prirodne vrijednosti raspoređuju se u razrede:

- međunarodnog značenja,
- državnog značenja,
- lokalnog značenja.

(3) Raspored u razrede utvrđuje ministar na temelju stručnog vrednovanja zaštićene prirodne vrijednosti.

(4) Zaštićene prirodne vrijednosti iz stavka 1. podstavka 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8. i 9. ovoga članka mogu se prekogranično povezivati sa zaštićenim područjima druge države.

(5) Plan upravljanja i mjere zaštite prirodnih vrijednosti koje su prekogranično povezane, sporazumno se utvrđuju s nadležnim tijelom države u kojoj se nalazi prekogranični dio prirodne vrijednosti, sukladno odredbama ovoga Zakona.

(6) Na zaštitu i očuvanje kulturnih dobara koja se nalaze na području zaštićenih prirodnih vrijednosti iz stavka 1. podstavka 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8. i 9. ovoga članka primjenjuju se i propisi o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Članak 151.

(1) Strogi rezervat je područje kopna i/ili mora s neizmijenjenom ili neznatno izmijenjenom sveukupnom prirodom, a namijenjen je isključivo očuvanju izvorne prirode, znanstvenom istraživanju kojim se ne mijenja biološka raznolikost, praćenju stanja prirode, te obrazovanju koje ne ugrožava slobodno odvijanje prirodnih procesa.

(2) Za istraživanje i posjećivanje strogog rezervata u cilju obrazovanja potrebno je ishoditi dopuštenje Ministarstva.

(3) U strogom rezervatu zabranjene su gospodarske i druge djelatnosti.

Članak 152.

(1) Nacionalni park je prostrano, pretežno neizmijenjeno područje kopna i/ili mora iznimnih i višestrukih prirodnih vrijednosti, obuhvaća jedan ili više sačuvanih ili neznatno izmijenjenih ekoloških sustava, a prvenstveno je namijenjen očuvanju izvornih prirodnih vrijednosti.

(2) Nacionalni park ima znanstvenu, kulturnu, odgojno-obrazovnu i rekreativnu namjenu.

(3) U nacionalnom parku su dopuštene radnje i djelatnosti kojima se ne ugrožava izvornost prirode.

(4) U nacionalnom parku je zabranjena gospodarska uporaba prirodnih dobara.

(5) U nacionalnom parku dopušteno je obavljanje ugostiteljsko-turističkih i rekreacijskih djelatnosti koje su u ulozi posjećivanja i razgledavanja, te bavljenje poljoprivredom, ribarstvom i obrtom na tradicionalan način, te gospodarskih djelatnosti koje su se obavljale u nacionalnom parku do njegova proglašenja, sukladno odredbama ovoga Zakona i na temelju njega donesenih propisa.

(6) Djelatnosti iz stavka 5. ovoga članka mogu se ograničiti radi očuvanja izvornosti prirode nacionalnog parka.

Članak 153.

(1) Posebni rezervat je područje kopna i/ili mora od osobitog značaja radi svoje jedinstvenosti, rijetkosti ili reprezentativnosti, ili je stanište ugrožene divlje svojte, a osobitog je znanstvenog značenja i namjene.

(2) Posebni rezervat može biti floristički, mikološki, šumske i druge vegetacije, zoološki (ornitološki, ihtiološki i dr.), geološki, paleontološki, hidrogeološki, hidrološki, rezervat u moru i dr.

(3) U posebnom rezervatu nisu dopuštene radnje i djelatnosti koje mogu narušiti svojstva zbog kojih je proglašen rezervatom (branje i uništavanje biljaka, uznemiravanje, hvatanje i ubijanje životinja, uvođenje novih bioloških svojti, melioracijski zahvati, razni oblici gospodarskog i ostalog korištenja i slično).

(4) U posebnom rezervatu dopušteni su zahvati, radnje i djelatnosti kojima se održavaju ili poboljšavaju uvjeti važni za očuvanje svojstava zbog kojih je proglašen rezervatom.

(5) Posjećivanje i razgledavanje posebnog rezervata može se zabraniti ili ograničiti mjerama zaštite.

(6) Aktom o proglašenju posebnog rezervata mogu se istovremeno zaštititi različite vrijednosti zbog kojih se proglašava rezervat (ornitološko-ihtiološki, geološko-hidrološki i dr.).

Članak 154.

(1) Park prirode je prostrano prirodno ili dijelom kultivirano područje kopna i/ili mora s ekološkim obilježjima međunarodne i nacionalne važnosti, s naglašenim krajobraznim, odgojno-obrazovnim, kulturno-povijesnim i turističko-rekreacijskim vrijednostima.

(2) U parku prirode dopuštene su gospodarske i druge djelatnosti i radnje kojima se ne ugrožavaju njegove bitne značajke i uloga.

(3) Način obavljanja gospodarskih djelatnosti i korištenje prirodnih dobara u parku prirode utvrđuje se uvjetima zaštite prirode.

Članak 155.

(1) Regionalni park je prostrano prirodno ili dijelom kultivirano područje kopna i/ili mora s ekološkim obilježjima međunarodne, nacionalne ili područne važnosti i krajobraznim vrijednostima karakterističnim za područje na kojem se nalazi.

(2) U regionalnom parku dopuštene su gospodarske i druge djelatnosti i radnje kojima se ne ugrožavaju njegove bitne značajke i uloga.

(3) Način obavljanja gospodarskih djelatnosti i korištenje prirodnih dobara u regionalnom parku utvrđuje se uvjetima zaštite prirode.

Članak 156.

(1) Spomenik prirode je pojedinačni neizmijenjeni dio ili skupina dijelova žive ili nežive prirode, koji ima ekološku, znanstvenu, estetsku ili odgojno-obrazovnu vrijednost.

(2) Spomenik prirode može biti geološki (paleontološki, mineraloški, hidrogeološki, strukturno geološki, naftno geološki, sedimentološki i dr.), geomorfološki (špilja, jama, soliterna stijena i dr.), hidrološki (vodotok, slap, jezero i dr.), botanički (rijetki ili lokacijom značajni primjerak biljnog svijeta i dr.), prostorno mali botanički i zoološki lokalitet i drugo.

(3) Na spomeniku prirode i prostoru u njegovoj neposrednoj blizini koji čini sastavni dio zaštićenog područja nisu dopuštene radnje koje ugrožavaju njegova obilježja i vrijednosti.

Članak 157.

(1) Značajni krajobraz je prirodni ili kultivirani predjel velike krajobrazne vrijednosti i biološke raznolikosti ili kulturno-povijesne vrijednosti, ili krajobraz očuvanih jedinstvenih obilježja karakterističnih za pojedino područje, namijenjen odmoru i rekreaciji ili osobito vrijedni krajobraz utvrđen sukladno ovome Zakonu.

(2) U značajnom krajobrazu nisu dopušteni zahvati i radnje koje narušavaju obilježja zbog kojih je proglašen.

Članak 158.

(1) Park-šuma je prirodna ili sađena šuma, veće krajobrazne vrijednosti, namijenjena odmoru i rekreaciji.

(2) U park-šumi su dopuštene samo oni zahvati i radnje čija je svrha njeno održavanje ili uređenje.

Članak 159.

(1) Spomenik parkovne arhitekture je umjetno oblikovani prostor (perivoj, botanički vrt, arboretum, gradski park, drvodred, kao i drugi oblici vrtnog i parkovnog oblikovanja), odnosno pojedinačno stablo ili skupina stabala, koji ima veću estetsku, stilsku, umjetničku, kulturno-povijesnu, ekološku ili znanstvenu vrijednost.

(2) Na spomeniku parkovne arhitekture i prostoru u njegovoj neposrednoj blizini koji čini sastavni dio zaštićenog područja nisu dopušteni zahvati ni radnje kojima bi se mogle promijeniti ili narušiti vrijednosti zbog kojih je zaštićen.

Članak 160.

(1) Divlje svojte koje su ugrožene ili rijetke, zaštićene su kao strogo zaštićene svojte i zaštićene svojte.

(2) Na pitanja zaštite zaštićenih svojti koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se posebni propisi.

Članak 161.

(1) Zaštićene zavičajne udomaćene svojte su one biljke i životinje koje su se razvile kao posljedica tradicijskog uzgoja i čine dio hrvatske kulturne baštine.

(2) Na pitanja zaštite zavičajnih udomaćenih svojti koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se posebni propisi.

Članak 162.

(1) Minerali i fosili koji su rijetki, izuzetne veličine ili izgleda, ili izvanrednoga znanstvenog značaja, predstavljaju zaštićene prirodne vrijednosti.

(2) Na zaštitu minerala i fosila iz stavka 1. ovoga članka primjenjuju se odredbe ovoga Zakona i posebnih propisa.

2. Postupak proglašavanja zaštićenih svojti te minerala i fosila

Članak 163.

(1) Zaštićene divlje svojte i zaštićene zavičajne udomaćene svojte proglašava ministar sukladno odredbama članka 77. i 88. ovoga Zakona.

(2) Zaštićene minerale i fosile proglašava ministar sukladno odredbama članka 143. ovoga Zakona.

(3) Akti o proglašenju zaštite divljih svojti, zavičajnih udomaćenih svojti te minerala i fosila objavljuju se u »Narodnim novinama«.

3. Postupak proglašavanja zaštićenih područja

Članak 164.

(1) Nacionalni park i park prirode proglašava Hrvatski sabor (u daljnjem tekstu: Sabor) zakonom.

(2) Stroge i posebne rezervate, te zaštićene prirodne vrijednosti koje se prostiru na području dvije ili više županija, proglašava Vlada uredbom na prijedlog Ministarstva.

(3) Regionalni park, značajni krajobraz i park-šumu proglašava županijska skupština ili Gradska skupština Grada Zagreba uz prethodno pribavljenu suglasnost Ministarstva i Ministarstva poljoprivrede i šumarstva.

(4) Spomenik prirode i spomenik parkovne arhitekture proglašava županijska skupština ili Gradska skupština Grada Zagreba uz suglasnost Ministarstva.

(5) Ako zaštitu iz stavka 3. i 4. ovoga članka predloži Ministarstvo, a odgovarajuće predstavničko tijelo ne donese akt o zaštiti u roku od tri mjeseca od primitka prijedloga, tu prirodnu vrijednost proglasit će zaštićenom Vlada.

Članak 165.

(1) Akt o proglašenju zaštićenog područja sadrži:

- naziv i kategoriju zaštićenog područja,
- precizan opis prostornog određenja granica,
- naznaku mjerila kartografskog prikaza, odnosno drugu oznaku lokacije,
- kartografski prikaz s ucrtanim granicama, odnosno s oznakom lokacije, koji su sastavni dio akta o proglašenju.

(2) U cilju sprječavanja ugrožavanja zaštićenog područja aktom o proglašenju može se odrediti utjecajno područje koje je izvan zaštićenog područja i propisati mjere njegove zaštite.

(3) Akt o proglašenju temelji se na stručnom obrazloženju kojim se utvrđuju vrijednosti područja koje se predlaže zaštititi, način upravljanja tim područjem, te izjavi tijela koje donosi akt o proglašenju o osiguranim sredstvima za upravljanje zaštićenim područjem.

(4) Stručno obrazloženje iz stavka 3. ovoga članka sadrži detaljni opis obilježja i vrijednosti područja koje se zaštićuje, ocjenu stanja toga područja, posljedice koje će donošenjem akta o proglašenju proisteći, posebno s obzirom na vlasnička prava i zatečene gospodarske djelatnosti, te ocjenu i izvore potrebnih sredstava za provođenje akta o proglašenju zaštićenog područja.

Članak 166.

(1) O prijedlogu za proglašenje zaštićenog područja izvješćuje se javnost.

(2) Izvješćivanje javnosti razumijeva javni uvid u predloženi akt o proglašenju zaštićenog područja i stručno obrazloženje s kartografskom dokumentacijom.

(3) Javni uvid o prijedlogu akta o proglašenju zaštićenog područja provodi se u jedinicama područne (regionalne) samouprave i jedinicama lokalne samouprave na području kojih se nalazi zaštićeno područje. Uz suglasnost svih jedinica područne (regionalne) samouprave i jedinica lokalne samouprave može se javni uvid obaviti za sve jedinice na jednom mjestu.

(4) Javni uvid iz stavka 2. ovoga članka traje najmanje trideset dana. Postupak javnog uvida propisat će Vlada uredbom na prijedlog Ministarstva.

(5) Predlagač akta o proglašenju zaštićenog područja dužan je očitovati se o podnesenim primjedbama prilikom javnog uvida, a podnesene primjedbe i očitovanja postaju sastavni dio dokumentacije na kojoj se temelji prijedlog za proglašenje.

(6) Obavijest o javnom uvidu objavljuje se u najmanje jednom javnom glasilu, a sadrži podatak gdje se može pregledati kartografska i druga dokumentacija u svezi s predloženom zaštitom.

(7) Postupak javnog uvida za proglašenje nacionalnih parkova, parkova prirode, strogih rezervata i posebnih rezervata te zaštićenih krajobrazu koji se prostiru na području dvije ili više županija organizira i provodi Ministarstvo, a postupak javnog uvida za ostala zaštićena područja (spomenik prirode, regionalni park, značajni krajobraz, park-šumu i spomenik parkovne arhitekture) organizira i provodi županija ili Grad Zagreb.

Članak 167.

(1) Akt o proglašenju zaštićenog područja iz članka 164. stavka 1., 2. i 5. ovoga Zakona objavljuje se u »Narodnim novinama«, a akt o proglašenju iz članka 164. stavka 3. i 4. ovoga Zakona u službenom glasilu županije ili Grada Zagreba i u »Narodnim novinama«.

(2) Kartografski prikaz s ucrtanim granicama, odnosno s oznakom lokacije čuva se u Ministarstvu.

Članak 168.

(1) Ako nestanu obilježja zbog kojih je regionalni park, spomenik prirode, značajni krajobraz, park-šuma i spomenik parkovne arhitekture proglašen zaštićenim, nadležno tijelo iz članka 164. ovoga Zakona donijet će akt o prestanku zaštite uz prethodno pribavljenu suglasnost Ministarstva.

(2) Za strogi rezervat, posebni rezervat i zaštićene prirodne vrijednosti koje se prostiru na području dvije ili više županija može se donijeti akt o prestanku zaštite ako nestanu obilježja zbog kojih je proglašen zaštićenom prirodnom vrijednosti na prijedlog Ministarstva. Akt o prestanku zaštite donosi Vlada.

(3) Ako nestanu obilježja zbog kojih je proglašen nacionalni park ili park prirode, donosi se zakon o prestanku važenja zakona o proglašenju nacionalnog parka ili parka prirode.

(4) Akt o prestanku zaštite temelji se na stručnom obrazloženju kojim se utvrđuje nestanak obilježja zbog kojih je prirodna vrijednost zaštićena.

4. Privremena zaštita

Članak 169.

(1) Prirodno područje o kojemu se vodi postupak radi stavljanja pod zaštitu nalazi se pod privremenom zaštitom od dana kad je oglašena obavijest o javnom uvidu u javnom glasilu, a najduže godinu dana od dana oglašavanja obavijesti.

(2) Prirodno vrijedna područja koja su dokumentima prostornog uređenja utvrđena kao prirodne vrijednosti koje će se zaštititi određenim režimom zaštite nalaze se pod privremenom zaštitom od dana stupanja na snagu dokumenata prostornog uređenja.

(3) Postupak proglašenja prirodnih vrijednosti iz stavka 2. ovoga članka zaštićenim, mora se provesti u roku od dvije godine.

(4) Ako nije pokrenut postupak proglašenja u roku iz stavka 3. ovoga članka, prestaje vrijediti privremena zaštita područja koja su dokumentima prostornog uređenja utvrđena kao zaštićene prirodne vrijednosti.

(5) Za prirodne vrijednosti predložene za zaštitu dokumentima prostornog uređenja koji su stupili na snagu prije stupanja na snagu ovoga Zakona, rok za privremenu zaštitu utvrđen člankom 3. ovoga članka teče od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(6) Za vrijeme privremene zaštite na prirodnu vrijednost primjenjuju se odredbe ovoga Zakona koje uređuju zaštitu zaštićenih prirodnih vrijednosti.

5. Upisnik zaštićenih prirodnih vrijednosti

Članak 170.

(1) Zaštićena područja, zaštićene svojte te zaštićeni minerali i fosili upisuju se u Upisnik zaštićenih prirodnih vrijednosti.

(2) Upisnik zaštićenih prirodnih vrijednosti vodi Ministarstvo.

(3) Upis zaštićenih prirodnih vrijednosti i brisanje iz Upisnika obavlja se na temelju akta o proglašenju, odnosno akta o prestanku zaštite.

(4) Sadržaj i način vođenja Upisnika zaštićenih prirodnih vrijednosti ministar će propisati pravilnikom.

(5) Podaci iz Upisnika zaštićenih prirodnih vrijednosti su javni, osim ako se odredi da su podaci o položaju prirodne vrijednosti radi njene zaštite tajni.

6. Upravljanje zaštićenim područjima

Članak 171.

(1) Zaštićenim područjima upravljaju javne ustanove.

(2) Javne ustanove za upravljanje nacionalnim parkom i parkom prirode osniva Vlada.

(3) Javne ustanove za upravljanje ostalim zaštićenim područjima i drugim zaštićenim prirodnim vrijednostima osnivaju županijske skupštine ili Skupština Grada Zagreba.

(4) Dvije ili više županija mogu ugovorom zajednički osnovati javnu ustanovu za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na njihovim područjima.

(5) Za upravljanje svim zaštićenim područjima iz stavka 3. ovoga članka, koja se nalaze na području grada ili općine, javnu ustanovu može osnovati predstavničko tijelo grada ili općine.

(6) Zaštićenim područjima koje proglašava Vlada, županijska skupština ili Skupština Grada Zagreba, ako se nalaze na prostoru nacionalnog parka ili parka prirode, ili graniči s njima, ili se nalaze neposredno uz njihovu granicu, upravlja javna ustanova koja upravlja nacionalnim parkom ili parkom prirode.

(7) Ako se područja nacionalnih parkova i parkova prirode poklapaju ili neposredno graniče, Vlada može donijeti odluku o osnivanju jedne javne ustanove za upravljanje tim nacionalnim parkovima i parkovima prirode.

(8) U slučaju primjene stavka 7. ovoga članka plan upravljanja donosi se za svako zaštićeno područje.

(9) Osnivanjem javne ustanove iz stavka 5. ovoga članka prestaje pravo upravljanja županijske javne ustanove na zaštićenim područjima grada ili općine, a pravo upravljanja stječe javna ustanova koju je osnovao grad ili općina.

Članak 172.

(1) Javne ustanove iz članka 171. ovoga Zakona obavljaju djelatnost zaštite, održavanja i promicanja zaštićenog područja u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara, te nadziru provođenje uvjeta i mjera zaštite prirode na području kojim upravljaju.

(2) Javne ustanove koje upravljaju parkovima prirode i regionalnim parkovima nadziru i način obavljanja dopuštenih gospodarskih djelatnosti, u cilju osiguranja racionalnog i održivog korištenja prirodnih dobara.

(3) Javna ustanova djelatnost iz stavka 1. i 2. ovoga članka obavlja kao javna služba.

(4) Javna ustanova može obavljati i druge djelatnosti utvrđene aktom o osnivanju i statutom ustanove koje služe obavljanju djelatnosti iz stavka 1. i 2. ovoga članka, ali ne radi stjecanja dobiti.

Članak 173.

Sredstva za rad javne ustanove i obavljanje djelatnosti iz članka 172. ovoga Zakona osiguravaju se iz:

- državnog proračuna, proračuna županije, Grada Zagreba, grada ili općine,
- prihoda od korištenja zaštićenih prirodnih vrijednosti,
- prihoda od naknada,
- drugih izvora utvrđenih ovim Zakonom i posebnim propisima.

Članak 174.

(1) Javnom ustanovom za upravljanje zaštićenim područjima upravlja upravno vijeće. Upravno vijeće ima najviše pet članova.

(2) Sastav, način izbora članova i trajanje njihova mandata, te način donošenja odluka upravnog vijeća uređuje se aktom o osnivanju i statutom javne ustanove.

(3) Članove upravnog vijeća javnih ustanova koje upravljaju nacionalnim parkovima i parkovima prirode imenuje ministar, članove upravnih vijeća javnih ustanova koje je osnovala predstavničko tijelo županije ili Grada Zagreba imenuje poglavarstvo županije ili poglavarstvo Grada Zagreba, a članove upravnih vijeća javnih ustanova koje je osnovalo predstavničko tijelo grada ili općine imenuje poglavarstvo grada ili općine.

(4) U upravno vijeće javne ustanove koja upravlja strogim ili posebnim rezervatom ili značajnim krajobrazom koji se prostire na području dvije ili više županija, županijsko poglavarstvo ili Poglavarstvo Grada Zagreba imenuje jednog člana na prijedlog ministra.

Članak 175.

(1) Upravno vijeće javne ustanove koja upravlja zaštićenim područjem donosi:

- statut javne ustanove,
- plan upravljanja za nacionalne parkove, parkove prirode, regionalne parkove, stroge i posebne rezervate,
- godišnji program zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenog područja,
- opće akte utvrđene statutom,
- plan razvoja javne ustanove i godišnji financijski plan,
- odluke o izboru, odnosno imenovanju i razrješenju službenika određenih statutom javne ustanove.

(2) Upravno vijeće javne ustanove koja upravlja nacionalnim parkom i parkom prirode donosi plan upravljanja i godišnji program zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenog područja uz suglasnost Ministarstva, po prethodno pribavljenom mišljenju Državnog zavoda za zaštitu prirode.

(3) Upravno vijeće javne ustanove koja upravlja ostalim zaštićenim područjima donosi plan upravljanja za zaštićena područja uz suglasnost Ministarstva, po prethodno pribavljenom mišljenju Državnog zavoda za zaštitu prirode, a godišnji program zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenog područja uz suglasnost poglavarstva županije ili Grada Zagreba, odnosno poglavarstvo grada ili općine.

(4) Upravno vijeće javne ustanove koja upravlja nacionalnim parkom ili parkom prirode donosi statut uz suglasnost Vlade, a upravno vijeće javne ustanove koja upravlja ostalim zaštićenim područjima donosi statut uz suglasnost poglavarstva županije ili Grada Zagreba, odnosno poglavarstva grada ili općine.

(5) Ako javna ustanova upravlja zaštićenim područjem koje se prostire na području dvije ili više županija, suglasnost na statut daje Ministarstvo.

(6) Upravno vijeće dostavlja Ministarstvu, odnosno poglavarstvu županije ili Grada Zagreba, odnosno poglavarstvu grada ili općine izvješće o ostvarivanju plana upravljanja i godišnji program zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenog područja do 1. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu.

(7) Upravno vijeće obavlja i druge poslove određene aktom o osnivanju i statutom javne ustanove.

Članak 176.

(1) Upravno vijeće bira i razrješuje predsjednika upravnog vijeća.

(2) Sastav, način rada i odlučivanja upravnog vijeća, te druga pitanja u svezi s ustrojstvom i djelokrugom upravnog vijeća uređuju se aktom o osnivanju i statutom javne ustanove.

Članak 177.

(1) Ravnatelja javne ustanove za upravljanje nacionalnim parkom ili parkom prirode imenuje ministar na temelju javnog natječaja koji raspisuje upravno vijeće.

(2) Ravnatelja javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima iz nadležnosti županije i Grada Zagreba, imenuje predstavničko tijelo županije ili Grada Zagreba.

(3) Ravnatelja javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima, koju je osnovalo predstavničko tijelo grada ili općine, imenuje predstavničko tijelo grada ili općine.

(4) Za ravnatelja javne ustanove može se imenovati osoba koja ima visoku stručnu spremu i najmanje pet godina radnog iskustva u struci.

(5) Poblži uvjeti za ravnatelja propisuju se aktom o osnivanju i statutom javne ustanove.

Članak 178.

(1) Stručni rad javne ustanove koja upravlja zaštićenim područjem vodi stručni voditelj ustanove čija se prava, dužnosti i odgovornosti, te uvjeti koje mora ispunjavati, utvrđuju aktom o osnivanju i statutom ustanove.

(2) Za stručnog voditelja javne ustanove može se imenovati osoba koja ima visoku stručnu spremu i najmanje pet godine radnog iskustva u struci.

(3) Poblži uvjeti za stručnog voditelja propisuju se aktom o osnivanju i statutom javne ustanove.

Članak 179.

(1) Nadzor nad zakonitošću rada i općih akata javnih ustanova za upravljanje zaštićenim područjima koje osniva Vlada obavlja Ministarstvo.

(2) Nadzor nad zakonitošću rada i općih akata javnih ustanova za upravljanje zaštićenim područjima koje osniva županija, Grad Zagreb, grad ili općina obavlja nadležni ured državne uprave.

(3) Nadzor nad stručnim radom javnih ustanova iz stavka 1. i 2. ovoga članka obavlja Ministarstvo.

7. Provođenje zaštite u zaštićenim područjima

Članak 180.

(1) Organizacija prostora, način korištenja, uređenja i zaštite prostora u nacionalnom parku i parku prirode uređuje se prostornim planom uređenja područja posebnih obilježja.

(2) Prostorni plan nacionalnog parka i parka prirode donosi Sabor.

Članak 181.

(1) Upravljanje zaštićenim područjima iz članka 150. stavak 1. točke 1. ovoga Zakona provodi se na temelju plana upravljanja.

(2) Plan upravljanja donosi se za razdoblje od deset godina.

(3) Plan upravljanja određuje razvojne smjernice, način izvođenja zaštite, korištenja i upravljanja zaštićenim područjem, te pobliže smjernice za zaštitu i očuvanje prirodnih vrijednosti zaštićenog područja uz uvažavanje potreba lokalnog stanovništva.

(4) Pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnosti u zaštićenom području dužne su se pridržavati plana upravljanja.

(5) Nakon proteka razdoblja od pet godina analizira se provedba plana upravljanja i ostvareni rezultati te se po potrebi obavlja revizija plana upravljanja na način i u postupku kako je to propisano za njegovo donošenje.

Članak 182.

(1) Plan upravljanja zaštićenim područjem iz članka 181. stavka 1. ovoga Zakona sadrži:

a) Ciljeve i politiku upravljanja zaštićenim područjem, sa sastavnicama:

– svrha, funkcije, i ciljevi zaštićenog područja,

– politika upravljanja zaštićenim područjem.

b) Smjernice zaštite zaštićenog područja, sa sastavnicama:

– ocjena stanja zaštićenog i utjecajnog područja,

– koncept zaštite cijelog područja i njegovih pojedinih dijelova (zona),

- praćenje stanja zaštićenog područja i njegovih vrijednosti,
- zaštita i upravljanje prirodnim i kulturnim vrijednostima te resursima zaštićenog područja (programi zaštite i dr.),
- razvoj dopuštenih djelatnosti u zaštićenom području,
- posjećivanje zaštićenog područja (program posjećivanja, razgledavanja i dr.),
- smjernice za izgled objekata u zaštićenom području,
- povezivanje zaštićenog područja sa susjednim područjima,
- utjecaj na okoliš i društveno-gospodarski kompleks.

c) Provedba plana, sa sastavnicama:

- smjernice za povezivanje sektorskih planova,
- aktivnosti za provedbu plana,
- nadzor u provedbi plana,
- troškovi provedbe plana,
- način i izvori financiranja,
- institucionalna struktura i nositelji aktivnosti u upravljanju zaštićenim područjem.

(2) Plan upravljanja provodi se godišnjim programom zaštite, očuvanja, korištenja i promicanja zaštićenog područja.

(3) Prije utvrđivanja prijedloga plana upravljanja javna ustanova je dužna provesti postupak javnog uvida odgovarajućom primjenom odredaba članka 166. ovoga Zakona.

Članak 183.

(1) Mjere zaštite zaštićenih područja sastavni su dio dokumenata prostornog uređenja, planova upravljanja iz članka 181. stavak 1. ovoga Zakona, te drugih propisa koji se donose na temelju ovoga Zakona i koji uređuju pitanja zaštite, očuvanja, unapređenja i korištenja nacionalnog parka, parka prirode i drugih zaštićenih područja.

(2) Mjerama zaštite može se zabraniti ili ograničiti izvođenje zahvata u prostoru (gradnja infrastrukturnih objekata, gradnja novih tranzitnih, komunalnih, energetskih, telekomunikacijskih i prometnih objekata, otkopavanje ili zasipavanje terena, otkopavanje ili odnošenje kamenja, minerala ili fosila, odlaganje otpada i ispuštanje otpadnih voda, mijenjanje vodnog režima, odvoženje naplavina, gospodarsko korištenje prirodnih dobara, izvođenje hidromeliorativnih zahvata, odstranjivanje živica i drugih prirodnina, sadnja monokultura, skupljanje gljiva i biljaka i njihovih dijelova, uznemiravanje, ubijanje ili hvatanje životinja, lov, ribolov, prometovanje, športsko-rekreacijske djelatnosti, postavljanje

reklamnih i drugih oznaka, posjećivanje i razgledavanje, i druge aktivnosti koje mogu ugroziti zaštićenu prirodnu vrijednost).

(3) U zaštićenim područjima nije dopušteno izvođenje vojnih vježbi, a niti drugih vojnih aktivnosti kojima se mogu ugroziti prirodne vrijednosti.

Članak 184.

(1) Pravilnikom o unutarnjem redu pobliže se uređuju pitanja i propisuju mjere zaštite, očuvanja, unapređenja i korištenja nacionalnog parka i parka prirode, te zaštićenih područja i drugih zaštićenih prirodnih vrijednosti kojima upravlja javna ustanova koju osniva županijska skupština ili Skupština Grada Zagreba, predstavničko tijelo grada ili općine, te propisuju upravne mjere za nepoštivanje odredbi toga pravilnika i ovoga Zakona.

(2) Pravilnik iz stavka 1. ovoga članka donosi ministar na prijedlog upravnog vijeća javne ustanove uz prethodno pribavljeno mišljenje Državnog zavoda za zaštitu prirode.

8. Korištenje zaštićenih prirodnih vrijednosti

Članak 185.

(1) Na zaštićenom području dopušteni su oni zahvati i radnje koji ga ne oštećuju i ne mijenjaju svojstva zbog kojih je zaštićen.

(2) Za zahvate i radnje na zaštićenom području za koje prema posebnom propisu nije potrebno ishoditi građevnu dozvolu, odnosno provesti postupak ocjene prihvatljivosti zahvata za prirodu, izdaje se dopuštenje.

(3) Dopuštenje za zahvate i radnje u strogom rezervatu, nacionalnom parku, posebnom rezervatu i spomeniku prirode izdaje Ministarstvo.

(4) Dopuštenje za zahvate i radnje u parku prirode, regionalnom parku, značajnom krajobrazu, park-šumi i spomeniku parkovne arhitekture izdaje nadležni ured državne uprave.

(5) Dopuštenje se izdaje rješenjem. Žalba na rješenje ureda državne uprave može se izjaviti Ministarstvu.

(6) Za zahvate i radnje koji se provode na temelju planova gospodarenja u šumarstvu, lovstvu, ribarstvu, vodnom gospodarstvu i rudarstvu, nije potrebno ishoditi dopuštenje ako planovi gospodarenja sadrže uvjete zaštite prirode.

(7) Ako planovi gospodarenja iz stavka 6. ovoga članka ne sadrže uvjete zaštite prirode, dopuštenje izdaje Ministarstvo.

(8) Dopuštenje iz stavka 3., 4. i 7. ovoga članka sadrži i uvjete zaštite prirode.

Članak 186.

(1) Zaštićena prirodna područja mogu se posjećivati i razgledavati na način koji ne ugrožava njihove vrijednosti niti provođenje zaštite.

(2) Posjećivanje i razgledavanje zaštićenog područja i drugih zaštićenih prirodnih vrijednosti dozvoljeno je svima pod jednakim uvjetima u skladu s ovim Zakonom i na temelju njega donesenim propisima.

(3) Ako bi posjećivanje i razgledavanje zaštićenih područja moglo prouzročiti opasnost za njihovo očuvanje, može se zabraniti ili ograničiti posjećivanje i razgledavanje zaštićenog područja ili njegovih dijelova.

Članak 187.

(1) Vlasnik ili ovlaštenik prava na zaštićenom području dužan je dopustiti pristup određenoj prirodnoj vrijednosti, ako je to s obzirom na svrhu zaštite i značenje te prirodne vrijednosti potrebno radi zadovoljenja znanstvenih, obrazovnih, estetskih, kulturnih i rekreacijskih potreba, na način i pod uvjetima utvrđenim rješenjem ministra.

(2) U rješenju iz stavka 1. ovoga članka određuje se naknada vlasniku ili ovlašteniku prava za eventualna ograničenja kojima je podvrgnut.

Članak 188.

(1) Ako je uporaba i iskorištavanje zaštićenog područja za određene svrhe ograničena ili zabranjena, vlasnik ili ovlaštenik prava na tom zaštićenom području ima pravo na naknadu za ograničenja kojima je podvrgnut.

(2) Visina naknade utvrđuje se sporazumno. U slučaju spora o visini naknade odlučuje sud.

(3) Naknada se isplaćuje na teret sredstava državnog proračuna, odnosno proračuna županije, Grada Zagreba, grada ili općine.

Članak 189.

(1) Skrb o prirodnoj vrijednosti u zaštićenom području može se povjeriti vlasniku ili ovlašteniku prava na nekretnini sklapanjem ugovora kojim se uređuju međusobna prava i obveze između javne ustanove koja upravlja zaštićenom prirodnom vrijednosti i vlasnika, odnosno ovlaštenika prava na nekretnini. Ako je prirodna vrijednost šuma za sklapanje ugovora potrebno je pribaviti prethodnu suglasnost ministarstva nadležnog za poslove šumarstva.

(2) Ugovorom iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje se:

- prirodna vrijednost koja je predmet ugovorene skrbi,
- mjere zaštite koje vlasnik ili ovlaštenik prava treba poduzimati za vrijeme važenja ugovora,
- visina naknade za provođenje propisanih i ugovorno utvrđenih mjera zaštite,
- druga međusobna prava i obveze u svezi sa skrbi o prirodnoj vrijednosti.

(3) Ako je prirodna vrijednost iz stavka 1. ovoga članka zaštićena divlja svojta, ugovor sklapa Ministarstvo.

Članak 190.

(1) Zaštita prirodne vrijednosti u zaštićenom području može se, na temelju provedenog javnog natječaja, povjeriti osobi koja nije njezin vlasnik ili ovlaštenik prava, sklapanjem ugovora o skrbništvu, uz uvjete koje utvrđuje Ministarstvo. Natječaj provodi javna ustanova koja upravlja zaštićenim područjem na kojem se nalazi prirodna vrijednost.

(2) Poblize uvjete koje mora ispunjavati osoba iz stavka 1. ovoga članka ministar će propisati pravilnikom.

(3) Osoba koja ispunjava propisane uvjete i sklopi ugovor s javnom ustanovom iz stavka 1. ovoga članka postaje skrbnik prirodne vrijednosti.

(4) Ugovorom iz stavka 1. ovoga članka uređuju se pitanja propisana člankom 189. stavkom 2. ovoga Zakona.

(5) Ako je prirodna vrijednost iz stavka 1. ovoga članka zaštićena divlja svojta, natječaj provodi i ugovor sklapa Ministarstvo.

Članak 191.

Ako je neka djelatnost ili korištenje prirodne vrijednosti ili nekretnine u zaštićenom području na određeni način ili u određene svrhe ograničeno ili zabranjeno, te je radi toga vlasnik ili ovlaštenik prava na toj prirodnoj vrijednosti ili nekretnini oštećen, ima pravo na naknadu za ograničenja kojima je podvrgnut sukladno odredbama članka 188. stavka 2. ovoga Zakona.

9. Pravo prvokupa i ograničenja u pravnom prometu

Članak 192.

(1) Vlasnik nekretnine (u daljnjem tekstu: vlasnik) unutar nacionalnog parka, parka prirode, strogog ili posebnog rezervata koji namjerava tu nekretninu prodati, dužan ju je najprije ponuditi na prodaju Republici Hrvatskoj, a vlasnik nekretnine u ostalim zaštićenim prirodnim vrijednostima, koji namjerava tu nekretninu prodati, dužan ju je najprije ponuditi županiji ili Gradu Zagrebu, odnosno gradu ili općini.

(2) Vlasnik nekretnine unutar zaštićenog područja dužan je u ponudi navesti cijenu i uvjete prodaje.

(3) Republika Hrvatska, županija ili Grad Zagreb dužni su ponudu prihvatiti ili odbiti u roku od devedeset dana od primitka pismene ponude.

(4) Ako ponuda ne bude prihvaćena unutar propisanog roka, vlasnik može nekretninu u zaštićenom području prodati drugoj osobi uz cijenu koja nije niža od cijene navedene u ponudi i pod uvjetima koji za kupca nisu povoljniji od uvjeta što ih sadrži ponuda iz stavka 2. ovoga članka.

(5) Ako vlasnik proda nekretninu u zaštićenom području, a nije prije toga postupio u skladu sa stavkom 1. i 4. ovoga članka, Republika Hrvatska, županija ili Grad Zagreb imaju pravo tužbom protiv prodavatelja i kupca zahtijevati poništenje ugovora o kupoprodaji u roku do

devedeset dana od dana kada su saznali za sklapanje toga ugovora, ali najkasnije u roku dvije godine od dana sklapanja ugovora o kupoprodaji.

(6) Republika Hrvatska, županija ili Grad Zagreb mogu u roku iz stavka 5. ovoga članka zahtijevati poništenje ugovora o kupoprodaji nekretnine u zaštićenom području i kad je taj ugovor sklopljen pod vidom darovanja, ili kad su visina cijene ili uvjeti prodaje prividni, a stvarna cijena i uvjeti ugovora povoljniji za kupca.

(7) Pravo prvokupa iz stavka 1. ovoga članka upisuje se u zemljišne knjige kod nadležnog suda.

Članak 193.

(1) Nekretnine i prirodne vrijednosti u strogom rezervatu, nacionalnom parku, posebnom rezervatu i spomeniku prirode, koje su u vlasništvu Republike Hrvatske, jedinice područne (regionalne) samouprave ili jedinice lokalne samouprave, podliježu zabranama i ograničenjima u pravnom prometu sukladno ovom Zakonu i posebnom propisu.

(2) Radi zaštite krajobraznih vrijednosti i staništa u parku prirode i regionalnom parku poljoprivredna zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske, koja su prema odredbama posebnog zakona utvrđena kao pašnjaci, livade, ribnjaci, tršćaci i močvare, nisu u pravnom prometu.

(3) Iznimno od odredbi stavka 1. i 2. ovoga članka Ministarstvo može dopustiti zamjenu zemljišta u strogom rezervatu, nacionalnom parku, posebnom rezervatu i spomeniku prirode koje je u vlasništvu Republike Hrvatske za drugo zemljište u zaštićenom području, koje je u vlasništvu fizičke ili pravne osobe, radi stjecanja u vlasništvo zemljišta koje je značajnije za zaštitu prirodnih vrijednosti ili za postizanje ciljeva zaštite.

Članak 194.

(1) Vlasništvo na nekretninama u zaštićenim područjima može se stjecati pod uvjetima propisanim ovim Zakonom i posebnim propisom.

(2) Nositelji prava vlasništva na nekretninama u strogom rezervatu, nacionalnom parku, posebnom rezervatu, parku prirode, regionalnom parku, spomeniku prirode, značajnom krajobrazu, park šumi i spomeniku parkovne arhitekture ne mogu biti strane pravne ili fizičke osobe, osim ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno.

Članak 195.

(1) Zahtjev za suglasnost o stjecanju vlasništva na nekretnini u zaštićenom području iz članka 193. stavka 3. ovoga Zakona kupac podnosi Ministarstvu. Zahtjevu se prilaže dokaz o pravnom poslu.

(2) Ministarstvo izdaje ili uskraćuje suglasnost rješenjem u roku od šezdeset dana. Ako rješenje nije izdano u propisanom roku, smatra se da je suglasnost izdana.

(3) Ovjera potpisa na ugovoru o prodaji nekretnine u zaštićenom području, te prijenos vlasničkog prava u zemljišnoj knjizi mogući su samo na temelju suglasnosti Ministarstva.

(4) Pravni poslovi sklopljeni suprotno odredbama ovoga Zakona su ništavi.

10. Izvlaštenje i ograničenje vlasničkog prava

Članak 196.

(1) Kada je to potrebno radi djelotvornije zaštite prirode, u interesu je Republike Hrvatske oduzimanje ili ograničenje vlasničkih i drugih stvarnih prava na nekretninama u zaštićenom području.

(2) Vlasništvo ili drugo stvarno pravo se oduzima ili ograničava po postupku i na način određen zakonom koji uređuje izvlaštenje nekretnina, ako ovaj Zakon ne određuje drugačije.

(3) Republika Hrvatska, županija ili Grad Zagreb moraju najmanje tri mjeseca prije pokretanja prijedloga za izvlaštenje uputiti vlasnicima pismeni prijedlog za otkup nekretnina.

(4) Za oduzetu nekretninu Republika Hrvatska, županija ili Grad Zagreb moraju osigurati drugu jednakovrijednu nekretninu izvan zaštićenog područja, ili platiti naknadu.

(5) Visina naknade za oduzetu nekretninu određuje se po vrijednosti nekretnine s obzirom na njezinu tržišnu vrijednost.

(6) Postupak za izvlaštenje pokreće se na prijedlog nadležnog tijela, a provodi se na način uređen zakonom koji uređuje izvlaštenje.

(7) Nekretnine u zaštićenom području evidentiraju se u katastru nekretnina koji se vodi po posebnim propisima.

Članak 197.

(1) Republika Hrvatska je dužna na zahtjev vlasnika nekretnine u zaštićenom području kojega je proglasio Hrvatski sabor ili Vlada, za tržišnu cijenu otkupiti nekretninu ili ponuditi drugu jednakovrijednu nekretninu, koju radi ograničenja i zabrana iz ovoga Zakona nije moguće upotrebljavati za djelatnost za koju se upotrebljavala prije zaštite, ili se može upotrebljavati tek u neznatnoj mjeri.

(2) Županija i Grad Zagreba dužni su na zahtjev vlasnika nekretnine u zaštićenom području, kojega su proglasili zaštićenim na temelju ovoga Zakona, za tržišnu cijenu otkupiti nekretninu ili ponuditi drugu jednakovrijednu nekretninu, koju radi ograničenja i zabrana iz ovoga Zakona nije moguće upotrebljavati za djelatnost za koju se upotrebljavala prije zaštite, ili se može upotrebljavati tek u neznatnoj mjeri.

(3) Vlasnik nekretnine ima pravo ponuditi nekretninu na prodaju sukladno ovome članku u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu akta koji je prouzročio ograničenja i zabrane na nekretnini.

11. Naknada štete

Članak 198.

(1) Pravna ili fizička osoba kojoj se radi ograničenja i zabrana iz ovoga Zakona ili na temelju njega izdanih akata o zaštiti, bitno pogoršaju postojeći uvjeti za stjecanje prihoda, a to nije moguće nadoknaditi dopuštenom djelatnošću u okviru propisanog režima zaštite u zaštićenom području, ima pravo na naknadu za ograničenja kojima je podvrgnut.

(2) Naknada iz stavka 1. ovoga članka može se isplatiti ako nadležno tijelo državne uprave prethodno utvrdi da pravna ili fizička osoba koja je podvrgnuta ograničenjima provodi propisane uvjete zaštite prirode.

(3) Iznos naknade utvrđuje se sporazumno, a u slučaju spora o visini naknade odlučuje sud.

(4) Naknada iz stavka 1. ovoga članka isplaćuje se na teret sredstava državnog proračuna, odnosno proračuna županije ili Grada Zagreba.

Članak 199.

Republika Hrvatska ne odgovara za štetu koju prouzroče biljke, gljive ili životinje, osim u slučajevima određenim zakonom.

Članak 200.

(1) Pravna ili fizička osoba kojoj životinje strogo zaštićenih svojti mogu uzrokovati gospodarsku ili drugu štetu (u daljnjem tekstu: oštećenik) dužna je na primjeren način i na svoj trošak učiniti sve dopuštene radnje i zahvate kako bi spriječila nastanak štete.

(2) Dopusštene radnje i zahvate radi sprječavanja šteta od životinja strogo zaštićenih svojti ministar će propisati pravilnikom imajući u vidu prirodne vrijednosti područja na kojima se te mjere provode.

Članak 201.

(1) Ako nastanak štete nije moguće spriječiti na način propisan člankom 200. ovoga Zakona, oštećenik može od Ministarstva zahtijevati izvođenje nužnih radnji i zahvata za sprječavanje daljnjih šteta. Oštećenik i Ministarstvo sporazumno dijele troškove za izvođenje nužnih radnji i zahvata.

(2) Ako Ministarstvo izvede radnju ili zahvat iz stavka 1. ovoga članka na vlastiti poticaj snosi troškove zahvata.

(3) Pod radnjom ili zahvatom u smislu stavka 1. ovoga članka razumijeva se učinkovito ograđivanje i ciljano čuvanje dobara, rastjerivanje ili hvatanje pojedinih primjeraka te prorjeđivanje populacija strogo zaštićenih životinjskih svojti.

Članak 202.

(1) Oštećenik ima pravo na naknadu štete u visini stvarne štete koju nanese životinje strogo zaštićenih divljih svojti ako je poduzeo propisane radnje i zahvate sukladno odredbama članka 200. ovoga Zakona.

(2) Oštećenik je dužan Ministarstvu ili vještaku kojega je ovlastio ministar (u daljnjem tekstu: vještak) prijaviti nastanak štetnog događaja bez odgađanja, odnosno u roku u kojem je moguće izvođenje dokaza o štetnom događaju, a najkasnije u roku od osam dana od dana nastanka štete.

(3) Oštećenik i vještak utvrđuju na mjestu štetnog događaja činjenice koje su značajne za ustanovljenje nastanka štete, uzročnika i visinu štete, o čemu vještak sastavlja zapisnik.

(4) Ako oštećenik uredno prijavi štetu, a vještak ne obavi očevid u roku od tri dana od primitka prijave, oštećenik može u daljnjem roku od petnaest dana odštetni zahtjev uputiti Ministarstvu.

(5) Ako štetni događaj nastane u zaštićenom području, poslove vještačenja može obaviti nadležni inspektor ili ovlaštena osoba javne ustanove koja upravlja zaštićenim područjem.

(6) Visina naknade štete utvrđuje se sporazumno između Ministarstva i oštećenika na temelju zapisnika o očevidu iz stavka 3. ovoga članka, a u slučaju spora o visini štete odlučuje sud.

(7) Tužba za naknadu štete može se podnijeti u roku od šest mjeseci od dana kad je šteta prijavljena.

(8) Ako postupak utvrđivanja štete nije proveo vještak već druga ovlaštena ili službena osoba, na postupak utvrđivanja štete i ostvarivanja prava na naknadu štete odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovoga Zakona i odredbe posebnih propisa.

(9) Način rada i postupanje vještaka i druge ovlaštene ili službene osobe u postupku utvrđivanja štete, te iznose naknade štete (cjenik), odnosno kriterije za izračun štete ministar će propisati pravilnikom.

(10) Popis vještaka objavljuje se u »Narodnim novinama«.

Članak 203.

(1) Ako pravna ili fizička osoba započne djelatnost ili izvođenje radnji u prostoru koji je prirodno stanište strogo zaštićene divlje svojte, i u kojemu ona već obitava te postoji predvidivi rizik štete od strogo zaštićene divlje svojte, umanjuje se iznos naknade štete za predvidivi rizik.

(2) Predvidivi rizik iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje Ministarstvo na temelju pribavljenoga stručnog mišljenja mjerodavne institucije ili ovlaštene stručne osobe.

Članak 204.

(1) Pravne i fizičke osobe dužne su nadoknaditi štetu koju prouzroče povredama ovoga Zakona.

(2) Visina naknade štete prouzročene nedopuštenom radnjom u odnosu na pojedine primjerke strogo zaštićenih divljih svojti utvrđuje se prema odštetnom cjeniku koji će donijeti ministar.

(3) Visina naknade štete prouzročene nedopuštenom radnjom u odnosu na ostale zaštićene prirodne vrijednosti utvrđuje se na temelju vještačenja osobe ovlaštene od Ministarstva.

(4) Sredstva ostvarena naknadom štete iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka prihod su državnog proračuna.

12. Poticajne mjere za očuvanje i zaštitu biološke i krajobrazne raznolikosti

Članak 205.

(1) Očuvanje ugroženih divljih svojti, zavičajnih udomaćenih svojti i ugroženih stanišnih tipova podupire se novčanim poticajima i naknadama, te povoljnim kreditiranjem zaštitnih radnji.

(2) Novčani poticaji i druge poticajne mjere iz stavka 1. ovoga članka namijenjeni su zaštiti i očuvanju biološke i krajobrazne raznolikosti, a osobito poticanju gospodarenja koje uvažava i provodi mjere očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti, i koje nije štetno za prirodu, kao i za davanje naknada pravnim i fizičkim osobama koje radi zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti trpe odgovarajuća ograničenja ili štete.

(3) Novčani poticaj i naknade iz stavka 1. ovoga članka utvrđuju se posebnim zakonima, propisima koje donosi Vlada na prijedlog ministra i propisima koje donosi Vlada na prijedlog ministra nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo.

(4) S pravnom ili fizičkom osobom koja ostvaruje pravo na novčane poticaje ili naknade utvrđene propisima koje donosi Vlada na prijedlog ministra, Ministarstvo sklapa ugovor o međusobnim pravima i obvezama.

(5) Ministarstvo nadzire ostvarivanje novčanih poticaja i drugih poticajnih mjera iz svog djelokruga.

(6) Ministarstvo najmanje jedanput godišnje izvješćuje Vladu o ostvarivanju novčanih poticaja i drugih poticajnih mjera sukladno ovom Zakonu.

(7) Poticajne mjere iz stavka 1. ovoga članka financiraju se iz državnog proračuna i drugih izvora u skladu sa zakonom.

IV. KONCESIJE I KONCESIJSKA ODOBRENJA NA ZAŠTIĆENIM PODRUČJIMA I SPELEOLOŠKIM OBJEKTIMA

1. Koncesije

Članak 206.

(1) Koncesijom se stječe pravo gospodarskog korištenja prirodnih dobara ili pravo obavljanja djelatnosti od interesa za Republiku Hrvatsku, te pravo na izgradnju i korištenje objekata i postrojenja potrebnih za obavljanje tih djelatnosti u zaštićenim područjima i speleološkim objektima na kojima je to dopušteno sukladno ovom Zakonu.

(2) Koncesija se može dati pravnim osobama i fizičkim osobama registriranim za obavljanje obrta.

(3) Na pitanja davanja koncesija koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se posebni propisi koji uređuju gospodarenje prirodnim dobrima.

Članak 207.

(1) Koncesija se ne može dati u strogom rezervatu.

(2) U nacionalnom parku, posebnom rezervatu, spomeniku prirode i speleološkom objektu koncesija se može dati na način propisan ovim Zakonom.

(3) Koncesija na pomorskom dobru u nacionalnom parku i posebnom rezervatu može se dodijeliti samo za luke nautičkog turizma (sidrišta, privezišta, ali ne za suhe marine i marine).

(4) U parku prirode, regionalnom parku, park-šumi, značajnom krajobrazu i spomeniku parkovne arhitekture koncesija se može dati prema posebnom propisu uz suglasnost Ministarstva. Suglasnost nije potrebna kad odluku o koncesiji donosi Vlada ili Sabor.

(5) Javna ustanova za korištenje prirodnih dobara na zaštićenom području kojim upravlja ne mora imati koncesiju.

(6) Vlada može svojom odlukom odrediti pojedina zaštićena područja, odnosno pojedine zaštićene prirodne vrijednosti u vlasništvu Republike Hrvatske ili pomorsko dobro, na kojima se ne može dati koncesija.

Članak 208.

(1) Koncesija se dodjeljuje na temelju provedenoga javnog prikupljanja ponuda.

(2) Odluka o javnom prikupljanju ponuda mora sadržavati i uvjete zaštite prirode koje utvrđuje Ministarstvo.

(3) Uvjeti zaštite prirode sastavni su dio odluke o dodjeli koncesije i ugovora o koncesiji.

(4) Koncesije se daju na vrijeme utvrđeno odredbama članka 217. stavka 1. i 2. ovoga Zakona.

Članak 209.

(1) Odlukom o koncesiji utvrđuje se osobito:

– zaštićeno područje, odnosno speleološki objekt za koji se daje koncesija,

– predviđeni opseg gospodarskog korištenja,

– korisnici koncesije,

– namjene za koje se koncesija dodjeljuje,

- uvjeti zaštite prirode koje je koncesionar dužan provoditi,
- vrijeme trajanja koncesije,
- visina naknade ili osnovica za određivanje visine naknade.

(2) Odluku o dodjeli koncesije donosi:

- za nacionalne parkove i posebne rezervate, osim na pomorskom dobru, Ministarstvo,
- za parkove prirode ako posebnim zakonom nije drugačije određeno, Ministarstvo,
- za speleološke objekte, Ministarstvo,
- za druga zaštićena područja nadležno tijelo utvrđeno posebnim propisom, uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

(3) Lovna koncesija na zaštićenom području dodjeljuje se sukladno posebnom propisu uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

(4) U nacionalnom parku i posebnom rezervatu koncesije za gospodarsku uporabu pomorskog dobra može dodijeliti Vlada sukladno ovom Zakonu i posebnom propisu, a koncesije na pomorskom dobru u ostalim zaštićenim područjima dodjeljuju se sukladno posebnom propisu, uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

(5) Javnoj ustanovi koja upravlja nacionalnim parkom, posebnim rezervatom ili parkom prirode može se odlukom Vlade dati posebna upotreba pomorskog dobra sukladno posebnom propisu.

Članak 210.

(1) Na osnovi odluke o koncesiji davatelj koncesije i koncesionar sklapaju ugovor o koncesiji.

(2) Ugovorom o koncesiji u skladu s odlukom o koncesiji utvrđuju se:

- bliže namjene za koje se dodjeljuje koncesija,
- uvjeti zaštite prirode i drugi uvjeti kojima u toku korištenja koncesije mora udovoljavati koncesionar,
- visina naknade za koncesiju,
- uvjeti i način plaćanja naknade,
- jamstva koncesionara,
- način uređivanja odnosa između koncesionara i javne ustanove koja upravlja zaštićenim područjem na kojem je koncesija izdana,

– način razrješenja odnosa u slučaju prestanka koncesije prije isteka roka na koji se koncesija dodjeljuje,

– druga prava i obveze koncesionara i davatelja koncesije.

(3) Visina naknade za koncesiju utvrđuje se ovisno o namjeni, opsegu i visini potrebnih ulaganja, pogodnostima i materijalnim učincima koji se postižu koncesijom, ograničenjima kojima je podvrgnut koncesionar propisanim uvjetima zaštite prirode, te drugim mjerilima i tržišnim uvjetima koje utvrđuje davatelj koncesije.

(4) Davatelj koncesije može odlučiti da se koncesijska naknada plaća u manjem iznosu od iznosa koji se utvrdi sukladno stavku 3. ovoga članka, ako se koncesija dodjeljuje u cilju poboljšanja rada javne ustanove koja upravlja zaštićenim područjem, ili ako se dodjelom koncesije osigurava primjerenija zaštita zaštićenog područja ili speleološkog objekta.

Članak 211.

(1) Prava i obveze koncesionara iz ugovora o koncesiji mogu se prenijeti na drugu osobu uz suglasnost davatelja koncesije.

(2) Kada ovlaštenik koncesije koji je fizička osoba umre, a vođenje obrta se nastavi sukladno propisima o obrtu, njegovi nasljednici te sljednici pravne osobe stupaju na mjesto ovlaštenika koncesija.

(3) Važenje koncesije iz stavka 2. ovoga članka prestaje ako nasljednici, odnosno pravni sljednici, u roku od šest mjeseci od dana smrti ovlaštenika, odnosno prestanka pravne osobe, ne zatraže da davatelj koncesije potvrdi tu koncesiju.

(4) Ako davatelj koncesije ne potvrdi koncesiju, koncesija se oduzima.

(5) Nasljednik i sljednik pravne osobe iz stavka 2. ovoga članka prilažu dokaze da ispunjavaju uvjete za stupanje na mjesto ovlaštenika koncesije.

Članak 212.

(1) Ugovor o koncesiji prestaje važiti:

– istekom vremena na koji je koncesija dodijeljena,

– smrću koncesionara odnosno prestanka pravne osobe ako se prava i obveze iz ugovora o koncesiji ne prenesu na određenog nasljednika, odnosno pravnog sljednika,

– ako je koncesionaru pravomoćnom odlukom suda ili nadležnog tijela uprave trajno zabranjeno obavljanje djelatnosti za koju je koncesija dodijeljena,

– ako nastanu razlozi, promjenom režima zaštite područja na kojem je izdana koncesija, koji sprječavaju dodjeljivanje, odnosno korištenje koncesije na tom području,

– sporazumnim raskidom ugovora o koncesiji.

(2) U slučaju spora o prestanku važenja ugovora o koncesiji iz razloga utvrđenih stavkom 1. ovoga članka odlučuje sud.

(3) U slučaju prestanka koncesije iz razloga utvrđenih stavkom 1. ovoga članka koncesionar nema pravo na naknadu zbog raskida ugovora.

Članak 213.

(1) Ugovor o koncesiji može se raskinuti prije isteka vremena na koji je koncesija dodijeljena:

– ako koncesionar nije u roku započeo, odnosno dovršio radove koje je trebao izvesti u skladu s ugovorom o koncesiji,

– ako koncesionar neuredno plaća naknadu za koncesiju,

– ako koncesionar prestane kontinuirano obavljati djelatnost za koju je koncesija dodijeljena, a prava i obveze iz koncesije ne preuzme novi korisnik na način propisan ovim Zakonom, po isteku roka od šest mjeseci od dana kada je utvrđen prestanak obavljanja te djelatnosti,

– ako koncesionar ne koristi koncesiju na način utvrđen uvjetima zaštite prirode, zbog čega nastane opasnost za zaštićeno područje, odnosno speleološki objekt, a u roku koji odredi Ministarstvo ne uspostavi prijašnje stanje ili ne provede kompenzacijske uvjete.

(2) Ako se u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka ne postigne sporazum o raskidu ugovora, o koncesiji odlučuje sud.

(3) Koncesionar s kojim je raskinut ugovor o koncesiji zbog razloga utvrđenih stavkom 1. ovoga članka nema pravo na naknadu zbog raskida ugovora.

Članak 214.

Koncesionar je dužan poduzimati mjere zaštite zaštićenog područja, odnosno speleološkog objekta, na način i pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom i na temelju njega donesenim propisima.

Članak 215.

(1) Ako u tijeku trajanja koncesije na zaštićenom području ili speleološkom objektu nastanu nepredvidive promjene ili oštećenja zbog kojih je potrebno ograničiti opseg koncesije i način njenog provođenja, koncesionar je dužan poduzeti sve radnje i mjere koje mu u cilju sprječavanja nastalih promjena ili oštećenja naredi Ministarstvo ili drugo ovlašteno tijelo.

(2) U slučaju poduzimanja radnji i mjera iz stavka 1. ovoga članka koncesionar ima pravo na naknadu stvarne štete.

(3) Ako se koncesionar ne pridržava izdanih uvjeta zaštite prirode, dužan je nadoknaditi nastalu štetu, uspostaviti prijašnje stanje ili provesti kompenzacijske uvjete sukladno odredbama ovoga Zakona.

Članak 216.

(1) Ugovoreni iznos naknade za koncesiju koju daje Vlada, Ministarstvo ili drugo nadležno tijelo državne uprave plaća se u korist državnog proračuna, a ugovoreni iznos naknade za koncesiju koju daje nadležno županijsko tijelo ili nadležno tijelo Grada Zagreba uplaćuje se u korist proračuna županije, odnosno Grada Zagreba.

(2) Za lovne koncesije naknade se plaćaju vlasniku zemljišta sukladno posebnom propisu.

Članak 217.

(1) Koncesija na zaštićenom području ili speleološkom objektu daje se sukladno ovom Zakonu na rok od četiri do pedeset godina.

(2) Koncesiju sukladno ovom Zakonu Vlada daje na rok do pedeset godina, a Ministarstvo na rok do trideset godina.

(3) Postupak za davanje koncesija sukladno ovom Zakonu te kriterije za određivanje visine koncesijske naknade propisuje Vlada.

(4) Žalba na odluku o koncesiji koju je dodijelila Vlada, Ministarstvo ili drugo nadležno tijelo državne uprave nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor u roku od 30 dana od dana dostavljanja odluke.

(5) Žalba na odluku o koncesiji koju je dodijelilo nadležno županijsko tijelo ili nadležno tijelo Grada Zagreba podnosi se nadležnom tijelu državne uprave sukladno posebnom propisu.

2. Koncesijska odobrenja

Članak 218.

(1) Javna ustanova koja upravlja zaštićenim područjem može dati koncesijsko odobrenje na vrijeme do tri godine pravnim osobama i fizičkim osobama koje su registrirane za obavljanje obrta za gospodarsko korištenje prirodnih dobara ili obavljanje druge djelatnosti na zaštićenom području, na način propisan ovim Zakonom.

(2) Javna ustanova ne može dati koncesijsko odobrenje za gospodarsku uporabu prirodnih dobara i obavljanje druge djelatnosti na pomorskom dobru, te za gospodarenje i korištenje šuma, šumskog zemljišta i lovišta.

(3) Za koncesijsko odobrenje na zaštićenom dijelu prirode koje se izdaje prema ovom Zakonu ili prema posebnom propisu potrebno je ishoditi suglasnost Ministarstva.

(4) Koncesijsko odobrenje sadrži i uvjete zaštite prirode koje utvrđuje Ministarstvo.

(5) Sredstva ostvarena od naknada za koncesijska odobrenja sukladno ovom Zakonu prihod su javne ustanove koja upravlja zaštićenim područjem na kojem je izdano koncesijsko odobrenje, i namijenjena su zaštiti prirode.

(6) Na temelju odluke o koncesijskom odobrenju davatelj koncesijskog odobrenja i ovlaštenik sklapaju ugovor o koncesijskom odobrenju.

(7) Odlukom o koncesijskom odobrenju, odnosno ugovorom o koncesijskom odobrenju moraju se osigurati odgovarajuća jamstva za ostvarivanje zaštite prirode.

(8) Djelatnosti za koje se može dati koncesijsko odobrenje na zaštićenom području, osim na pomorskom dobru, način izdavanja koncesijskih odobrenja, uvjete i način utvrđivanja visina naknade za njihovo izdavanje, uvjete i način obavljanja djelatnosti za koju se sklapa ugovor o koncesijskom odobrenju ministar će propisati pravilnikom.

(9) Vlada može svojom odlukom odrediti pojedine dijelove pomorskog dobra za koje se ne može dati koncesijsko odobrenje propisano posebnim zakonom.

Članak 219.

(1) Odluka o koncesijskom odobrenju donosi se na temelju provedenoga javnog prikupljanja ponuda ili na zahtjev. U postupku javnog prikupljanja ponuda navode se uvjeti za izdavanje koncesijskog odobrenja te uvjeti koji su od važnosti za zaštitu prirode.

(2) Žalba na odluku o koncesijskom odobrenju dodijeljenom prema ovom Zakonu podnosi se Ministarstvu u roku od petnaest dana od dana dostavljanja odluke.

V. PLANIRANJE I ORGANIZACIJA ZAŠTITE PRIRODE

1. Temeljni dokumenti zaštite prirode

Članak 220.

(1) Temeljni dokumenti zaštite prirode su Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Strategija) koju donosi Sabor i programi zaštite prirode koje donose županijske skupštine, odnosno Skupština Grada Zagreba, svatko za svoje područje.

(2) Programi moraju biti usklađeni sa Strategijom.

Članak 221.

(1) Strategija određuje dugoročne ciljeve i smjernice očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti i zaštićenih prirodnih vrijednosti, te načine njezina provođenja, u skladu s ukupnim gospodarskim, društvenim i kulturnim razvojem Republike Hrvatske.

(2) Strategija se izrađuje na temelju izvješća o stanju prirode i zaštite prirode (u daljnjem tekstu: izvješće o stanju prirode), a sadrži osobito:

– opće strateške ciljeve,

– smjernice za očuvanje krajobraza, ekoloških sustava, stanišnih tipova, divljih svojti i zavičajnih udomaćenih svojti,

– smjernice za zaštićene prirodne vrijednosti,

- smjernice za istraživanje i praćenje stanja u prirodi,
- smjernice za ugrađivanje zaštite prirode u druge sektore,
- smjernice za zakonodavni i institucionalni okvir,
- smjernice za odgoj i obrazovanje u cilju promicanja i očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti,
- smjernice za obavješćivanje javnosti i sudjelovanje javnosti u odlučivanju o prirodi,
- akcijske planove za provedbu smjernica, s oznakama prioriteta i mogućih izvora financiranja,
- način ispunjavanja međunarodnih obveza u zaštiti prirode,
- kartografski prilog koji prostorno prikazuje mjere očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti i zaštite prirodnih vrijednosti.

(3) Smjernice utvrđene Strategijom primjenjuju se u izradi dokumenata prostornog uređenja i planova gospodarenja prirodnim dobrima.

(4) Stručnu podlogu za izradu Strategije priređuje Državni zavod za zaštitu prirode.

(5) Svakih pet godina obavlja se analiza ciljeva i smjernica utvrđenih Strategijom, kao analiza provedbe akcijskih planova, te se po potrebi obavlja revizija Strategije.

Članak 222.

(1) Za potrebe ostvarivanja Strategije i programa zaštite prirode te drugih dokumenata kojima se uređuju pojedina pitanja zaštite prirode, izrađuje se izvješće o stanju zaštite prirode u Republici Hrvatskoj o kojem odlučuje Sabor.

(2) Izvješće o stanju prirode se izrađuje za dvogodišnje razdoblje, a sadrži osobito:

- podatke o stanju krajobraza, ekoloških sustava, stanišnih tipova, divljih svojti i zavičajnih udomaćenih svojti s analizom ugroženosti, te razloge ugroženosti i probleme zaštite,
- podatke o utjecajima korištenja prirodnih dobara na biološku i krajobraznu raznolikost,
- podatke o utjecajima pojedinih zahvata na prirodu,
- ocjenu provedenih mjera očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti i zaštićenih prirodnih vrijednosti,
- analizu provedbe Strategije i drugih dokumenata značajnih za zaštitu prirode,
- ocjenu provedenog nadzora,
- podatke o korištenju financijskih sredstava za zaštitu prirode,

– procjenu potrebe izrade novih ili izmjene i dopune postojećih dokumenata te druge važne podatke za zaštitu i očuvanje prirode.

(3) Prijedlog izvješća o zaštiti prirode priprema Državni zavod za zaštitu prirode. Prije upućivanja Saboru Ministarstvo izvješće dostavlja na mišljenje Savjetu za održivi razvitak.

(4) Skupština županije i Skupština Grada Zagreba prihvaćaju odgovarajuća izvješća o stanju zaštite prirode na svom području.

2. Obavljanje upravnih i stručnih poslova zaštite prirode

Članak 223.

(1) Upravne i stručne poslove zaštite prirode obavlja Ministarstvo i ured državne uprave u županiji i Gradu Zagrebu nadležan za zaštitu prirode, osim onih poslova koji su ovim Zakonom ili drugim propisom preneseni u nadležnost drugom tijelu državne uprave, Državnom zavodu za zaštitu prirode, županiji, Gradu Zagrebu, gradu ili općini.

(2) Županije i Grad Zagreb dužni su u skladu s ovim Zakonom, Strategijom, programima zaštite prirode i dokumentima prostornog uređenja:

- skrbiti o očuvanju biološke i krajobrazne raznolikosti na svome području,
- proglašavati zaštićena područja iz svoje nadležnosti,
- osiguravati uvjete za zaštitu i očuvanje zaštićenih područja iz svoje nadležnosti,
- sudjelovati u postupku proglašenja zaštićenih područja koje proglašava Vlada ili Sabor,
- sudjelovati u izradi planova upravljanja zaštićenim područjima iz svoje nadležnosti,
- skrbiti o promicanju zaštite prirode, te davati potpore i skrbiti o strukovnim i drugim udrugama čija djelatnost ima za cilj zaštitu prirode,
- pratiti stanje očuvanosti prirode (monitoring) te o stanju očuvanosti podnositi izvješća Ministarstvu i Državnom zavodu za zaštitu prirode,
- voditi očevidnike o podacima važnim za zaštitu prirode,
- izvješćivati javnost o stanju prirode na svom području i o poduzetim mjerama radi njezine zaštite i očuvanja,
- pružati stručnu i drugu pomoć tijelima jedinica lokalne samouprave na zaštiti prirode na njihovom području,
- obavljati i druge poslove propisane ovim Zakonom i na temelju njega donesenim propisima.

(3) Gradovi i općine dužni su u skladu s programima zaštite prirode i dokumentima prostornog uređenja:

- skrbiti o očuvanju biološke i krajobrazne raznolikosti na svome području,
- sudjelovati u postupku javnog uvida radi proglašavanju zaštićenih prirodnih vrijednosti na svome području,
- pratiti stanje očuvanosti prirode (monitoring), te o stanju očuvanosti podnositi izvješća Ministarstvu i Državnom zavodu za zaštitu prirode,
- voditi očevidnike o podacima važnim za zaštitu prirode,
- izvješćivati javnost o stanju prirode na svom području i o poduzetim mjerama radi njezine zaštite i očuvanja,
- popularizirati zaštitu prirodnih vrijednosti na svome području,
- skrbiti o strukovnim i drugim udrugama čija djelatnost ima za cilj zaštitu prirode na njihovom području.

Članak 224.

- (1) Na rješenja koja donosi Ministarstvo na temelju ovoga Zakona žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor u roku od trideset dana od dana dostavljanja rješenja.
- (2) Na rješenja koje donosi na temelju ovoga Zakona ured državne uprave u županiji i Gradu Zagrebu žalba se može izjaviti Ministarstvu u roku od petnaest dana od dana dostavljanja rješenja.

3. Obavljanje stručnih poslova zaštite prirode

Članak 225.

- (1) Stručne poslove zaštite prirode za Republiku Hrvatsku obavlja Državni zavod za zaštitu prirode (u daljnjem tekstu: Zavod).
- (2) Zavod je javna ustanova koja svoju djelatnost obavlja kao javna služba.

Članak 226.

- (1) Zavod u okviru svoje djelatnosti obavlja stručne poslove zaštite prirode koji se odnose na:
 - prikupljanje i obrađivanje prikupljenih podataka u vezi sa zaštitom prirode,
 - izradu odgovarajućih baza podataka o biljnim, gljivljim i životinjskim vrstama, stanišnim tipovima, ekološkim sustavima i krajobrazima,
 - praćenje stanja očuvanosti biološke i krajobrazne raznolikosti i predlaganje mjere za njihovu zaštitu,
 - pripremanje stručnih podloga za zaštitu i očuvanje dijelova prirode, odnosno prirodnih vrijednosti,

- izrada stručnih podloga za potrebe utvrđivanja uvjeta zaštite prirode, upravljanja zaštićenim područjima i korištenja prirodnih dobara,
- obavljanje statističkih analiza, objedinjavanje rezultata i izrada izvješća o stanju i zaštiti prirode,
- stručne poslove u vezi s izradom ocjene prihvatljivosti zahvata za prirodu,
- pripremanje i provođenje projekata i programa u području zaštite prirode,
- sudjelovanje u provođenju međunarodnih ugovora o zaštiti prirode kojih je Republike Hrvatska stranka,
- organiziranje i provođenje odgojno-obrazovnih i promidžbenih aktivnosti u zaštiti prirode,
- na obavljanje i drugih poslova utvrđenih ovim Zakonom.

(2) Zavod obavlja poslove iz stavka 1. ovoga članka u skladu s godišnjim i višegodišnjim programom rada.

(3) Godišnji i višegodišnji program rada iz stavka 2. ovoga članka donosi se uz suglasnost Ministarstva.

(4) O ostvarenju godišnjeg i višegodišnjeg programa rada Zavod podnosi izvješće Ministarstvu i Vladi na način propisan statutom Zavoda.

(5) Nadležna tijela i mjerodavne institucije dužni su podatke o stanju prirode koji se prikupljaju sukladno ovom Zakonu dostavljati Zavodu.

(6) Sredstva za obavljanje djelatnosti Zavoda propisane ovim Zakonom osiguravaju se u državnom proračunu i iz drugih izvora u skladu sa zakonom.

Članak 227.

(1) Zavodom upravlja Upravno vijeće.

(2) Predsjednika i članove upravnog vijeća imenuje i razrješuje ministar.

(3) Sastav, trajanje mandata predsjednika i članova upravnog vijeća, djelokrug i način njegova rada uređuje se statutom Zavoda.

Članak 228.

(1) Voditelj Zavoda je ravnatelj Zavoda.

(2) Ravnatelj zastupa i predstavlja Zavod.

(3) Ravnatelj Zavoda ima prava i obveze utvrđene zakonom, aktom o osnivanju i statutom Zavoda.

(4) Ravnatelja Zavoda imenuje i razrješuje Vlada.

(5) Za ravnatelja Zavoda može se imenovati osoba koja ima visoku stručnu spremu i pet godina radnog staža u struci, te druge uvjete propisane statutom Zavoda.

(6) Djelokrug, ovlaštenje i odgovornosti te postupak imenovanja i razrješenja ravnatelja Zavoda uređuju se aktom o osnivanju i statutom Zavoda.

Članak 229.

(1) Stručni rad Zavoda vodi stručni voditelj Zavoda čija se prava, dužnosti i odgovornosti, te uvjeti koje mora ispunjavati, utvrđuju aktom o osnivanju i statutom ustanove.

(2) Za stručnog voditelja Zavoda može se imenovati osoba koja ima visoku stručnu spremu i najmanje pet godina radnog iskustva u struci, te druge uvjete propisane statutom Zavoda.

(3) Djelokrug, ovlaštenje i odgovornosti te postupak imenovanja i razrješenja stručnog voditelja Zavoda uređuju se aktom o osnivanju i statutom Zavoda.

Članak 230.

Nadzor nad zakonitošću rada i nadzor nad stručnim radom Zavoda obavlja Ministarstvo.

Članak 231.

(1) Županije i Grad Zagreb mogu za obavljanje stručnih poslova u području zaštite prirode osnivati zavode za zaštitu prirode za svoje područje.

(2) Poslovi zavoda utvrđuju se aktom o osnivanju i statutom.

(3) Odredbe članka 226. stavka 1. i 2. ovoga Zakona odgovarajuće se primjenjuju i na zavode za zaštitu prirode županija i Grada Zagreba.

(4) Stručne poslove zaštite prirode obavljaju i javne ustanove koje upravljaju zaštićenim područjima i drugim zaštićenim prirodnim vrijednostima sukladno ovom Zakonu, aktu o osnivanju i statutu.

VI. INVENTARIZACIJA I PRAĆENJE STANJA (MONITORING)

Članak 232.

(1) Zavod uspostavlja i provodi inventarizaciju svih sastavnica biološke i krajobrazne raznolikosti (biološke svojte, stanišni tipovi i tipovi krajobraza), kartiranje ugroženih svojti i stanišnih tipova, te njihovo stalno i pravodobno dopunjavanje.

(2) Podaci o inventarizaciji dostavljaju se Ministarstvu. Podaci su javni, osim ako se radi zaštita divljih svojti ili staništa podaci ne proglase tajnim.

Članak 233.

(1) Zavod prati i organizira praćenje stanje očuvanosti prirode (monitoring).

(2) Praćenje stanja očuvanosti prirode obuhvaća:

– praćenje i ocjenu stanja bioloških svojti, njihovih staništa, stanišnih tipova, ekološki značajnih područja, ekoloških sustava, ekološke mreže te tipova krajobraza,

– praćenje promjena geoloških vrijednosti (pojave klizišta, urušavanja, novih izvora i sl.), što obuhvaća i izradu posebnih geoloških karata kao podloga za daljnja istraživanja i praćenja,

– praćenje stanja zaštićenih prirodnih vrijednosti.

(3) Podaci o praćenju stanja očuvanosti prirode (monitoringu) dostavljaju se Ministarstvu. Podaci su javni, osim ako se radi zaštita divljih svojti ili staništa podaci ne proglase tajnim.

Članak 234.

(1) Republika Hrvatska potiče i promiče znanstvena istraživanja u području zaštite prirode.

(2) Za istraživanja na zaštićenim područjima, za istraživanja zaštićenih biljnih, gljivljih i životinjskih vrsta i za istraživanja zaštićenih minerala i fosila potrebno je ishoditi dopuštenje Ministarstva. Dopuštenjem se utvrđuju i uvjeti zaštite prirode. Dopuštenje se izdaje rješenjem.

(3) Pravna ili fizička osoba koja je obavila istraživanja dužna je o rezultatima istraživanja izvijestiti Ministarstvo u roku od trideset dana od dana završetka istraživanja.

Članak 235.

(1) Ministarstvo ustrojava, a Zavod vodi informacijski sustav zaštite prirode kao dio jedinstvenoga informacijskog sustava Ministarstva, prema međunarodno prihvaćenim standardima i obvezama.

(2) Zavod prikuplja, obrađuje i objedinjuje podatke o stanju prirode, izrađuje izvješća i vodi baze podataka u sklopu informacijskog sustava zaštite prirode.

VII. PRISTUP INFORMACIJAMA I SUDJELOVANJE JAVNOSTI

1. Obavješćivanje javnosti

Članak 236.

(1) Ministarstvo, Zavod, zavodi za zaštitu prirode županija i Grada Zagreba, uredi državne uprave, nadležna tijela jedinica lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave, javne ustanove koje upravljaju zaštićenim prirodnim vrijednostima dužni su osigurati javnost podataka u svezi sa stanjem i zaštitom prirode, osim ako posebnim zakonom ili aktom mjerodavnog tijela nije propisana tajnost podataka.

(2) Nadležna tijela i pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka dužni su voditi očevidnik o podacima o stanju i zaštiti prirode, i u slučaju oštećenja prirode dužni su o tome izvijestiti

javnost s uputama o postupanju radi njene zaštite i očuvanja. U slučaju bilo kakve neposredne prijetnje prirodi i zdravlju ljudi javnost se izvješćuje o poduzimanju potrebitih mjera i radnji u cilju sprječavanja ili ublažavanje šteta koje bi mogle proisteći iz te opasnosti.

(3) Informacije moraju biti pravodobne i istinite.

Članak 237.

(1) Ministarstvo, Zavod, zavodi za zaštitu prirode županija i Grada Zagreba, uredi državne uprave, nadležna tijela jedinica lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave, javne ustanove koje upravljaju zaštićenim prirodnim vrijednostima dužni su sredstvima javnog priopćavanja na njihov zahtjev pružiti informacije o stanju i zaštiti prirode, o obavljanju poslova zaštite te omogućiti uvid u odgovarajuću dokumentaciju.

(2) Informacije o stanju i zaštiti prirode daju se, u pravilu, u pisanom obliku.

(3) Saboru i Vladi podnose se izvješća o stanju i zaštiti prirode na zahtjev tih tijela i na način propisan ovim Zakonom.

(4) Skupštine županija i Skupština Grada Zagreba dužne su izvješća o stanju i zaštiti prirode dostavljati Ministarstvu svake dvije godine, te u drugo vrijeme na zahtjev toga tijela.

Članak 238.

Svaka osoba, koja smatra da je njezin zahtjev za informacijom zanemaren ili nepravедno odbijen, bilo djelomično bilo u cijelosti, ima pravo na odgovarajuću zaštitu svoga prava pred sudbenim ili drugim nadležnim tijelima.

2. Sudjelovanje javnosti u odlučivanju

Članak 239.

(1) Tijekom izrade propisa, odnosno akata o proglašavanju zaštićenih prirodnih vrijednosti, dokumenata prostornog uređenja, planova upravljanja zaštićenim područjima, i planova korištenja prirodnih dobara, kao i opće primjenjivih i pravno obvezujućih propisa i dokumenata u području zaštite prirode, osigurava se sudjelovanje javnosti.

(2) Javnost mora biti tijekom postupaka iz stavka 1. ovoga članka izviješčena putem javne obavijesti ili pojedinačno obaviješčena o aktu ili djelatnosti koji mogu utjecati na stanje u prirodi.

(3) Obavješćivanje javnosti obvezno je u slučajevima propisanim ovim Zakonom i na temelju njega donesenim propisima.

Članak 240.

(1) Strukovne i druge udruge (u daljnjem tekstu: udruge) imaju pravo sudjelovati u zaštiti prirode.

(2) Za postignute rezultate u zaštiti prirode, te ostvarene rezultate na poticanju i promicanju zaštite prirode, udruge mogu ostvarivati nagrade i druga priznanja.

Članak 241.

U cilju zaštite prirode udruge mogu:

- zatražiti od nadležnih tijela i drugih ovlaštenih pravnih osoba poduzimanje odgovarajućih mjera iz njihove nadležnosti radi zaštite prirode,
- pokretati odgovarajuće postupke pred upravnim i sudskim tijelima u slučaju nanošenja šteta u prirodi, ugrožavanja ili na drugi način umanjivanja značenja prirodne vrijednosti.

Članak 242.

(1) Članovi strukovnih udruga čija djelatnost ima za cilj zaštitu prirode i koji posjeduju službenu iskaznicu koju izdaje Ministarstvo, imaju pravo:

- ulaziti u sva zaštićena područja uz predočenje službene iskaznice,
- upozoriti svaku osobu, koja ugrožava ili nanosi štetu prirodnim vrijednostima, na nezakonitost njenog postupanja i na pravne posljedice, a po potrebi obaviti i prijavu o nedopuštenom ponašanju u prirodi nadležnom tijelu, odnosno javnoj ustanovi koja upravlja zaštićenim područjem,
- pružiti informacije o zaštićenoj prirodnoj vrijednosti, o dopuštenim i nedopuštenim radnjama.

(2) Ministarstvo je dužno voditi upisnik udruga čija djelatnost ima za cilj zaštitu prirode i upisnik članova tih udruga kojima je izdana službena iskaznica.

(3) Uvjete za upis u upisnik udruga iz stavka 2. ovoga članka, uvjete za izdavanje službene iskaznice, način izdavanja i način vođenja upisnika propisat će ministar pravilnikom.

3. Čuvanje i korištenje podataka

Članak 243.

(1) Dokumentacija i podaci o inventarizaciji svih sastavnica biološke i krajobrazne raznolikosti te praćenje stanja očuvanosti prirode, a osobito zaštićenih prirodnih vrijednosti čuva se u Ministarstvu.

(2) Dokumentaciju i podatke iz stavka 1. ovoga članka prikuplja Zavod.

(3) Način čuvanja dokumentacije i podataka iz stavka 1. ovoga članka propisat će ministar pravilnikom.

Članak 244.

(1) Svatko ima pravo u za to određeno vrijeme i pod nadzorom službenika Ministarstva obaviti uvid u podatke kojima raspolaže Ministarstvo, te iz podataka dobiti izvode, ispise ili preslike.

(2) Uvid u dokumentaciju i podatke Ministarstvo može ograničiti u opsegu koji zahtijevaju interesi zaštite prirodnih vrijednosti, unutarnje sigurnosti ili obrane Republike Hrvatske. Za ograničavanje uvida u dokumentaciju i izdavanje podataka Ministarstvo je dužno izdati rješenje.

(3) Za izdavanje izvoda, ispisa i preslika iz dokumentacije Ministarstva stranka plaća upravnu pristojbu te stvarne troškove za obavljanje pojedinih poslova.

(4) Uvjete i mjerila za određivanje visine stvarnih troškova nastalih uporabom podataka Ministarstva odredit će ministar pravilnikom.

(5) Sredstva ostvarena naplatom naknada prihod su državnog proračuna.

VIII. ZNAK ZAŠTITE PRIRODE

Članak 245.

(1) Radi promicanja zaštite prirode i identifikacije službene osobe u postupku nadzora i poduzimanja mjera na zaštiti prirode koristi se znak zaštite prirode.

(2) Izgled znaka, postupak i uvjete za njegovo nošenje i korištenje ministar će propisati pravilnikom.

IX. PROMICANJE ODGOJA I OBRAZOVANJA U ZAŠTITI PRIRODE

Članak 246.

(1) Republika Hrvatska je dužna osigurati uvjete za usklađenu provedbu odgoja i obrazovanja o zaštiti prirode na svim razinama odgojno-obrazovnog sustava.

(2) Odgoj i obrazovanje o zaštiti prirode provodi se i u sustavu muzejske djelatnosti.

(3) Republika Hrvatska je dužna skrbiti o potrebitom obrazovanju službenika i namještenika u državnim tijelima i javnim službama radi učinkovite provedbe propisa o zaštiti prirode.

(4) Ministarstvo, županije, Grad Zagreb, gradovi i općine, te pravne osobe s javnim ovlastima dužni su poticati obrazovanje javnosti o zaštiti prirode i njenom očuvanju putem medija, predavanja i izdavačke djelatnosti, te izvješćivati o prirodnim vrijednostima radi njihova posjećivanja u cilju obrazovanja, razgledavanja i rekreacije.

(5) Javne ustanove koje upravljaju zaštićenim područjima dužne su provoditi osposobljavanje djelatnika stručnih i nadzornih službi ustanove.

(6) Način osposobljavanja djelatnika stručnih i nadzornih službi ministar će propisati pravilnikom.

Članak 247.

(1) U cilju promicanja zaštite prirode obilježava se svake godine Dan zaštite prirode.

(2) U Danu zaštite prirode organiziraju se odgojne, obrazovne, rekreativne, stručne i druge aktivnosti kojima se na primjeren način potiče i promiče zaštita prirode.

(3) Dan zaštite prirode obilježava se svake godine 22. svibnja na međunarodni dan biološke raznolikosti.

X. PRIZNANJA I NAGRADE ZA POSTIGNUĆA U ZAŠTITI PRIRODE

Članak 248.

(1) Priznanja i nagrade za postignuća u području zaštite prirode dodjeljuju se za:

- ostvarene rezultate na poticanju i promicanju zaštite prirode,
- ostvarene rezultate rada na projektima i programima u zaštiti prirode,
- razvoj sustava obrazovanja o zaštiti prirode u odgoju i obrazovanju,
- doprinos pojedinca za razvoj i unapređenje zaštite prirode na državnoj i međunarodnoj razini,
- doprinos stručnih institucija, te strukovnih i drugih udruga razvoju i unaprjeđenju zaštite prirode.

(2) Priznanja i nagrade dodjeljuje Ministarstvo.

(3) Vrste, izgled, postupak i način dodjele priznanja i nagrada ministar će propisati pravilnikom.

XI. FINANCIRANJE ZAŠTITE PRIRODE

Članak 249.

(1) U državnom proračunu osiguravaju se sredstva za zaštitu prirodnih vrijednosti od međunarodnog i državnog značenja, kao i onih prirodnih vrijednosti za koje to utvrdi Ministarstvo, za novčane i druge poticaje propisane ovim Zakonom, za naknade šteta nanesenih od zaštićenih životinja, za ostvarenje prava prvokupa Republike Hrvatske, za naknade vlasnicima i ovlaštenicima prava na nekretninama za ograničenja kojima su podvrgnuti u zaštićenim prirodnim vrijednostima koje su od međunarodnog i državnog značenja, te za druge namjene utvrđene ovim Zakonom.

(2) U proračunu županije, Grada Zagreba, gradova i općina osiguravaju se sredstva za zaštitu prirodnih vrijednosti koje proglašava županija, odnosno Grad Zagreb, za novčane i druge poticaje propisane ovim Zakonom, te za ostvarenje prava prvokupa i naknade vlasnicima i

ovlaštenicima prava na nekretninama za ograničenja kojima su podvrgnuti u tim zaštićenim prirodnim vrijednostima.

(3) Sredstva za financiranje zaštite prirode osiguravaju se korištenjem prirodnih dobara i zaštićenih prirodnih vrijednosti, ako ovim ili posebnim zakonom nije drugačije određeno, naknadama od koncesijskih odobrenja i iz drugih izvora utvrđenih zakonom ili propisima donesenim na temelju zakona.

XII. NADZOR

1. Upravni nadzor

Članak 250.

(1) Upravni nadzor nad primjenom odredaba ovoga Zakona i na temelju njega donesenih propisa obavlja Ministarstvo.

(2) Upravni nadzor nad primjenom ovoga Zakona u dijelu koji se odnosi na genetski modificirane organizme obavlja Ministarstvo, ministarstvo nadležno za poslove zdravstva, ministarstvo nadležno za poslove poljoprivrede i šumarstva i ministarstvo nadležno za poslove znanosti i tehnologije, svako u svom djelokrugu.

2. Neposredni nadzor u zaštićenim područjima

2.1. Glavni nadzornik i nadzornici

Članak 251.

(1) Neposredni nadzor u zaštićenim područjima obavljaju glavni nadzornik i nadzornici javne ustanove koja upravlja zaštićenim područjem.

(2) Nadzornika imenuje upravno vijeće javne ustanove koja upravlja zaštićenim područjem, a glavnog nadzornika upravno vijeće uz suglasnost ministra.

(3) Za glavnog nadzornika može se imenovati osoba koja ima višu ili visoku stručnu spremu, tri godine radnog iskustva i položen stručni ispit, a za nadzornika osoba koja ima najmanje srednju stručnu spremu, jednu godinu radnog iskustva i položen stručni ispit.

(4) Glavni nadzornik i nadzornik dokazuju svoj identitet službenom iskaznicom.

(5) Glavni nadzornik i nadzornik za vrijeme obavljanja službe nose službenu odoru, znak zaštite prirode i znak zaštićenog područja kojega nadziru, te kratko vatreno oružje.

(6) Uvjete i način korištenje te čuvanje vatrenog oružja kojeg nose glavni nadzornik i nadzornici u obavljanju nadzora propisat će Vlada uredbom.

(7) Sadržaj stručnog ispita za glavnog nadzornika i nadzornika, način polaganja, sadržaj, oblik i način izdavanja službene iskaznice te izgled odore, ministar će propisati pravilnikom.

Članak 252.

(1) U provedbi nadzora, ako zatekne osobu u zaštićenom području da obavlja radnje za koje je propisana prekršajna odgovornost odredbama članka 274., 275., 276. i 277. ovoga Zakona, glavni nadzornik i nadzornik imaju pravo i obvezu:

- zatražiti osobnu iskaznicu ili drugu ispravu radi utvrđivanja identiteta te osobe,
- pregledati prtljagu, prijevozno sredstvo ili plovilo,
- privremeno ograničiti kretanje na određenom području,
- izdati prekršajni nalog protiv okrivljenika radi naplate globe, novčane kazne, štete ili troškova nanesenih od počinitelja prekršaja,
- naplatiti globu, štetu ili učinjene troškove od prekršitelja bez prekršajnog naloga, uz izdavanje potvrde o naplaćenju globi,
- privremeno oduzeti protupravno prisvojeni dio živog ili neživog svijeta koji pripada zaštićenom području, kao i sredstva kojima je izvršeno protupravno prisvajanje,
- zatražiti uspostavu prijašnjeg stanja, odnosno narediti mjere za sprječavanje i uklanjanje štetnih posljedica,
- izreći upravnu mjeru,
- podnijeti prekršajnu ili kaznenu prijavu.

(2) Prekršajnim nalogom iz stavka 1. podstavka 4. ovoga članka može se izreći prekršajna kazna u najnižem iznosu propisanom za taj prekršaj ili narediti zaštitnu mjeru, a globom iz stavka 1. podstavka 5. ovoga članka može se naplatiti iznos u visini od 500,00 kuna za fizičke osobe, a za pravne osobe 10.000,00 kuna.

(3) Sredstva naplaćena prema stavku 1. podstavku 5. ovoga članka prihod su javne ustanove.

(4) Glavni nadzornik i nadzornik mogu, na temelju odluke upravnog vijeća javne ustanove, obavljati i poslove čuvara prirode (rendžera).

(5) Postupanje u nadzoru i način rada glavnog nadzornika i nadzornika ministar će propisati pravilnikom.

Članak 253.

(1) Prekršajne postupke u prvom stupnju, po prekršajnoj prijavi glavnog nadzornika i nadzornika, za prekršaje propisane člankom 274., 275., 276. i 277. ovoga Zakona vodi i rješenje o prekršaju donosi službenik Ministarstva kojeg ovlasti ministar.

(2) O žalbama protiv odluka službenika iz stavka 1. ovoga članka donesenih radi pripremanja i vođenja postupka i o zahtjevu za obnovu prekršajnog postupka odlučuje u drugom stupnju vijeće od tri člana koje ovlašćuje ministar.

(3) Na prekršajne postupke koji se vode prema stavku 1. ovoga članka primjenjuju se odredbe članka 278. i 279. ovoga Zakona.

2.2. Čuvari prirode (rendžeri)

Članak 254.

(1) Neposrednu zaštitu i poslove čuvanja i promicanja zaštićenog područja obavljaju i čuvari prirode (rendžeri), a osobito:

- planiranje, organiziranje i izvođenje poučnih šetnji zaštićenim područjem,
- ekološku poduku posjetitelja zaštićenog područja i lokalnog stanovništva,
- skrb o sigurnosti posjetitelja i o poduzimanju radnji spašavanja,
- motrenje i praćenje stanja biljnih, gljivljih i životinjskih vrsta, te drugih vrijednosti zaštićenog područja,
- suradnja s voditeljima istraživačkih i drugih dopuštenih projekata u zaštićenom području,
- suradnja s vlasnicima i s ovlaštenicima prava na nekretninama u zaštićenom području u cilju zaštite prirode,
- nadzor obavljanja dopuštenih djelatnosti i radnji u zaštićenom području,
- skrb o održavanju infrastrukturnih objekata u zaštićenom području,
- obavljanje poslova nadzornika po posebnom ovlaštenju.

(2) Čuvari prirode (rendžeri) mogu obavljati poslove nadzornika utvrđene člankom 252. stavkom 1. ovoga Zakona, ako ih za obavljanje tih poslova ovlasti upravno vijeće, i ako u roku od godine dana od dana izdavanja ovlaštenja polože stručni ispit za nadzornike.

(3) Ustrojstvo službe čuvara prirode (rendžerske službe), način rada, te uvjete za obavljanje tih poslova Vlada će propisati uredbom.

3. Inspeksijski nadzor

Članak 255.

(1) Inspeksijski nadzor nad primjenom ovoga Zakona i na temelju njega donesenih propisa obavlja inspekcija zaštite prirode u Ministarstvu.

(2) Inspeksijski nadzor provodi viši inspektor zaštite prirode i inspektori zaštite prirode.

(3) Inspeksijski nadzor mogu obavljati i drugi državni službenici Ministarstva na temelju posebnog ovlaštenja ministra.

(4) Viši inspektor zaštite prirode i inspektor zaštite prirode u provedbi inspekcijskog nadzora dokazuju službeno svojstvo, identitet i ovlasti službenom iskaznicom i značkom.

(5) Sadržaj, oblik i način izdavanja službene iskaznice ministar će propisati pravilnikom.

(6) Inspektori zaštite okoliša, sanitarni inspektori, veterinarski inspektori, poljoprivredni inspektori, inspektori zaštite bilja, vodopravni inspektori, šumarsko-lovni inspektori i inspektori Državnog inspektorata obavljaju inspekcijski nadzor nad primjenom ovoga Zakona, svaki u okviru svojih nadležnosti, sukladno ovom Zakonu i posebnim propisima.

(7) Inspekcijski nadzor na zaštićenim područjima i zaštićenim prirodnim vrijednostima provode djelatnici Inspektorata unutarnjih poslova Ministarstva unutarnjih poslova.

Članak 256.

(1) Za višeg inspektora zaštite prirode može se postaviti osoba koja ima visoku stručnu spremu iz područja prirodnih znanosti s najmanje deset godina radnog iskustva u struci i tri godine radnog iskustva na poslovima inspekcije zaštite prirode, te položen državni stručni ispit za inspektora zaštite prirode.

(2) Za inspektora zaštite prirode može se postaviti osoba koja ima visoku stručnu spremu iz područja prirodnih znanosti s najmanje četiri godine radnog staža u struci, te položen državni stručni ispit za inspektora zaštite prirode.

(3) Pored uvjeta iz stavka 1. i 2. ovoga članka viši inspektor zaštite prirode i inspektor zaštite prirode moraju ispunjavati i uvjete određene propisima kojima se uređuju položaj, prava i obveze državnih službenika.

Članak 257.

(1) Viši inspektor zaštite prirode i inspektor zaštite prirode (u daljnjem tekstu: inspektor) vodi očevidnik o obavljenim pregledima i drugim radnjama s podacima o provedbi inspekcijskog nadzora.

(2) Sadržaj i način vođenja očevidnika iz stavka 1. ovoga članka ministar će propisati pravilnikom.

Članak 258.

(1) Ako inspektor utvrdi ili sazna za povredu propisa čiju je primjenu ovlašten nadzirati, dužan je provesti inspekcijski postupak i poduzeti mjere propisane ovim Zakonom.

(2) Protiv rješenja i zaključka inspektora kojim se okončava postupak ili izriče upravna mjera ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

(3) Žalba protiv rješenja, odnosno zaključka, ne odgađa njihovo izvršenje.

(4) O činjenicama utvrđenim u inspekcijskom postupku, odnosno o poduzetim mjerama inspektor je dužan obavijestiti podnositelja prijave.

(5) Obavijest inspektora iz stavka 4. ovoga članka nije upravni akt.

(6) Ako inspektor utvrdi da nisu povrijeđeni propisi čiju je primjenu ovlašten nadzirati, donijet će zaključak o obustavi inspekcijskog postupka.

Članak 259.

U provedbi inspekcijskog nadzora inspektor ima pravo zatražiti osobne podatke, pregledati zgrade i objekte poslovnih, stambenih i drugih prostora, sredstva rada, alate, vozila i druga prijevozna sredstva, poslovnu dokumentaciju i isprave na temelju kojih se dokazuje identitet osoba, te prirodne vrijednosti na kojima se obavlja inspekcijski nadzor.

Članak 260.

(1) Inspektor ima pravo i dužnost u inspekcijskom nadzoru pregledati zaštićenu prirodnu vrijednost, te ostale prirodne vrijednosti koje uživaju zaštitu na temelju ovoga Zakona, odgovarajuću dokumentaciju, poslovne spise, opremu te u upravnom postupku saslušati pojedine osobe.

(2) Nadzirana osoba dužna je inspektor osigurati uvjete za provođenje nadzora, omogućiti pregled u radnim prostorijama, dati na uvid sve podatke i dokumentaciju potrebnu za provedbu nadzora, te izvijestiti o poduzetim mjerama otklanjanja utvrđenih nedostataka.

Članak 261.

U provedbi nadzora nad zaštićenim prirodnim vrijednostima i drugim dijelovima prirode za koje je to utvrđeno ovim Zakonom inspektor nadzire:

- stanje kakvoće prirode,
- korištenje i uporabu zaštićenih prirodnih vrijednosti i drugih dijelova prirode,
- provođenje uvjeta i mjera zaštite prirode, te drugih akata izdanih na temelju ovoga Zakona,
- provođenje kompenzacijskih uvjeta,
- provođenje prostornih planova i planova gospodarenja prirodnim dobrima u dijelu koji se odnosi na mjere i uvjete zaštite prirode,
- provođenje plana upravljanja i programa zaštite, očuvanja, korištenja i promicanja zaštićene prirodne vrijednosti,
- radnje koje mogu prouzročiti promjene i oštećenja na zaštićenoj prirodnoj vrijednosti ili drugom dijelu prirode,
- provođenje neposredne zaštite, očuvanja i korištenja zaštićenih prirodnih vrijednosti,
- provođenje mjera zaštite zaštićenih biljnih, gljivljih i životinjskih svojti i ostalih zaštićenih prirodnih vrijednosti,

- izvoz, uvoz i provoz biljaka, gljiva i životinja, ako su ograničeni ili zabranjeni ovim Zakonom ili na temelju njega donesenim propisima,
- uvođenje i ponovno uvođenje divljih svojti u prirodu,
- prekogranični promet, provoz, ograničenu uporabu, namjerno uvođenje u okoliš i stavljanje na tržište GMO-a i proizvoda,
- zbrinjavanje otpada koji sadrži GMO,
- informiranje javnosti o stanju prirode,
- provođenje drugih propisanih uvjeta i mjera zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti utvrđenih ovim Zakonom i na temelju njega donesenih propisa.

Članak 262.

- (1) U provedbi inspekcijskog nadzora inspektor ima pravo i obvezu nadziranim osobama narediti da u primjerenom roku otklone utvrđene nedostatke i nepravilnosti u postupanju sa zaštićenim biljnim, gljivljim i životinjskim svojstama ili drugom zaštićenom prirodnom vrijednosti.
- (2) U provedbi inspekcijskog nadzora inspektor ima pravo i obvezu nadziranim osobama privremeno obustaviti djelatnosti, radnje i radove koji nisu u skladu s ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona, zatražiti uspostavu prijašnjeg stanja, odnosno narediti mjere za sprječavanje i uklanjanje štetnih posljedica.
- (3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka inspektor može narediti i hitne mjere radi sprječavanja ili smanjivanja štete nastale zbog obavljanja radova, djelatnosti i radnji, ili daljnjeg sprječavanja nastanka štete.

Članak 263.

- (1) U provedbi inspekcijskog nadzora inspektor ima pravo i obvezu nadziranim osobama privremeno oduzeti:
 - predmete kojima je učinjeno kazneno djelo ili prekršaj predviđen ovim Zakonom, propisima donesenim na temelju ovoga Zakona ili drugim propisima,
 - pokretnu zaštićenu prirodnu vrijednost i odrediti njihovu pohranu, odnosno čuvanje.
- (2) Za oduzete predmete i prirodne vrijednosti inspektor će izdati potvrdu, te podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog ili kaznenog postupka.
- (3) O trajnom oduzimanju zaštićene prirodne vrijednosti odlučuje nadležni sud.
- (4) Pokretna prirodna vrijednost stečena protuzakonitom radnjom koja je podložna kvarenju ili se ne može odgovarajuće zbrinuti ili ako njeno čuvanje zahtijeva nerazmjerne troškove, prodaje se, ako je prodaja dopuštena prema ovome Zakonu, a ostvarena sredstva prihod su

državnog proračuna, ili se s tom prirodnom vrijednosti postupa na način koji je najprimjereniji za njeno očuvanje i zaštitu.

(5) Iznimno od stavka 4. ovoga članka oduzeta prirodna vrijednost može se ustupiti karitativnoj ili drugoj udruzi uz potvrdu primitka, ali ne u svrhu trgovine.

Članak 264.

(1) U provedbi inspekcijskog nadzora inspektor ima pravo i obvezu nadziranim osobama, koje nemaju dopuštenje Ministarstva ili druge suglasnosti, rješenjem zabraniti:

- branje zaštićenih biljaka, gljiva i njihovih dijelova,
- rastjerivanje, hvatanje, držanje, ubijanje i prepariranje zaštićenih životinja i njihovih razvojnih oblika,
- uklanjanje gnijezda ili legla zaštićenih divljih svojti,
- uvođenje i ponovno uvođenje divljih svojti u prirodu,
- promet zaštićenih prirodnih vrijednosti,
- promet primjercima biljnih, gljivljih ili životinjskih svojti zaštićenim na temelju međunarodnih ugovora kojih je stranka Republika Hrvatska,
- promet nekretnina na zaštićenim prirodnim vrijednostima,
- uvoz, izvoz i provoz zaštićenih prirodnih vrijednosti,
- prekogranični promet, provoz, ograničenu uporabu, namjerno uvođenje u okoliš i stavljanje na tržište GMO-a i proizvoda,
- podvodne aktivnosti u zaštićenim područjima,
- obavljanje propisanih poslova zaštite prirode,
- istraživanja u zaštićenim područjima i/ili istraživanja pojedinih zaštićenih svojti.

(2) Inspektor može narediti hitne mjere radi zaštite života ljudi i smanjivanja štete nastale zbog obavljanja nedopuštenih djelatnosti, radnji ili zahvata.

(3) Inspektor je ovlašten zabraniti oštećivanje ili uništavanje staništa zaštićenih divljih svojti, kao i druge radnje i zahvate suprotno odredbama ovoga Zakona i na temelju njega donesenih propisa.

Članak 265.

(1) Ako inspektor u obavljanju inspekcijskog nadzora utvrdi da je počinjen prekršaj propisan ovim Zakonom, može izdati prekršajni nalog prema posebnom zakonu, odnosno poduzeti radnje potrebne za pokretanje prekršajnog postupka.

(2) Prekršajni nalog iz stavka 1. ovoga članka inspektor može izdati za prekršaj koji je učinjen prvi put i ako ocijeni neposrednim opažanjem da za taj prekršaj, s obzirom na sve relevantne okolnosti, odgovara kazna u najnižem zapriječenom iznosu.

(3) U izreci rješenja prekršajnog naloga navodi se uputa da se globa, novčana kazna, šteta ili troškovi trebaju platiti u roku od osam dana, ili da se u slučajevima propisanim posebnim zakonom, mogu platiti odmah na mjestu počinjenja prekršaja ili obavljenog nadzora.

Članak 266.

(1) Kad postoje uvjeti za izdavanje prekršajnog naloga inspektor može globu, novčanu kaznu, štetu ili troškove naplatiti od počinitelja prekršaja odmah, bez prekršajnog naloga, ali uz potvrdu.

(2) Na mjestu počinjenja prekršaja, odnosno na mjestu inspekcijskog nadzora, naplaćuje se cjelokupan iznos globe ili novčane kazne, zajedno s eventualnom štetom i troškovima.

(3) Ako počinitelj prekršaja ne pristane platiti globu, novčanu kaznu, štetu ili troškove na mjestu izvršenja prekršaja, odnosno mjestu inspekcijskog nadzora, izdat će mu se prekršajni nalog s uputom da plaćanje može izvršiti u roku od osam dana od dana kad je počinio prekršaj.

Članak 267.

Ako inspektor utvrdi povredu odredbe zakona ili drugih propisa nad primjenom kojih nadzor obavlja druga inspekcija, odnosno drugo tijelo državne uprave, izvijestit će o tome bez odgađanja nadležnu inspekciju, odnosno nadležno tijelo.

Članak 268.

(1) Nadzirana osoba dužna je o izvršenju rješenjem naređenog postupanja izvijestiti inspektora u roku od osam dana od dana isteka roka za izvršenje obveze.

(2) Ako nadzirana osoba ne postupi po rješenju inspektora, rješenje će se izvršiti putem druge osobe na trošak izvršenika. Troškovi izvršenja inspekcijskog rješenja putem druge osobe namiruju se iz državnog proračuna do naplate od izvršenika.

Članak 269.

Radi sprječavanja nastanka neotklonjivih šteta na zaštićenoj prirodnoj vrijednosti, biološkoj i krajobraznoj raznolikosti, odnosno radi naređivanja hitnih zaštitnih mjera, ili radi otklanjanja neposredne opasnosti za život i zdravlje ljudi ili za imovinu, rješenje u tijeku nadzora može se donijeti i usmeno. Usmeno se rješenje unosi u zapisnik uz naznaku da će se otpravak pisanog rješenja izvršiti u roku od osam dana.

Članak 270.

(1) Inspektor samostalno vodi postupak, obavlja radnje i poduzima mjere za koje je ovlašten.

(2) Nitko ne smije, koristeći se službenim položajem ili na drugi način, sprječavati ili ometati inspektora u obavljanju nadzora i poduzimanju mjera i radnji za koje je ovlašten.

(3) Ako se inspektoru u obavljanju nadzora i poduzimanju mjera i radnji za koje je ovlašten pruži otpor silom ili prijetnjom da će se izravno uporabiti sila, ili ako se takav otpor osnovano očekuje, inspektor može zatražiti pomoć službenih osoba nadležne policijske uprave.

Članak 271.

(1) Inspektor je odgovoran:

– ako propusti poduzeti, odnosno odrediti mjere ili radnje koje je po ovom Zakonu ili drugom propisu bio dužan poduzeti, odnosno odrediti,

– ako prekorači ovlasti utvrđene ovim Zakonom ili drugim propisom,

– ako ne podnese zahtjev ili prijavu, odnosno ne izvijesti nadležna tijela o utvrđenim nepravilnostima i nedostacima sukladno ovom Zakonu i posebnom propisu.

(2) Na prestanak službe i razrješenje inspektora primjenjuju se propisi o državnim službenicima.

XIII. KAZNENE ODREDBE

Članak 272.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 500.000,00 do 1.000.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna ili fizička osoba ako:

– obavi zahvat i radnju koja može dovesti do uništenja ili neke druge znatne ili trajne štete na ekološki značajnom području (članak 55.),

– obavi zahvat i radnju koja može dovesti do uništenja ili neke druge znatne ili trajne štete na međunarodnom ekološki značajnom području (članak 56. stavak 5.),

– istrijebi zavičajnu divlju svojtu (članak 57. stavak 2.),

– bez dopuštenja ili suprotno utvrđenim uvjetima namjerno uvodi u okoliš GMO (članak 113.),

– namjerno uvodi GMO na zaštićena područna, područja ekološke mreže i u dodirnim zonama utjecaja (članak 114).

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 70.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 3. ovoga članka odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 273.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 100.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna ili fizička osoba ako:

- provede zahvat za koji nije pribavljena ocjena prihvatljivosti za prirodu (članak 19.),
- uvodi divlju svojtu u prirodu na području Republike Hrvatske, na otoke, kao i u staništa u kojima svojta prirodno ne obitava, suprotno odredbama Zakona i provedbenog propisa (članak 64.),
- ponovno uvodi nestale divlje svojte u prirodu na područje Republike Hrvatske bez dopuštenja Ministarstva, suprotno uvjetima propisanim Zakonom i provedbenim propisom (članak 66.),
- provodi ograničenu uporabu GMO-a suprotno propisanim kontrolnim i drugim sigurnosnim mjerama i suprotno propisanim kriterijima vezanim uz razinu opasnosti (članak 101.),
- koristi zatvoreni sustav bez prijave Ministarstvu i upisa u upisnik GMO-a (članak 102.),
- ne uvrsti ograničenu uporabu GMO-a u odgovarajuću razinu opasnosti (članak 103.),
- ne izradi plan mjera za slučaj nesreće (članak 104. stavak 1.),
- ne dostavi podatke o planu mjera Ministarstvu i drugom nadležnom tijelu, te podatke ne učini dostupne javnosti (članak 104. stavak 2. i 3.),
- uporabljuje GMO iz 1. razine opasnosti bez potvrde o upisu u upisnik GMO-a (članak 107. stavak 1.),
- ne dostavi Ministarstvu na njegov zahtjev procjenu rizika (članak 107. stavak 2.),
- provodi ograničenu uporabu GMO-a iz 2. razine opasnosti bez prijave Ministarstvu i suprotno propisanim uvjetima (članak 108.),
- provodi ograničenu uporabu GMO-a iz 3. i 4. razine opasnosti bez dopuštenja Ministarstva ili suprotno uvjetima utvrđenim u dopuštenju (članak 109.),
- ne postupa sukladno zahtjevima Ministarstva (članak 110. i 111.),
- se u slučaju nesreće ne pridržava plana mjera utvrđenim za slučaj nesreće ili o njoj ne obavijesti Ministarstvo (članak 112.),
- ne izradi procjenu rizika odnosno opasnosti i plan mjera za slučaj nekontroliranog širenja GMO-a (članak 115. i 116.),
- ne izvijesti Ministarstvo o promjenama i ne postupi po zahtjevu Ministarstva da izmijeni uvjete uvođenja GMO-a u okoliš (članak 121.),
- ne dostavi Ministarstvu izvješće o rezultatima namjernog uvođenja GMO-a u okoliš u propisanom roku (članak 122. stavak 1.),
- u slučaju neplaniranog širenja GMO-a u okoliš ne djeluje u skladu s planom mjera i o događaju ne obavijesti Ministarstvo (članak 123. stavak 1.),

- stavlja proizvod od GMO-a na tržište bez dopuštenja ili suprotno dopuštenu (članak 124. i 129. stavak 6.),
- ne izvijesti nadležna tijela o opasnostima proizvoda od GMO-a i ne podnese novi zahtjev (članak 132.),
- stavlja na tržište proizvod od GMO-a bez potrebne dokumentacije, ili koji nije označen na propisani način (članak 133. i 134.),
- u rukovanju, pakiranju, prijevozu i provožu GMO-a ne primjenjuje propise o prijevozu opasnih tvari (članak 135.),
- uvozi GMO bez dopuštenja ili na nedopušten način (članak 136.),
- obavlja poslove ovlaštenog laboratorija bez dopuštenja Ministarstva ili suprotno dopuštenom načinu rada (članak 138. stavak 3.),
- ne zbrinjava i trajno neškodljivo uništava nastali otpad koji sadrži GMO na propisan način (članak 140.),
- ako ne nadoknadi štetu koju prouzroči nedopuštenim prekograničnim prijenosom, provozom, uporabom, namjernim uvođenjem u okoliš ili stavljanjem GMO-a ili proizvoda koji sadrže GMO na tržište (članak 141.).

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 15.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 274.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 25.000,00 do 200.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna i fizička osoba ako:

- organizira vožnje vozilima na motorni pogon izvan naselja, svih vrsta cesta, poljskih putova, uređenih staza i poligona za vožnju (članak 10.),
- stavlja na tržište i primjenjuje sredstva za zaštitu bilja i mineralna gnojiva na nedopušten način (članak 12.),
- koristi prirodna dobra na nedopušten način i sa štetnim posljedicama (članak 13.),
- donese planove bez ishođenja uvjeta zaštite prirode ili propisanih suglasnosti (članak 14. i 15.),
- donese plan gospodarenja prirodnim dobrima bez suglasnosti Ministarstva (članak 16.),
- po završetku zahvata ne uspostavi ili približi stanje u prirodi onom stanju koje je bilo prije zahvata (članak 18. stavak 2.),
- ne provede kompenzacijski uvjet na propisan način (članak 21. i 23.),

- gradi građevinu i izvodi druge radove i zahvate na zaštićenom području, ili gradi druge propisane građevine bez ishoda propisanih uvjeta zaštite prirode, odnosno pribavljene potvrde da je glavni projekt ili odgovarajuća dokumentacija izrađena u skladu s uvjetima zaštite prirode, ili izvodi, odnosno izvede radove suprotno izdanim uvjetima (članak 22.),
- kao nositelj zahvata ili korisnik prirodnih dobara bez odgađanja ne otkloni štetne posljedice (članak 24.),
- iskorištava mineralne sirovine na način da se ne osigurava očuvanje krajobraznih vrijednosti prostora i ne poduzme mjere sanacije, ili ako donese sanacijski projekt bez suglasnosti Ministarstva (članak 28.),
- koristi i gospodari šumama suprotno načelima održivog razvitka i načelima certifikacije šuma (članak 30. stavak 2. i 3.),
- obavlja pošumljavanje tamo gdje nije opravdano i na način koji ugrožava ugroženi nešumski i rijetki stanišni tip (članak 31.),
- koristi kemijska sredstva za zaštitu bilja u šumama bez dopuštenja (članak 32.),
- ne osigura stalan postotak zrelih, starih i suhih stabala prema uvjetima zaštite prirode (članak 33. stavak 1.),
- ne ostavlja neposječene površine utvrđene šumskogospodarskim osnovama, odnosno uvjetima zaštite prirode (članak 33. stavak 3.),
- ne gospodari na način da u najvećoj mjeri očuva šumske čistine i šumske rubove (članak 33. stavak 4.),
- ne gospodari na način da osigurava produljenje sječive zrelosti zavičajnih vrsta drveća (članak 33. stavak 5.),
- ne ishodi dopuštenje Ministarstva za propisano korištenje, uređenje, istraživanje, ronjenje, snimanje i ostale radnje i zahvate koji utječu na temeljne značajke, uvjete i prirodnu floru i faunu u speleološkom objektu ili njegovom nadzemlju (članak 36. stavak 2.),
- koristi speleološke objekte u svrhe posjećivanja i razgledavanja bez ili suprotno programu Ministarstva (članak 38.),
- ugrožava ili oštećuje speleološki objekt ili na drugi način sprječava njegovo korištenje (članak 39. stavak 1.),
- pregrađuje vodotoke, isušuje, zatrpava izvore, bare i dr., te time ugrožava prirodne vrijednosti i biološku raznolikost (članak 41. stavak 1.),
- gradi građevine, ili gospodarski koristi prirodna dobra suprotno propisanim uvjetima (članak 42.),
- ne osigura uređaje za prihvat zauljenih, kaljužnih i onečišćenih voda s brodova u lukama otvorenim za međunarodni promet (članak 44. stavak 1.),

- ispusti onečišćene, odnosno otpadne fekalne vode iz plovila u vodama zaštićenih dijelova prirode (članak 44. stavak 2.),
- stavlja u promet i koristi nedopuštene antivegetativne samopolirajuće organokositrene polimerne premaze (članak 46.),
- gospodari travnjacima na nedopušteni način (članak 48.),
- ne očuva rubne dijelove oranica kao staništa (članak 49.),
- ne provodi propisane mjere za očuvanje stanišnih tipova u povoljnom stanju (članak 53.),
- za dopušteni zahvat ne provede odgovarajuće kompenzacijske ili druge predviđene mjere (članak 55.),
- smanjuje populaciju divljih svojti, uništava njihova staništa ili mijenja njihove životne uvjete u mjeri u kojoj je svojta ugrožena (članak 57. stavak 3.),
- namjerno oštećuje ili uništava staništa divljih svojti (članak 58. stavak 1. podstavak 3.),
- ne provodi propisane načine, metode i tehnička sredstva koje najmanje ometaju divlje svojte ili staništa njihovih populacija (članak 59. stavak 1.),
- ne izgradi javnu cestu i drugu prometnicu ili drugu građevinu na način da osigura sigurno prelaženje divljih životinja (članak 60. stavak 1.),
- ne provodi propisane mjere zaštite i način održavanja prijelaza za divlje životinje (članak 60. stavak 3.),
- izvodi stupove i tehničke komponente srednjonaponskih vodova na nedopušten način (članak 61.),
- sakuplja biljke, gljive i njihove dijelove, te hvata i ubija životinje u svrhu prerade, trgovine i drugog prometa bez ishodađenja dopuštenja Ministarstva i drugih propisanih uvjeta (članak 62.),
- obavlja istraživanja bez dopuštenja nadležnog tijela i/ili ne dostavi rezultate istraživanja nadležnom tijelu (članak 63.),
- obavlja izvoz, uvoz i provoz biljaka, gljiva i životinja koje su zaštićene na temelju ovoga Zakona ili međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka, njihovih dijelova ili derivata bez dopuštenja i suprotno uvjetima propisanim Zakonom i provedbenim propisom (članak 67., 68. i 69.),
- obavlja trgovinu suprotno propisanim uvjetima (članak 74.),
- trguje strogo zaštićenim biljkama i gljivama (članak 79. stavak 2.),
- namjerno hvata, drži i ubija strogo zaštićene životinje, oštećuje ili uništava njihove razvojne oblike, gnijezda ili legla, te područja razmnožavanja i odmaranja, uznemiruje ih u vrijeme

razmnožavanja, podizanja mladih i hibernacije, te namjerno uništava ili uzima jaja iz prirode ili drži prazna jaja (članak 79. stavak 3. podstavak 1., 2., 3. i 4.),

– prikriva, drži, uzgaja, trguje, otuđuje ili na bilo koji način pribavlja zaštićene biljke, gljive i životinje, kao i preparira strogo zaštićene životinje (članak 79. stavak 3. podstavak 5.),

– postupa suprotno propisu u odnosu na samonikle biljke, gljive i životinje koje se nalaze u strogom rezervatu, nacionalnom parku i posebnom rezervatu, te na životinje u podzemlju (članak 79. stavak 4.),

– drži u zatočeništvu, uzgaja, prodaje i kupuje zaštićene divlje svojte suprotno propisanim uvjetima (članak 81.),

– izvozi ili uvozi strogo zaštićene biljke, gljive i životinje bez dopuštenja Ministarstva (članak 82.),

– koristi zaštićene divlje svojte suprotno propisanim uvjetima (članak 85.),

– upotrebljuje neselektivna sredstva hvatanja i ubijanja zaštićenih životinja te sredstva koja mogu prouzročiti lokalno nestajanje ili ozbiljno uznemiravanje populacije vrsta (članak 86.),

– ne štiti zavičajne udomaćene svojte na propisan način (članak 88),

– koristi genski materijal ili uzima iz prirode uz ugrožavanje ekološkog sustava i populacija vrsta (članak 89. stavak 2., 3. i 4.),

– upravlja genskim bankama bez ovlaštenja (članak 91. stavak 3.),

– bez valjana razloga uništava minerale ili fosile (članak 142. stavak 4.),

– uzima iz prirode minerale ili fosile koji su proglašeni zaštićenim prirodnim vrijednostima ili se nalaze na zaštićenom nalazištu (članak 144. stavak 1.),

– stavlja u promet minerale i fosile bez dopuštenja (članak 147. stavak 3.),

– izvozi minerale ili fosile koji su proglašeni zaštićenim prirodnim vrijednostima (članak 149. stavak 2.),

– obavlja u strogom rezervatu radnje koje nisu dopuštene (članak 151.),

– obavlja nedopuštenu gospodarsku uporabu prirodnih dobara ili drugu nedopuštenu djelatnost u nacionalnom parku (članak 152.),

– obavlja nedopuštene zahvate i radnje koje mogu narušiti svojstva zbog kojih je proglašen posebni rezervat (članak 153. stavak 3.),

– obavlja djelatnosti kojima se ugrožavaju bitne značajke i uloga parka prirode, ili obavlja gospodarske djelatnosti i korištenje prirodnih dobara bez ishođenja uvjeta zaštite prirode (članak 154.),

- obavlja djelatnost kojom se ugrožava bitno značenje i uloga regionalnog parka ili obavlja gospodarske djelatnosti i korištenje prirodnih dobara bez ishođenja uvjeta zaštite prirode (članak 155. stavak 2.),
- na spomeniku prirode ili njegovoj neposrednoj blizini obavlja radnje koje ugrožavaju njegova obilježja i vrijednosti (članak 156. stavak 3.),
- obavlja radnje i djelatnosti koje narušavaju obilježja zbog kojih je proglašen značajni krajobraz (članak 157. stavak 2.),
- obavlja radnje i djelatnosti kojima nije svrha održavanje ili uređenje park-šume (članak 158. stavak 2.),
- obavlja zahvate i radnje kojima se mijenjaju ili narušavaju vrijednosti radi kojih je zaštićen spomenik parkovne arhitekture (članak 159. stavak 2.),
- obavlja radnje i zahvate na zaštićenoj prirodnoj vrijednosti bez ishođenja dopuštenja (članak 185.),
- ne obavi ponudu za prodaju nekretnine po pravu prvokupa na način propisan Zakonom (članak 192. stavak 1. i 2.),
- proda nekretninu koja se nalazi na zaštićenoj prirodnoj vrijednosti drugoj osobi u cijenu koja je niža od cijene navedene u ponudi uz pravo prvokupa (članak 192. stavak 4.),
- ne pribavi suglasnost nadležnog tijela za stjecanje prava vlasništva u zaštićenoj prirodnoj vrijednosti (članak 194. stavak 3.),
- ne provodi propisane uvjete i mjere zaštite prirode utvrđene odlukom ili ugovorom o koncesiji (članak 209. stavak 1. podstavak 5. i članak 210. stavak 2. podstavak 2.),
- ne poduzme sve mjere i radnje na sprječavanju nastalih promjena i oštećenja (članak 215. stavak 1.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini pravna osoba, kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 7.000,00 do 30.000,00 kuna.

Članak 275.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 15.000,00 do 25.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna ili fizička osoba ako:

- ne dopuste obilazak i pregled prirodnina (članak 9.),
- ne prijavi otkriće speleološkog objekta ili njegovog dijela u propisanom roku (članak 35. stavak 5.),
- oštećuje, uništava ili odnosi špiljski nakit i podzemni živi svijet speleološkog objekta (članak 36. stavak 1.),

- uplovi plovilo u vode zaštićenih dijelova prirode koji nema posebne spremnike za prihvat onečišćenih odnosno fekalnih otpadnih voda (članak 44. stavak 3.),
- namjerno hvata, ozljeđuje ili ubija divlje životinje (članak 58. stavak 1. podstavak 1.),
- namjerno uklanja divlje biljke i gljive iz njihovih staništa, smanjuje njihove populacije ili ih uništava (članak 58. stavak 1. podstavak 2.),
- drži u zatočeništvu u neprikladnim uvjetima i bez odgovarajuće skrbi, odnosno suprotno propisanim uvjetima životinje divljih svojti (članak 70. stavak 1.),
- prikazuje u zoološkim vrtovima, akvarijima, terarijima ili sličnim prostorima životinje zavičajnih ili stranih divljih svojti bez dopuštenja Ministarstva (članak 71. stavak 1.),
- uzgaja zavičajne i strane divlje svojte bez dopuštenja odnosno suglasnosti Ministarstva (članak 72. stavak 1. i 2.),
- uzgojene životinje ne obilježi na propisani način (članak 73. stavak 1.),
- ne onemogući da uzgojena životinja pobjegne u prirodu i prouzroči štetu (članak 73. stavak 2.),
- namjerno bere, sakuplja, siječe ili iskopava samonikle strogo zaštićene biljke ili gljive (članak 79. stavak 1.),
- drži strogo zaštićene biljke i gljive (članak 79. stavak 2.),
- obavlja istraživanja strogo zaštićenih svojti bez dopuštenja Ministarstva (članak 83. stavak 1.),
- obavlja djelatnosti na mjestu nalaza koje mogu dovesti do uništenja ili oštećivanja nalaza minerala ili fosila (članak 145. stavak 4.),
- ne pribavi dopuštenje za istraživanje nalazišta minerala i fosila (članak 146. stavak 1.),
- pri uzimanju minerala i fosila koristi strojeve ili druga nedopuštena sredstva (članak 148. stavak 1.),
- ne provodi mjere zaštite propisane Zakonom dok je prirodna vrijednost pod privremenom zaštitom (članak 169.),
- ne postupa sukladno planu upravljanja za zaštićeno područje (članak 181. stavak 4. i članak 182.),
- organizira posjećivanje i razgledavanje zaštićene prirodne vrijednosti suprotno zabrani ili ograničenjima (članak 186.),
- ne dopušta pristup zaštićenoj prirodnoj vrijednosti prema propisanim uvjetima (članak 187. stavak 1.),

- ne sklopi ugovor o zaštiti neke prirodne vrijednosti, odnosno ne sklopi ugovor o skrbništvu nad nekom prirodnom vrijednošću prema propisanim uvjetima (članak 189. i članak 190.),
- ne dostavi podatke o stanju i zaštiti prirode (članak 233. stavak 3.),
- obavlja istraživanja bez suglasnosti Ministarstva ili (članak 234.),
- ne izvješćuje javnost o stanju zaštite prirode u slučajevima propisanim Zakonom (članak 239.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini pravna osoba, kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 5.000,00 do 20.000,00 kuna.

Članak 276.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 7.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna ili fizička osoba ako:

- ne provodi saniranje posljedica namjernog ili nenamjernog ispuštanja onečišćenih, odnosno otpadnih fekalnih voda na propisani način (članak 44. stavak 4.),
- sakuplja biljke, gljive i njihove dijelove, te hvata ili ubija životinje u svrhu prerade, trgovine i drugog prometa bez suglasnosti vlasnika i ovlaštenika prava (članak 62. stavak 2.),
- sakuplja biljke, gljive i njihove dijelove, te hvata ili ubija životinje radi znanstveno-istraživačkog rada i iznošenja iz Republike Hrvatske bez dopuštenja Ministarstva (članak 63. stavak 4.),
- ne prijavi uvoz ili izvoz životinje, gljive ili biljke nadležnoj carinskoj službi (članak 68.),
- ne izvijesti u propisanom roku Ministarstvo o stjecanju vlasništva nad zaštićenim životinjama (članak 70. stavak 2.),
- ne izda novom vlasniku potvrdu o podrijetlu životinje (članak 74. stavak 5.),
- ne prijavi Ministarstvu mrtve, bolesne ili ozlijeđene strogo zaštićene divlje svojte (članak 81. stavak 4.),
- ne dostavi Ministarstvu podatke u propisanom roku o rezultatima istraživanja strogo zaštićenih svojti u svezi procjene ugroženosti utvrđene istraživanjem s prijedlogom zaštitnih mjera (članak 83. stavak 2.),
- ne štiti i čuva minerale ili fosile na propisan način (članak 143. stavak 2.),
- ne prijavi Ministarstvu u propisanom roku pronalazak minerala ili fosila ili ne poduzme nužne mjere zaštite od uništenja, oštećivanja ili krađe (članak 145. stavak 1.),
- ne omogući istraživanje nalazišta minerala ili fosila u skladu s rješenjem Ministarstva (članak 145. stavak 5.),

- obavlja istraživanja minerala i fosila bez dodatnog dopuštenja (članak 145. stavak 7.),
- ne zatraži dopuštenje za obavljanje istraživanja nalazišta minerala i fosila u propisanom roku (članak 146. stavak 1.),
- nastavi istraživanja pored zabrane ili izdanog dopuštenja (članak 146. stavak 2.),
- ne dostavi izvješće o obavljenom istraživanju u propisanom roku (članak 146. stavak 3.),
- uzima iz prirode minerale ili fosile radi istraživanja, obrazovanja i izložbenih namjena bez dopuštenja Ministarstva ili uzima minerale i fosile iz prirode za namjene koje nisu utvrđene ovim Zakonom (članak 147. stavak 2.),
- uzima minerale i fosile iz prirode radi stavljanja u promet bez dopuštenja Ministarstva (članak 147. stavak 3.),
- ne posjeduje dokaze o podrijetlu minerala i fosila, odnosno o dopuštenju za uzimanje iz prirode (članak 147. stavak 4.),
- ne vodi evidenciju o stavljanju u promet minerala i fosila na propisan način (članak 147. stavak 5. i 6.),
- izvozi minerale ili fosile bez dopuštenja Ministarstva (članak 149. stavak 1.),
- istražuje i posjećuje strogi rezervat bez dopuštenja Ministarstva (članak 151. stavak 2.),
- ne dostavi Ministarstvu izvješće o rezultatima istraživanja (članak 234.),
- koristi znak zaštite prirode suprotno propisanom načinu (članak 245. stavak 2.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini pravna osoba, kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 3.000,00 do 7.000,00 kuna.

Članak 277.

Novčanom kaznom od 1.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj fizička osoba ako:

- vozi i parkira vozilo na motorni pogon izvan naselja, svih vrsta cesta, poljskih putova i uređenih staza za vožnju (članak 10.),
- ne uruči kupcu dokaz o podrijetlu minerala ili fosila, ili o dopuštenju za uzimanje iz prirode (članak 147. stavak 4.).

Nadležnost i ovlaštenje za odlučivanje o prekršaju

Članak 278.

(1) Prekršajni postupci, u prvom stupnju, propisani ovim Zakonom u nadležnosti su Ministarstva.

(2) Prekršajne postupke vodi i rješenje o prekršaju donosi u prvom stupnju službenik Ministarstva kojeg imenuje ministar (u daljnjem tekstu: voditelj prekršajnog postupka).

(3) O žalbama protiv odluka službenika iz stavka 2. ovoga članka donesenih radi pripremanja i vođenja postupka i o zahtjevu za obnovu prekršajnog postupka odlučuje vijeće od tri člana.

(4) Predsjednika i članove vijeća iz stavka 3. ovoga članka imenuje ministar iz reda službenika Ministarstva.

(5) Za voditelja prekršajnog postupka i predsjednika vijeća iz stavka 3. ovoga članka može se imenovati samo službenik Ministarstva koji je diplomirani pravnik s položenim pravosudnim ispitom i najmanje pet godina radnog iskustva u struci.

(6) Vijeće iz stavka 3. ovoga članka donosi odluke većinom glasova svih članova.

(7) Prekršajni postupci za prekršaje propisane ovim Zakonom provode se na način propisan posebnim zakonom ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

Zastara prekršajnog progona i izvršenja prekršajnih sankcija

Članak 279.

(1) Prekršajni postupak za prekršaje propisane ovim Zakonom ne može se pokrenuti kad prođe tri godine od dana kada je prekršaj počinjen.

(2) Izrečene kazne za prekršaje propisane ovim Zakonom ne mogu se izvršiti kad od dana pravomoćnosti rješenja o prekršaju proteknu tri godine.

XIV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 280.

(1) Prirodne vrijednosti koje su zaštićene do stupanja na snagu ovoga Zakona, ostaju pod zaštitom, a vlasnici i ovlaštenici na tim zaštićenim prirodnim vrijednostima imaju prava i obveze propisane ovim Zakonom.

(2) Za rješenja o privremenoj zaštiti koja su donesena do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, rok iz članka 169. stavka 1. počinje teći od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Upis zaštićenih prirodnih vrijednosti u Upisnik uskladit će se s odredbama ovoga Zakona u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 281.

(1) Važeći dokumenti prostornog uređenja uskladit će se s odredbama ovoga Zakona u roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Dok se dokumentima prostornog uređenja ne utvrde uvjeti zaštite prirode za gradnju građevine i izvođenje drugih radova i zahvata iz članka 22. stavka 1. i 2. ovoga Zakona uvjete zaštite prirode izdavat će nadležno tijelo državne uprave.

(3) U postupku izrade dokumenta prostornog uređenja Ministarstvo će nositelju izrade i izrađivaču prostornog plana izdati uvjete zaštite prirode u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Članak 282.

Do donošenja plana upravljanja iz članka 181. stavka 1. ovoga Zakona upravno vijeće javne ustanove, uz suglasnost Ministarstva, donosi privremene upravljačke odrednice s osnovnim sastavnicama plana upravljanja bez provođenja postupka javnog uvida.

Članak 283.

(1) Pravne osobe koje gospodare šumama dužne su uskladiti šumskogospodarske osnove s odredbama ovoga Zakona prilikom njihove obnove ili prve revizije.

(2) Ovlaštenici prava lova dužni su uskladiti lovnogospodarske osnove s odredbama ovoga Zakona prilikom njihove obnove ili prve revizije.

(3) Pravne osobe koje upravljaju vodama dužne su planove upravljanja uskladiti s odredbama ovoga Zakona u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(4) Druge pravne i fizičke osobe koje gospodare prirodnim dobrima dužne su planove korištenja prirodnih dobara uskladiti s odredbama ovoga Zakona u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(5) Pravne i fizičke osobe koje skrbe o zaštićenim prirodnim vrijednostima na temelju ugovora zaključenim s ovlaštenom javnom ustanovom ili nadležnim tijelom, prije stupanja na snagu ovoga Zakona, dužni su uskladiti te ugovore s odredbama ovoga Zakona u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 284.

(1) Državni zavod za zaštitu prirode, osnovan Uredbom o osnivanju Državnog zavoda za zaštitu prirode (»Narodne novine«, br. 126/02.), danom stupanja na snagu ovoga Zakona postaje javna ustanova i nastavlja s radom prema ovom Zakonu.

(2) Zavod će uskladiti svoje ustrojstvo, djelatnost i opće akte s odredbama ovoga Zakona u roku od šezdeset dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Mandat ravnatelja i stručnog voditelja Zavoda, te članova Upravnog vijeća traje do isteka roka na koji su imenovani.

Članak 285.

(1) Javne ustanove koje upravljaju zaštićenim područjima nastavljaju s radom prema ovom Zakonu.

(2) Javne ustanove dužne su uskladiti svoje ustrojstvo, djelatnost i opće akte s odredbama ovoga Zakona u roku od šezdeset dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Županija koja nije osnovala javnu ustanovu za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na svom području, sukladno članku 17. stavku 1. i 3. Zakona o zaštiti prirode (»Narodne novine«, br. 30/94. i 72/94.), dužna ju je osnovati u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 286.

(1) Kartu stanišnih tipova iz članka 52. stavak 4. ovoga Zakona utvrdit će ministar u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Dok se ne izradi karta stanišnih tipova, Ministarstvo će svojim aktom utvrđivati procjenu stanja stanišnih tipova te uvjete zaštite prirode za očuvanje ekološkog sustava.

(2) Međunarodna ekološki značajna područja iz članka 56. stavka 2. ovoga Zakona sastavnice su europske ekološke mreže Natura 2000. Međunarodna ekološki značajna područja iz stavka 1. ovoga članka utvrdit će se do dana pristupa Republike Hrvatske Europskoj uniji.

(3) Ocjene o prihvatljivosti zahvata za prirodu propisane ovim Zakonom neće se izrađivati dok se ne utvrde ekološki značajna područja kao dijelovi ekološke mreže.

Članak 287.

Dopuštenje za prekogranični prijenos, provoz, ograničenu uporabu, namjerno uvođenje u okoliš, stavljanje GMO-a i proizvoda koji sadrže GMO-a na tržište, neće se izdavati do donošenja provedbenih propisa utvrđenih člankom 93. stavkom 2., člankom 101. stavkom 3., člankom 102. stavkom 6. i 7., člankom 108. stavkom 9., člankom 109. stavkom 7., člankom 113. stavkom 3., člankom 114. stavkom 3., člankom 115. stavkom 4., člankom 116. stavkom 5., člankom 117. stavkom 4., člankom 119. stavkom 6., člankom 123. stavkom 6., člankom 125. stavkom 3., člankom 127. stavkom 6., člankom 129. stavkom 8., člankom 135. stavkom 2. i 3., člankom 136. stavkom 3., člankom 138. stavkom 4., člankom 139. stavkom 8. i 9. i člankom 140. stavkom 2. ovoga Zakona i do osnivanja laboratorija iz članka 138. stavka 3. i 4. ovoga Zakona.

Članak 288.

(1) Pravne osobe koje su dopuštenu proizvodnju i znanstvena istraživanja u području genetske modifikacije započele prije stupanja na snagu ovoga Zakona, dužne su tu proizvodnju ili istraživanja prijaviti Ministarstvu u roku od četrdeset pet dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Ministarstvo je dužno u daljnjem roku od petnaest dana izvijestiti ministarstvo nadležno za poslove zdravstva, ministarstvo nadležno za poslove znanosti i tehnologije i ministarstvo nadležno za poslove poljoprivrede i šumarstva o započetoj dopuštenoj proizvodnji i projektima znanstvenih istraživanja u području genetske modifikacije.

(3) Rješenje o dopuštenju nastavka dopuštene proizvodnje i projekata znanstvenih istraživanja iz stavka 1. ovoga članka donosi Ministarstvo uz suglasnost nadležnog ministarstva u roku od šezdeset dana od dana prijave dopuštene proizvodnje ili projekta znanstvenog istraživanja.

(4) Ako se rješenje ne donese u roku iz stavka 3. ovoga članka smatra se da je dopuštenje izdano.

Članak 289.

(1) Pravne osobe koje su prije stupanja na snagu ovoga Zakona započele s nedopuštenom proizvodnjom i uporabom GMO-a i proizvoda koji sadrže GMO, dužne su ih trajno i neškodljivo uništiti u roku koji će utvrditi ministar naredbom.

(2) Ako se GMO ili proizvodi koji sadrže GMO ne unište na način i u rokovima utvrđenim sukladno stavku 1. ovoga članka, Ministarstvo će po trećim osobama trajno i neškodljivo uništiti GMO ili proizvode koji sadrže GMO na trošak pravne osobe koja je to bila dužna učiniti.

Članak 290.

(1) Povjerenstvo za GMO, Odbor za ograničenu uporabu GMO-a i Odbor za uvođenje GMO-a u okoliš i Odbor za novu hranu i hranu za životinje koja sadrži GMO osnovat će se u roku od šezdeset dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Imenovanjem Povjerenstva za GMO prestaje važiti Odluka o osnivanju Bioetičkog povjerenstva za praćenje genetski modificiranih organizama, koje je Vlada Republike Hrvatske osnovala svojom odlukom od 11. svibnja 2000., te tim danom Bioetičko povjerenstvo prestaje s radom.

Članak 291.

(1) Pravne i fizičke osobe koje su započele s obavljanjem trgovačke djelatnosti iz članka 74. ovoga Zakona prije stupanja na snagu ovoga Zakona, dužne su u roku od šezdeset dana zatražiti od Ministarstva dopuštenje za obavljanje te djelatnosti.

(2) Pravne i fizičke osobe koje nisu postupile sukladno stavku 1. ovoga članka ne mogu nastaviti s obavljanjem djelatnosti propisane člankom 74. ovoga Zakona.

Članak 292.

(1) Glavni nadzornik i nadzornik koji su stupanjem na snagu ovoga Zakona zatečeni na poslovima nadzornika u javnim ustanovama koje upravljaju nacionalnim parkovima i parkovima prirode dužni su položiti stručni ispit propisan člankom 251. stavkom 3. ovoga Zakona u roku od godine dana od dana donošenja pravilnika iz članka 251. stavka 7. ovoga Zakona.

(2) Glavni nadzornik i nadzornici koji ne polože stručni ispit u propisanom roku ne mogu raditi na poslovima nadzornika dok ne polože stručni ispit.

Članak 293.

(1) Vlada i ministar će u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti propise za koje su ovlašteni ovim Zakonom.

(2) Do stupanja na snagu provedbenih propisa utvrđenih ovim Zakonom ostaju na snazi propisi doneseni na temelju Zakona o zaštiti prirode (»Narodne novine« br. 30/94. i 72/94.) u dijelu u kojem njihove odredbe nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

(3) Zaštićeni dijelovi prirode proglašeni na temelju Zakona o zaštiti prirode (»Narodne novine« br. 30/94. i 72/94.) »zaštićenim krajolikom« postaju »značajni krajobrazi« u smislu ovoga Zakona.

(4) Mjere zaštite koje su donijela poglavarstva županija i Poglavarstvo Grada Zagreba za zaštićene dijelove prirode na svom području, na temelju odredbi Zakona o zaštiti prirode (»Narodne novine«, br. 30/94. i 72/94.), ostaju na snazi do donošenja provedbenih propisa o mjerama zaštite tih zaštićenih prirodnih vrijednosti sukladno ovom Zakonu, u dijelu u kojem nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

Članak 294.

(1) Šume s posebnom namjenom za odmor i rekreaciju proglašene na temelju Zakona o šumama (»Narodne novine«, br. 54/83., 32/87., 47/89., 41/90., 52/90. – pročišćeni tekst, 5/91., 9/91., 61/91., 26/93., 76/93., 29/94., 8/00. i 13/02.) postaju park šume ili značajni krajobrazi sukladno ovom Zakonu.

(2) Kategoriju pojedinog zaštićenog područja iz stavka 1. ovoga članka odredit će ministar rješenjem, uz prethodno pribavljenu suglasnost ministra nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo, u roku od devedeset dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 295.

(1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o zaštiti prirode (»Narodne novine«, br. 30/94., 72/94. i 107/03.), osim odredbi članka 32. stavka 2., 3., 4., 5. i 6.

(2) Odredbe članka 22. ovoga Zakona primjenjivat će se od dana stupanja na snagu novog Zakona o prostornom uređenju.

(3) Postupci započeti prema odredbama Zakona o zaštiti prirode (»Narodne novine«, br. 30/94. i 72/94.) dovršit će se po odredbama ovoga Zakona.

Članak 296.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 351-01/03-01/02
Zagreb, 25. rujna 2003.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Zlatko Tomčić, v. r.